

Noročina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6,

Neznosno stanje

Hitro — tako nepogrešno kažejo vsa znamenja — se bližamo višku neznosnega stanja, ki ga preživlja te dni Evropa in z njo ves svet. Hitro, pravimo, toda vse prepočasi za živce narodov, ki so že toliko časa napeti do skrajnosti in ne morejo več prenašati odlašanja. Zakaj vse normalno življenje je zastalo. Človeštvo živi v nepretrganem strahu, ki je čedalje hujši, razpoloženje je tako, da zahteva odločitve po pregovoru, da je strahotni konec boljši od strahu brez konca.

Medtem pa položaj še vedno ni razjasnjen in slej ko prej živimo med strahom pred vojno in gorečo željo, da se vzpostavi mir. Gotovega ni nič drugega, kakor da se na vseh mejah in po vseh državah delajo priprave za vojno ali za zagotavljanje varnosti in neodvisnosti tistih držav, ki ne želijo, da bi bile potegnjene v krvavo vihar. Nemški kancler Hitler je poslal angleški vladi spomenico, v kateri poudarja svojo željo, da bi se mir ohranil, kakor je to rekel tudi v pismu francoskemu ministrskemu predsedniku Daladieru, in predlaga svoje pogoje, da se urednišči nemške zahteve glede Gdanske in poljskega Primorja. Angleška vlada je v ponedeljek popoldne na Hitlerjeve predloge odgovorila baje v tem smislu, da vztraja na svojem stališču, da bo Poljski brezpogojno priskočila na pomoč, če bi bila napadena, da pa ne izključuje možnosti pogajanj in baje predlaga začasno premirje, da bi se na ta način ustvarila ugodnejše ozračje za sporazum. V zadnjem hipu pa poročajo, da je došel v London italijanski prosvetni minister Grandi, ki je bil svoj čas italijanski poslanik pri angleški vladi in je prinesel s seboj Mussolinijev predlog, kako doseči pomirjenje in sporazum med Poljsko in Nemčijo. Medtem pa so že došle prve angleške čete na francosko-nemško mejo.

Kakor vidimo, bomo čakali še nekaj dni, preden bomo vedeli, ali bo vojna res izbruhnila ali pa se bo pokazala na vseh straneh pripravljenost za pravilno in častno rešitev spornih vprašanj, med katerimi je vprašanje Gdanske samo eno. To zavlačevanje, čeprav bo ostalo samo v mejah par dni, seveda ne more pomiriti navedov sveta, ki silijo na čim prejšnjo rešitev obstoječe strahotne napetosti. Temu daje izraza tudi g'asilu »Osservatore Romano« v svojem uvodniku od nedelje. Pravi, da so tako papež, kakor belgijski kralj in predsednik Združenih držav Severne Amerike jasno pokazali edino pot, kako je mogoče ohraniti mir, in sicer tako, da bosta nevarnost vojne in strah pred njo odrezana. Vse te avtoritativne osebnosti predlagajo konferenco vseh prizadetih sil, ki se mora nemudoma sestati s trdnim namenom vseh udeležencev, da se doseže skupen lojalen sporazum. Vsi trije so izrekli, da se mora že sedaj vsak odločiti brezpogojno namere, da bi spor reševal s silo. Šele, ko bodo vsi s popolno gotovostjo lahko računali, da nihče ne bo prijel za orožje v nobenem primeru, bo mogoče, da se državniiki vsedejo za skupno mizo. Če se sklene med tem časom premirje, se mora skleniti s skupno in odkrito voljo, da mu bo sledil tudi resnični mir, ne pa, da bi premirje bilo samo premor v vojni, ki se je z velikanskimi pripravami nanjo prav za prav že začela. In tudi mir ne sme biti samo začasen, ampak se mora naslanjati na trdno voljo vseh odgovornih državnikov, da se bodo ustvarile trajne podlage miru na pravici in morali ter na spoštovanju pravic vsakega naroda in vsake države, kakor je to posebno odločno poudaril predsednik Združenih držav Roosevelt, ki želi, da bi se po lojalnem sporazumu o obstoječih sporih, kolikor se morejo sedaj več ali manj zadovoljivo rešiti, stopnjema olajšalo breme oboroževanja in da bi se odprla pot za mednarodno trgovino obenem z vprašanjem surovin, ki so vsaki državi potrebne za normalno življenje.

Če se državniiki ne bodo poslužili tega sredstva in bodo krizo samo odgodili, bo vojna neizogibna pozneje. Kar vsi narodi brez razlike hočejo, je to, da bi se ne preprečila samo katastrofa, ki preti sedaj, ampak da bi se onemogočila tudi za bodoče.

Henderson prinaša usodni odgovor:

Angleška vlada je na posebnih seji sestavila odgovor Hitlerju

Danes popoldne bo v angleškem parlamentu govoril Chamberlain

London, 28. avgusta. b. Odgovorni britanski krogi poudarjajo, da smatra angleška vlada za najprikladnejšo metodo pomiritve sporov neposredna pogajanja med Berlinom in Varšavo. To bi bilo potrebno že zaradi tega, da se pomiri ozračje, ki za sedaj sploh onemogoča vsaka resna pogajanja. Anglija je tudi pripravljena jamčiti pogodbo, ki bi jo event. sprejela Berlin in Varšava.

Iz vsega gornjega sledi, da bo britanska vlada izročila Hitlerju potom svojega berlinskega veleposlanika sira Hendersona odgovor, ki bo podoben onemu, katerega je včeraj izročil francoski veleposlanik v Berlinu g. Coulondre g. Hitlerju, ki ga je pa odbil.

Rim, 28. avgusta. b. V dobro poučenih krogih se je razširila novica, da obstojajo izglede za sklicanje konference 5 velesil, in sicer Velike Britanije, Francije, Italije, Nemčije in Rusije. Namen konference bi bil ta, da se izdela sporazum glede Gdanske. Ta novica se nahaja na četrto sporočilo Hitlerja Mussoliniju, ki ga je prejel v teku zadnjih 24 ur. Prav tako tudi italijanski tisk dela danes gotove aluzije v tej smeri. Poljska vlada bi bila na tej konferenci zastopana po svojem opazovalcu.

London, 28. avgusta. AA. Reuter: Po seji vlade ni bilo izdano nobeno uradno sporočilo. Izve se tudi, da še ni bilo določen dan za novo vladno sejo. Poučeni krogi pa trdijo, da je bilo na današnji seji končno odobreno besedilo odgovora Hitlerju.

London, 28. avgusta. AA. Reuter: Danes je bila seja angleške vlade. Popreje pa je bil poklican v predsedstvo vlade Greenwood. Seja vlade je trajala do 12.50.

Popoldne se sestane parlament

London, 28. avgusta. AA. Reuter: Seja parlamenta je določena za jutri ob 14.05.

Izmenjava usodnih pisem:

Daladier pravi:
„Borili se bomo ob Poljski“
Hitler:
„Zahtevam Gdansk in Koridor“

Berlin, 28. avg. AA. DNB: Ministrski predsednik Daladier je dal sredi četrtnarjem izjavo o zamenjavi pisem med njim in voditeljem nemškega rajha. V tej svoji izjavi je Daladier stavil nekatere pripombe o vsebini teh pisem ter poudaril iz tega gotove zaključke, javnosti pa vsebine teh pisem ni sporočil. Da bi bila javnost v popolni meri poučena o etvari, nemški poročevalski urad objavlja besedilo teh pisem.

Daladierovo pismo

Zelo spoštovani državni kancler!

Francoski poslanik v Berlinu mi je izročil vaše osebno sporočilo. V tem trenutku, ko vi govorite o najtežjih odgovornostih, ki jih kdajkoli moreta prevzeti dva čela vlade, to je, da preliva kri dva velika naroda, ki težita samo za tem, da bi živela v miru in delu, sem dolžan tako vam osebno kakor tudi našima dvema narodoma povedati, da usoda miru še vedno leži v vaših rokah. Vi ne morete dvomiti o mojih čustvih do Nemčije niti o miroljubnih čustvih Francije do vašega naroda. Noben Francoz ni storil več kot jaz, da med našima dvema narodoma okrepim ne samo mir, pač pa tudi iskreno sodelovanje v interesu Evrope in sveta. Edino to je možno predpostavljati, da vi smatrate, da ima francoski narod manj visoke pojme o časti kot pa nemški narod. Vi ne morete dvomiti, da bo Francija svoje obveznosti do drugih držav zvesto izvršila, n. pr. do Poljske, te države pa — o tem sem prepričan — žele živeti v miru z Nemčijo. Obe ti dve prepričani sta popolnoma v skladu druga z drugim. Do danes ne obstoji ničesar, kar bi moglo preprečiti mirno rešitev mednarodnega položaja, krize, ki odgovarja časti in dostojanstvu vseh narodov samo, če je na vseh straneh enaka volja ohraniti mir. S tem, ko pravim, da

Usoda Evrope bo v nekaj urah odločena

Pariz, 28. avg. c. Nocofajni »Temps« piše, da je sedaj položaj tako razčiščen, da se bo usoda Evrope odločila v nekaj urah. Dogodki se razvijajo tako naglo, da jih ne more nikdo več zavreti.

Henderson odpotoval v Berlin

London, 28. avgusta. AA. (Reuter.) Angleški veleposlanik v Berlinu Henderson, ki je večkrat dolgo razpravljal s Chamberlainom in lordom Halifaxom, je odpotoval danes popoldne v Berlin.

Berlin, 28. avgusta. AA. (Havas.) Italijanski veleposlanik Attolico je bil sprejet danes popoldne pri Hitlerju.

London, 28. avgusta. AA. (Havas.) V dobro poučenih krogih trdijo, da je angleška vlada danes popoldne sprejela besedilo angleškega odgovora Hitlerju.

Tajna nemška posredovalca v Londonu in Parizu

Pariz, 28. avgusta. b. Poročajo, da je tudi v Pariz prispel povsem tajno nemški emisar. Ni še znano, kateri osebi je nemška vlada poverila to izredno važno nalogo.

London, 28. avgusta. b. Po še nepotrjenih novicah je bil v tajinstvenem letalu, ki je včeraj pristalo na londonskem letališču, najozji sotrudenik nemškega zunanjega ministra g. von Ribbentropa g. Schmidt, ki je prispel v London v posebni misliji.

ima Francija to dobro voljo, izjavljam to v imenu vseh njenih zaveznikov. Osebno prevzemam jamstvo, da je Poljska tudi danes pravičljiva, kakor je bila vedno, da se v mednarodnih odnosih uvede postopek svobodnega sporazuma, kakršen edino mora obstojati med dvema suverenima narodoma. Sklicujoč se na svojo vest, vam morem zagotoviti, da med vsemi nesoglasji, ki so nastala med Nemčijo in Poljsko v zvezi z vprašanjem Gdanske, ni niti enega nesoglasja, ki ga ne bi bilo mogoče rešiti potom takšnega postopka na miren in pravičen način. Sklicujem se na svojo čast, da v jasno določeni in iskreni solidarnosti Francije s Poljsko in njenimi zavezniki ni niti enega momenta, ki bi na kakršenkoli način mogel odrekati voljo moje domovine, da se ohrani mir. V tako težkem trenutku, kakršen je sedanj, verujem iskreno, da noben človek, ki ima plemenita čustva, ne bi mogel razumeti, da se začne razruševalna vojna, ne da bi bil prej storjen še zadnji poskus za miroljubno rešitev spora med Nemčijo in Poljsko. Vaša želja za mir bi mogla služiti z največjo odločnostjo v tem cilju, da pri tem nikakor ne bi škodovala časti Nemčije.

Jaz kot predsednik francoske vlade, ki želim, da vlada dobra harmonija med francoskim in nemškim narodom, in ki sem na drugi strani vezan s Poljsko s vezmi prijateljstva in dano besedo, sem pripravljen zastaviti vse svoje sile, ki jih premore iskren človek, da tak poskus zadovoljivo privedem k cilju. Kakor vi, tako sem bil tudi jaz v pretekli svetovni vojni, bojevnik na fronti. Nama obema je dobro znano, kakšno odvratnost in obsodbo je zapustilo vojno pustošenje med narodi brez ozira na to, kako se je vojna končala. Ideja, ki si je jaz morem zamisliti o vaši odgovorni vlogi kot voditelja nemškega naroda na poti k miru in izvršitvi njegove naloge pri skupnem delu civilizacije, mi je prinesla misel, da zaprosim za vaš odgovor na ta moj predlog. Če bi francoski in nemški kri mogla spet teči kot pred 25 leti v še daljši in grozovitejši vojni, potem bo vsak teh dveh narodov vodil boj, nadejajoč se svoje zmage, toda na koncu bo najbolj gotovo zmagalo razdejavanje in barbarstvo.

Hitlerjev odgovor

Visoko spoštovani g. predsednik min. sveta! Razumem misli, ki jih vi izražate. Tudi jaz nisem nikdar prezrl visoke odgovornosti, ki jo imajo oni, kateri so postavljeni, da vodijo usodo narodov. Kot stari bojevnik s fronte poznam prav tako kakor tudi vi vojne strahote. Vse to spoštovanje in vse to skušanje so me privedle do tega, da sem se iskreno prizadeval, kako bi odstranil vse, kar vodi do sporov med našima dvema naro-

doma. Jaz sem svojčas francoskemu narodu dal odkrito zagotovilo, da je vrnitev Posarja predpogoj za takšno preprečevanje vseh sporov. Po vrnitvi te pokrajine sem takoj na svačen način ponovil, da se odrekamo kakršnihkoli zahtev, ki bi se mogli nanašati na Francijo. Nemški narod je odobril to moje stališče. Kakor ste se vi sami o priliki svojega zadnjega bivanja tu mogli prepričati, nemški narod ni čutil in ne čuti nasproti svojemu nekdanjemu hrabremu nasprotniku nobene mržnje in nobenega sovraštva, ker se zaveda svojega lastnega zdržanja. Nasprotno temu, dosega miru na naši zahodni meji je dovedla do čedalje večje simpatije, ki se je večkrat pokazala na naravnost demonstrativni način. Zgraditev velikih trdnjav na zahodu, trdnjav, ki so požrle mnogo milijard in jih še požirajo, pomeni za Nemčijo dokaz, da je sprejela in končno veljavno določila nemške meje v tej pokrajini. Nemški narod se je odrekel na ta način dvema pokrajinama, ki sta nekdanj pripadali staremu rajhu in ki sta bili pozneje spet osvojeni za ceno mnogo krvi, in ki sta bili končno za ceno še večjega prelivanja krvi tudi branjeni. Ta odgovor, kakor boste, ekscelenca, tudi sami priznali, ni bila nobena taktična poteza, manifestirana samo na zunan, pač pa pomeni trdno odločenost, ki je bila dosledno potrjena tudi po vseh naših ukrepih. Vi, gospod predsednik min. sveta, ne bi mogli navesti niti enega primera, primera, v katerem sem se z eno samo vrsto ali z eno samo besedo pregrešil proti tej končnoveljavni dolžnosti nemške meje na zahodu. Veroval sem, da sem s to odgovoril in s tem svojim stališčem odstranil vse, kar bi moglo biti sporno med obema narodoma in kar bi moglo privedi do spopada in do tega, da se ponovi tragika iz let 1914 do 1918. Ta omejitve nemških življenjskih zahtev na zahodu se ne more nikakor razumeti v tem smislu, da bi v ostalih pokrajinah sprejemala versajsko pogodbo. Jaz sem v resnici privedi v teku teh let poskušal doseči s pogajanj revizijo vsaj onih določb tega diktata, ki so v največji meri nemogoče in nesprejemljive. To je bilo nemogoče. Stevilnim uvidnim ljudem pri vseh narodih je bilo znano in jasno, da do te revizije mora priti. Karkoli sicer lahko navajate proti mojim metodam, ne morete pa zanikati, da se mi je brez prelivanja krvi posrečilo doseči rešitev, ki ni bila samo v interesu Nemčije, pač pa je tudi mnogo drugih državnikov rešila obveznosti, da bi morali pred svojimi narodi zagovarjati revizijo. V vsakem primeru mi bo vaša ekscelenca priznala eno: Revizija je morala priti. Versajski diktat je bil neznosen. Noben Francoz, ki ima količjak časti, niti vi, gospod Daladier, ne bi bili v podobnem položaju drugače postopali, kakor pa sem postopal jaz. Jaz sem tudi zdaj v tem smislu poskušal odstraniti iz sveta najbolj nerazumljiv ukrep versajškega diktata. Jaz sem poljski vladi stavil ponudbo, zaradi katere se je nemški narod začel bati. Nihče drugi razen mene ne bi mogel sploh biti tako korajžen, da bi stopil s takšno ponudbo pred javnost. Toda to sem mogel storiti tudi samo enkrat. Gojim najgloblje prepričanje: če bi bila zlasti Anglija v tedanjem času, namesto da je začela divji časopisni boj proti Nemčiji, namesto da je razširjala glasovo o nekakšni mobilizaciji v Nemčiji, na kakršenkoli način svetovala Poljski, naj bo zadovoljna, bi Evropa tudi danes kakor v teku 25 let, mogla uživati najpopolnejši mir. Toda na ta način je najprej s pomočjo lazi o nemških napadalskih težnjah bilo vznemirjeno poljsko javno mnenje. Poljski vladi je bila otežena potrebna jasnost pri sklepih in predvsem skajlen pogled na meje realnih možnosti s tem, da je bila dana znana obljuba o jamstvih. Poljska vlada je zavrnila moje predloge. Poljska javnost je gotovo prepričana, da se bo zdaj Velika Britanija borila za Poljsko, in je za zdaj postavljati zahteve, ki bi jih bilo morda treba označiti kot smešno norost, če ne bi bile tako brezkončno nevarne. In tedaj se je začel neznosni teror, duševno in gospodarsko preganjanje Nemcev, v pokrajinah, ki jih je rajh odstopil in v katerih živi vendar poldrug milijon Nemcev. Nočem tu govoriti o strahotah, ki so se dogodile. V samem Gdanku so poljske oblasti stalno prekoracevale svojo kompetenco in na ta način prepričale tamkajšnje prebivalstvo v čedalje večji meri, da je brez upanja na rešitev prepričano samovoljno države, ki je tuja narodnostnemu značaju tega mesta in njegovega prebivalstva.

Ali smem zdaj vprašati vas, gospod Daladier, kako bi vi postopali kot Francoz, če bi bila zaradi kakega nesrečnega konca vojne, ki ste jo vodili hrabro, ena vaših pokrajin odcepljena od matere domovine, po hodniku, ki bi bil pod tujo oblastjo, in če bi kako veliko mesto, recimo Marseille ne moglo priznati svoje pripadnosti k Franciji, in če bi bili Francozi, nastanjeni v teh pokrajinah, izpostavljeni preganjanju, zatiranju in čedalje bolj umoru. Vi, gospod Daladier, ste Francoz, in jaz zato vem, kako bi postopali. Jaz sem, gospod Daladier, Nemec. Nikar ne dvomite v mojo čast in v to, da se zavedam dolžnosti postopati prav tako. Če bi tudi vas zadelo taka nesreča, kakor je nas, potem bi, g. Daladier, tudi

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebiška vremenska napoved. Delno oblačno s krajevnimi padavinami.

Zemunska vremenska napoved. Pretežno vedro v zahodni polovici, delno oblačno na vzhodni, kjer bo tu pa tam dež. Jutrašnja megla bo v dolinah in kotlinah. Toplota se ne bo znatno spremenila.

Kanada posreduje za mir

Mussolini je ugodno odgovoril

Ottawa, 28. avg. AA. Havas. Kanadska vlada do sedaj še ni sprejela nobenega odgovora kanclerja Hitlerja na poslanico, ki jo je na Hitlerja naslovil Mackenzie King. Mussolini pa je odgovoril, da bo storil vse, kar se da za storiti za rešitev miru.

Ottawa, 28. avg. AA. Reuter. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je prejel od Mussolinija brzojavko po kablju, v kateri predsednik italijanske

vlade odgovarja na včerajšnjo njegovo poslanico. Mussolini je izjavil, da ne bo varčeval s svojimi prizadevanji, da reši mir na svetu, trajen in pravičen mir.

Newyork, 28. avg. AA. Stefani. Listi objavljajo odgovor Mussolinija na apel kanadskega ministrskega predsednika. Tisk poudarja, da je Mussolini prevzel nalogo za rešitev miru.

Prihod Hrvatov v Beograd

Priredili so jim navdušen sprejem

Beograd, 28. avgusta. Na Dogodek današnjega dne je bil v preloženici prihod hrvatskih ministrov v Beograd zaradi preizkusa poslovanja v posameznih resorjih. Vsi hrvatski ministri, ki so po doseženem sporazumu stopili v Cvetkovičevu vlado, so odpovali iz Zagreba s prvimi ljubljanskimi vlaki. Njihove salonske vagona so v Zemunu odpeli ter so ob 8.30 iz njih napravili poseben vlak, ki je privozil na beograjsko postajo točno ob 8.30. Ob 7.30 je podpredsednik vlade dr. Vladko Maček s svojim kabinetnim šefom dr. Jukičem ter ministri dr. Andresom, dr. Torbarjem in dr. Smoljanom na zemunski postaji izstopili iz salonskega vagona in se podal pred železniško postajo, kjer se je nato daljši čas sprejel po donavski obali. Ljudstvo ga je povsod toplo pozdravljalo. Novi notranji minister Stanoje Mihailović je medtem sprejel v svojem salonskem vagonu upravnika mesta Belgrada Dragoslava Lazića, ki mu je poročal o tekočih poslih. Ob 8 se je dr. Maček s svojimi tovariši vrnil v salonski vagon, kjer je ostal novi finančni minister gosp. dr. Šutej.

Časnikarji so ob tej priliki g. dr. Mačka prosili za izjavo, ki jo pa tokrat niso dobili.

Na beograjski postaji, pred postajo in v Nemanijski ulici ter vse do predsedstva vlade se je medtem zbrala večstotna množica, ki je čakala na prihod hrvatskih ministrov. Sam peron je bil določen za zbirališče za predsednika vlade in za zastopstvo posameznih političnih strank in hrvatskih organizacij iz Beograda in Zemuna. Od zastopstev političnih skupin je bilo posebno številno zastopstvo krajevnega odbora JRZ za Beograd, Zemun in Pančevo s predsednikom dr. Radonićem na čelu, dalje zemljoradniške politične skupine, ki sta jo vodila šef te stranke dr. Gavrilović in novi kmetijski minister dr. Čubrilović ter bivši narodni poslanec dr. Tupanjanin. Samostojne demokrate sta med drugim zastopala Sava Selenič in dr. Popovac, Demokratsko levoico je zastopal dr. Smiljanić.

Malo pred prihodom posebnega vlaka se je pripeljal na postajo predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, ki ga je številna množica pozdravila z vzkliki »Živijo Cvetković! Živijo sporazum!«. Na postajo so poleg predsednika vlade prišli še ministri za telesno vzgojo ljudstva Jevrem Tomić, bivši pravosodni minister dr. Ružič in bivši poštini minister Jovan Altiparmaković.

Posebni vlak s hrvatskimi ministri je pripeljal na beograjsko železniško postajo točno ob 8.30.

Podpredsednik vlade dr. Vladko Maček se je takoj po ustavitvi vlaka ustavil vidno zelo dobro razpoložen pri vratih svojega vagona. K njemu je takoj pristopil predsednik vlade Dragiša Cvetković ter se z dr. Mačkom prisrčno pozdravil. Za dr. Mačkom so iz salonskega vagona izstopili vsi ostali hrvatski ministri. Navzoča množica je g. predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviću in podpredsedniku vlade dr. Vladku Mačku ter hrvatskim ministrom priredila navdušene ovacije ter vzklikala »Živijo sporazum!«. Vzklikanje množice se je z železniškega perona preneslo tudi na prostor pred železniško postajo, kjer sta se kmalu po prihodu vlaka pojavila Dragiša Cvetković in dr. Vladko Maček. Posamezne skupine so predsednika vlade in dr. Mačka obkule s cvetjem, dr. Maček sam pa je prejel več šopkov cvetja. Predsednik vlade in podpredsednik dr. Maček sta sedla v prvi avtomobil in se potasi peljala proti predsedstvu vlade in med potjo odzdravljala navdušeni množici. Za predsednikom vlade so se vozili vsi ostali ministri. Številna množica je toplo pozdravljala predsednika in podpredsednika vlade ter ostale ministre tudi pred predsedstvom vlade, kjer so se avtomobili ustavili in sta Dragiša Cvetković in dr. Vladko Maček odšla v palačo predsedstva vlade. Pred predsedstvom vlade se je zgrnila tudi vsa množica, ki je bila prej pred postajo in vzklikala Cvetkoviću in dr. Mačku, tako da sta se morala pojaviti na balkonu in množici odzdravljati. Ministri pred predsednika Dragiša Cvetkovića in dr. Vladko Mačka sta imela v predsedstvu vlade krajšo konferenco. Po tej konferenci je dr. Maček odšel v svoj kabinet v drugem nadstropju, ki se nahaja v bivšem kabinetu finančnega ministra. Finančni minister dr. Šutej pa je zavzel prostore v kabinetu finančnega ministra. Zraven njega ima svoj kabinet tudi minister brez listnice dr. Bariša Smoljan.

Vlada narodnega sporazuma prevzela posle

Beograd, 28. avg. m. Člani vlade narodnega sporazuma, ki so danes prišli v Beograd, so v teku dopoldneva prevzeli posle v svojih resorjih. Tako je med drugim prevzel posle od sedanjega finančnega ministra Vojana Đuričića novi finančni minister dr. Juraj Šutej. Pravosodni minister dr. Marković je takoj po zaprepi prevzel posle od dosedanjega pravosodnega ministra dr. Ružiča. Resore so prevzeli tudi ostali ministri, tako Jevrem Tomić od dosedanjega ministra za telesno vzgojo Čejovića, potem novi trgovinski minister dr. Andres od dosedanjega trgovskega

ministra Tomića, dr. Stojan Budisavljević resor od dosedanjega ministra za socialno politiko Rajkovića, poštini minister dr. Josip Torbar pa od dosedanjega ministra Jovana Altiparmakovića.

Podpredsednik vlade dr. Vladko Maček, finančni minister dr. Juraj Šutej in minister brez listnice dr. Smoljan so se zadržali delj časa v svojih kabinetih. Opoldne so se zbrali vsi na kosilo v hotelu »Srpski kralji«, kjer tudi stanujejo. V hotelu »Srpski kralji« je podpredsednik vlade dr. Maček sprejel tudi vodstvo bivše zemljoradniške stranke, šefa te politične skupine dr. Milana Gavrilovića, ministra dr. Čubrilovića in bivšega poslanca dr. Tupanjanina.

Zvečer odputuje podpredsednik vlade dr. Vladko Maček s svojimi tovariši v Zagreb, kjer se jutri udeležijo sestanka hrvatskih poslancev. V Beogradu se vrne v četrtek, 31. avgusta. Tega dne bo v Beogradu tudi seja vlade.

Povratak ministra dr. Laze Markovića

Beograd, 28. avg. m. V Beograd sta se danes vrnila tudi novi pravosodni minister dr. Lazar Marković in novi minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Srgjan Budisavljević. Dr. Lazar Marković, ki je sodeloval na zasedanju interparlamentarne unije v Oslu, se je po končani konferenci podal v London in Pariz, odkoder se je davi vrnil z ekspresnim vlakom. Na železniški postaji ga je pozdravila skupina njegovih političnih prijateljev. Med drugimi so bili navzoči Anto Radojević, bivši prometni minister Jovan Petrović, potem tajnik bivšega glavnega odbora radikalne stranke Stevan Todorović, bivši upravnik državnega monopola Marko Cemović, državni podtajnik v pokojni Miloš Jovović, šef tiskovnega urada zunanjega ministristva v pokojni dr. Bogdan Vukičević in drugi, ki so dr. Markovića pozdravili ob prihodu z življico klici. Navzoči so bili tudi številni časnikarji, katerim je dr. Marković izjavil, da ga je vest o sporazumu zatekla v Angliji ravno v trenutku, ko je bil na poti v angleški parlament, kjer je hotel poslušati govor predsednika angleške vlade Chamberlaina, a ga ni mogel, ker so bile vse vstopnice že zdavnaj oddane. Dr. Marković je dejal, da je sporazum s Hrvati povsod zelo dobro odjeknil. Dr. Marković je v razgovoru s časnikarji tožil o težavah, ki so ga spremljale ob njegovi vrnitvi zaradi zunanjepolitičnega položaja. Dejal je, da je moral od Pariza do Beograda, čeprav je potoval z direktnim mednarodnim vlakom, trikrat prestopiti, samo da je dobil boljšo zvezo. Po njegovih besedah vlada v vsej zahodni Evropi, ki jo je prepotoval na poti na Norveško čez London, Pariz, Italijo in nazaj, izredno napeto stanje. V Parizu ni nič novega, če človek vidi v Champs Elyseju tanke in oborožene čete.

»Hrvatski dnevnik« o pravicah hrvatske banovine

Dr. Ilija Jakovljević piše v »Hrvatskem dnevniku«, glasilu dr. Mačka, o pravicah, ki jih ima hrvatska banovina. Po sporazumu vrši hrvatska banovina vse oblasti, izvršni zunanji zadevi države, vojske in morarice, pošte, telegrafa in telefona ter železnice. Hrvatska banovina ima tudi pravico, da podeljuje državljanstvo. Skupne so pa ostale tudi zadeve posameznih veroizpovedi. Od zakonodaje je pridržano skupnemu parlamentu samo zakonodajstvo iz onega področja, ki mora zaradi pomena prava ostati v pristojnosti skupnega parlamenta. Skupnemu parlamentu se je pustila tudi zakonodajna oblast v temeljnih načelih prosvete in v oblihi načelih delavskega ter zavarovalnega prava. Toba sabor hrvatske banovine mora izdajati zakone v okviru tudi teh oblihi emenc, ima pa izključno izvršilno oblast glede teh zakonov, ki jih izdaja v gori omenjenem pravcu skupni parlament, pa vseh oblihi državnih zakonov eploh. V osebni bana je osredotočena vsa upravna oblast, ki je ban ne vrši v imenu vladnega predsednika ali ministrskega sveta, ampak v imenu samega kralja. Njegov položaj je torej v mejah njegove pristojnosti enak položaju ministrskega sveta. Njega ne predlagajo niti vladni predsednik, niti ministrski svet, temveč ga imenuje kralj, ukaz o njegovem imenovanju pa so podpisale ban. Ker je ban odgovoren saboru hrvatske banovine, bo kralj imenoval bana po posvetu s predsednikom hrvatskega sabora.

Kakor torej vidimo, je banova oblast po sporazumu z g. Cvetkovičem znatno večja, kakor je bila v bivši avstrogrški monarhiji. Tudi vpliv hrvatskega naroda na skupne državne posle bo večji od vpliva, ki ga je imela hrvatska banovina na skupne posle v madžarskem kraljestvu. Ban imenuje vse uradnike in namestence v nadležnosti banovine, računskega sodišča in okrožnih sodišč, ki se imenujejo in napredujejo po ukazu kralja, toda na predlog bana. Prav tako se na predlog bana imenujejo s kraljevim ukazom uradniki prve, druge in tretje položajne skupine. Povisan je tudi položaj upravnega sodišča v Zagrebu ter prehajajo nanj vsi posli, za katere je bil do sedaj merodajen državni svet in se bodo te zadeve sedaj opravljale v Zagrebu.

sporazuma z brati Hrvati in njihovim voditeljem dr. Mačkom. Proglas pravi:

Ta mož mora biti jasen izraz razpoloženja vse moravske banovine, zato mora pozdraviti predsednika vlade Cvetkovića in mu izreči svoje priznanje, da bo svoje veliko narodno delo in zadani program uspešno dokončal.

Tudi na letališču je vse pripravljeno za sprejem. Tam bodo sprejeli pristojni zastopniki civilnih oblasti, predstavniki raznih korporacij, poslanci in senatorji. Program določa tudi velike manifestacije predsedniku vlade po vseh glavnih ulicah in pozdrave pred bansko palačo.

Ze od davi na vse zgodaj je bil ves Niš na nogah in pričakovanju svojega prvega meščana predsednika vlade Cvetkovića. Tudi Niška banja je vse potrebno pripravila za sprejem g. Cvetkovića, ki je mnogo pripomogel k ureditvi tega kopališča. Več sto najuglednejših kmetov iz te občine bo sprejelo in pozdravilo svojega velikega dobrotnika.

Ze okoli petih se je zbirališče pred spomenikom Sindjeliću začelo polniti z množicami meščanov, delavcev in drugih organizacij z množičnimi godbami na čelu. Godbe so svirale domoljubne pesmi in korčence. Silili so se neprestano vzklikati Nj. Vis. knezu namestniku, predsedniku Cvetkoviću in dr. Mačku. Sporazumu in Jugoslaviji. Čeprav je danes praznik mnogih občin, ki slove Veliko Gospojnico, se je kljub temu zbralo mnogo tisoč kmetov iz Niša in okolice ter iz drugih okrajev, da počaste in izkažejo svojo veliko ljubezen do svojega prvega meščana in največjega moža v banovini.

Po parkih so postavljeni protiletalski topovi ter strojnica a potrebnimi zakloni. Glede sporazuma je dr. Marković izjavil, da se je dosegla važna stvar in da je glavno, da so Hrvate zadovoljni.

Novi minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Budisavljević je prišel v Beograd z letalom Aeroputa. Na letališču v Zemunu ga je sprejelo več njegovih osebnih in političnih prijateljev.

Seja

hrvatskega narodnega zastopstva

Zagreb, 28. avg. b. Povratak hrvatskih ministrov iz Beograda, kjer so danes prevzeli svoje resore, pričakujejo že jutri dopoldne, kjer je v prostorih starega hrvatskega parlamenta sklicana seja hrvatskega narodnega predstavništva. V Zagreb prihajajo iz vseh krajev navdušena poročila zaradi nove nastalega stanja. Ban hrvatske banovine dr. Subašić je odpotoval na Bled, kjer je prisegel Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu. Ban je bil odlikovan s visokim redom Jugoslovanske krone 1. stopnje. V bivšem hrvatskem parlamentu se vse pripravlja za jutrišnjo seja parlamenta. Jutri se vrača tudi bivši vršilec dolžnosti bana savske banovine, ki bo izrazil svoje dolžnosti novemu hrvatskemu banu ter se poslovil od uradništva.

Stari radikali se niso še opredelili

Niš, 28. avg. m. V Niško banjo je prišel stari radikal Miša Trifunović ter je sredi imel seestanek z Aco Stanojevićem. Oba sta razpravljala o sporazumu, ki je bil sklenjen med Srbi in Hrvati. Miša Trifunović se je nekaj časa razgovarjal s časnikarji ter jim povedal, da sta z Aco Stanojevićem sredi končala čitanje besedila sporazuma in sta debatirala o vsaki posamezni točki. Miša Trifunović je dalje izjavil, da stališče, ki ga bodo zavzeli stari radikali nasproti sporazumu, še ni določeno. Nadalje je Trifunović izjavil, da bo danes odpotoval v Beograd, kjer se bo jutri ali pa po jutrišnjem sestali glavni odbor bivše radikalne stranke zaradi nove nastalega političnega položaja. Nazadnje je Miša Trifunović časnikarjem izjavil, da bo prihodnje dni prišlo v Niško banjo na seestanek z Aco Stanojevićem tudi več članov bivšega glavnega odbora radikalne stranke.

Sestanek Davidovičevih pristašev

Beograd, 28. avg. m. Na članovanu šefa bivše demokratske stranke Davidovića se se danes zbrali člani izvršilnega odbora te stranke. Temu sestanku so prisostvovali vsi člani izvršilnega odbora. Sestanek je otvoril šef bivše demokratske stranke Ljuba Davidović. Sestanek se je popoldne nadaljeval ter so na njem razpravljali samo o stališču, ki ga bo bivša demokratska stranka zavzela napram sporazumu, ki sta ga sklenila predsednik vlade Cvetković in podpredsednik vlade dr. Maček.

Hrvatska banovina razpolaga popolnoma samostojno s svojimi dohodki. V tem oziru ne bo podrejena niti nadzorstvu, niti odobritvi skupne vlade. Hrvatska banovina bo samostojno upravljala računsko kontrolo in posebno računsko sodišče za Hrvatsko. Kakšni bodo viri oblika in vrste dohodkov v pristojnosti hrvatske banovine, s sporazumom ni določeno, toda v tem oziru bo obveščalo načelo, da Hrvatska daje skupni državi samo sorazmerno vsoto na svojem ozemlju, tako da bo lahko zadovoljevala svoje lastne potrebe. To vprašanje, ki je bilo v madžarskem kraljestvu točno določeno po takó zvani kvoti (sorazmernem znesek v odstotkih), se bo rešilo s posebno uredbo, ki bo seveda zelo važna, ker je od nje odvisno gospodarsko življenje in napredek hrvatske banovine, ki je zelo trpela pod gospodarskim centralizmom. V zvezi s tem je vprašanje državnih fondov, Narodne banke, Državne hipotekarne banke in Privilegirane agrarne banke, čijih sredstva bodo morala priti odtlej tudi v korist Hrvatske v sorazmerju s tem, kar ona doprinese državi skupnosti. Važno je tudi, da bo ban izključni gospodar nad policijo oziroma orožništvom, kolikor se tiče vzdrževanja javnega miru in reda.

Sporazum odreja volitve za hrvatski sabor na podlagi obsega, enakake, neposrednega in tajnega prava glasovanja. To vprašanje se bo rešilo zaenkrat po kraljevi uredbi, toda hrvatski sabor more to uredbo izpremeniti, in sicer volivni red in notranje ustrojstvo sabora po banovinskem zakonu, poslovniki sabora pa bo sabor dal sebi sam. Iz uredbe o hrvatski banovini se vidi, da bo imel hrvatski sabor zakonodajno oblast na področju državljanstva in kazenskega prava. Lahko se torej reče, da so Hrvati v pogledu zakonodajne vlade dobili vse, kar so želeli in zahtevali.

Odlikovanje novega hrvatskega bana

Bled, 28. avg. AA. Danes je pred Nj. kr. Vis. knezom namestnikom Pavlom položil prisega ban banovine Hrvatske dr. Ivo Subašić. Nj. kr. Vis. knez namestnik je izvolil odlikovati bana dr. Subašiča z redom jugoslov. krone I. razreda.

Vrnitev ministra dr. Kreka

Beograd, 28. avg. AA. Danes ob 10 dopoldne se je vrnil v Beograd gradbeni minister dr. M. Krek s svojo gospo. Na železniški postaji so ga sprejeli in pozdravili pomočnik ministra inž. Stanislav Josipović, načelnik oddelka za ceste inž. Vojta Boček ter osebje kabineta. Minister se je dobro razpoložen zadržal nekaj časa v razgovoru s pristojnimi, nato pa se je vrnil v gradbeno ministertvo, kjer je prevzel spet svoje delo.

Ministri kmečko-demokratske koalicije v sedanjí vladi

Poleg dr. Vladimira Mačka, podpredsednika vlade, so v sedanjí vladi Dragiša Cvetkovića sledeči zastopniki Kmečko-demokratske koalicije:

Finančni minister dr. Juraj Šutej se je rodil l. 1889. v Hercegovini. Študiral je v Sarajevu in v Zagrebu. Kot pravnik se je sprva posvetil sodniški praksi, toda kmalu je prešel v politiko in postal eden vodilnih hrvatskih politikov v Bosni in Hercegovini. Znan je kot dober organizator in politični govornik. Od l. 1923. je član Hrvatske kmečke stranke.

Dr. Ivan Andres, trgovinski minister, se je rodil 1883. v Vinkovcih. Študiral je v Zagrebu, in sicer je dovršil pravno in filozofsko fakulteto. Tudi on je postal sodnik. L. 1919. pa je bil upokojen, nakar se je posvetil odvetništvu. Dr. Andres se je znanstveno mnogo pečal s pravnimi vprašanji in iz stroke napisal več del. Znan je tudi kot politični pisatelj.

Poštini minister dr. Josip Torbar se je rodil l. 1889. v jastrebarskem okraju. Tudi on je pravnik in je študije dovršil v Zagrebu. Pozeje je postal odvetnik in kasneje notar. L. 1938. je bil izvoljen na listi dr. Mačka v zlatarskem okraju. Dr. Torbar je najožji sodelavec dr. Mačka.

Minister za socialno politiko dr. Srgjan Budisavljević je zastopnik demokrov in je po rodu Srb iz Zagreba. Rodil se je 1883. Študiral je

Izmenjava usodnih pisem

(Nadaljevanje s 1. strani)

ne razumeli takšnega postopka v primeru, če bi Nemčija brez vsake podlage zahtevala, da ostane koridor skozi Francijo, da se ugrabljen pokrajino ne vrnejo in da se prepoveduje vrnitev Marsella k Franciji. Nikakor si ne morem misliti, gospod Daladier, da bi se Nemčija zaradi tega vojskovala proti nam. Jaz in vi vsi smo se namreč odrekli Alzaciji in Lotaringiji, da bi preprečili nadaljnje prelivanje krvi. Mi bi torej še manj pretili kri za to, da se ohrani krivica, ki je za vas neznosna, ki pa je za nas brez pomena.

Vsekar vi, gospod Daladier, navajate v vašem pismu, obetujem jaz prav tako kakor vi. Morala se ravno midva kot stara bojevnikova fronte moreva najlažje razumeti v mnogih stvareh. Vendar pa vas prosim, da razumete tudi to, da je nemogoče, da bi se kak narod, ki ima v sebi šest, odrekel skoraj dvema milijonom svojih rojakov in gledati, kako jih preganjajo na njihovi lastni meji. Zaradi tega sem jasno postavil zahtevo: Gdansk in koridor se morata vrniti Nemčiji. Stare makedonske razmere na naši vzhodni meji se morajo odstraniti.

Ne vidim poti, niti načina, kako bi se mogla Poljska, ki računa z zaščito od strani Anglije in Francije, pridobiti za mirno rešitev tega spora. Moral bi torej obupati nad častjo in bodočnostjo nemškega naroda, če se ne bi odločil za to, da se to vprašanje reši na ta ali oni način. Če bo usoda vsilila našima dvema narodoma na ta način spet vojno, potem bo vendar razlika glede motivov. Jaz, gospod Daladier, se bom v tem primeru boril s svojim narodom, da se popravi krivica, drugi pa se bodo borili za to, da se krivica ohrani. To je toliko bolj tragično, ker so številni najuglednejši možje tudi v našem lastnem narodu prišli do spoznanja, da je bila nesmiselna takratna versajska rešitev kakor tudi, da te rešitve ni mogoče trajno ohraniti. Popolnoma se zavedam težkih posledic, ki jih mora roditi takšen spopad. Verujem pa v to, da bo najtežje posledice morala trpeti Poljska, ker bo poljska država, kakršna je zdaj, izgubljena v vsakem primeru, pa naj se konča vojna kakorkoli, vojna, ki bi nastala zaradi tega vprašanja. Če bosta naša dva naroda morala zaradi medsebojnega uničevanja spet stopiti v novi krvavi boj uničevanja, ne bo to bridko samo za vas, gospod Daladier, pač pa tudi za mene. Ne vidim pa nobene možnosti, kako bi se dalo vplivati na Poljsko, naj spremeni svojo politiko, ki je za Nemčijo in nemški narod neznosna.

Berlin, 28. avgusta. AA. (DNB.) »Völkischer Beobachter« ostro odgovarja na članek pariškega »Tempsa«, ki dokazuje, da se v Hitlerjevem vedenju kaže precejšnja slabost. List pravi: Pravi samomor je, če hoče kdo v francoskem narodu vzdrževati utvare, katerim slede lahko samo grenka razočaranja. Vsakdo, ki poskuša zahodne narode prepričati, da bi nemško vodstvo, pod katerimi koli pogoji trpelo telesno in gospodarsko uničevanje Nemcev na Poljskem in da bi se moglo odredi pravilne ureditve vprašanja Gdanska in koridorja, ta sabotira evropski mir. Zgodovina vseh 6 in pol let nacionalnega socializma dokazuje to na najbolj jasn način.

pravo v Zagrebu in Berlinu. Kmalu se je posvetil politiki in je imel mandat že v budimpeštanskem parlamentu. Med vojsko je bil zaradi narodnega mišljenja zaprt. Pozneje je postal član Narodnega veča v Zagrebu. Ostal je ves čas eden vodilnih politikov prečanskih Srbov. Pri zadnjih volitvah je kandidiral na listi dr. Mačka. Dr. Budisavljević je član izvršilnega odbora SDS.

Minister brez listnice dr. Bariša Smoljan se je rodil leta 1888 v Mostarju. Pravne študije je dovršil v Zagrebu. Posvetil se je advokaturi. Bil je vedno v prvih političnih hrvatskih vrstah in je bil v dobi Živkovičeve diktature tudi interniran. Velja za enega vodilnih hrvatskih politikov v Hercegovini.

Namesnik dr. Mačka

Ker je dr. Maček postal v vladi podpredsednik, bo seveda moral večji del svojega časa preživeti v Beogradu. Zato so sklenili, da ga bo v Zagrebu v vodstvu stranke zastopal podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić. Z ozirom na to Košutić tudi ni prevzel nobenega mesta v vladi.

Volitve za senat

Kakor pravijo poučeni krogi, bodo volitve za senat konec septembra tega leta. Naverjetnejši datum volitev je 24. ali 31. september. Volitve bodo po predpisih dosedanjega zakona o volitvi senatorjev.

Beograd, 28. avg. m. Z ozirom na današnji pravoslavni praznik Velikega šmarna je počivalo delo v vseh državnih in samoupravnih uradih. Zato so današnje »Službene novine« izšle v posebni izdaji ter objavljajo vse zakone in uredbe, ki so bili izdani zaradi realizacije sporazuma s Hrvati.

Sarajevo, 28. avg. m. Konec tega tedna se pričakuje v Sarajevo prihod novega finančnega ministra dr. Juraja Šuteja, ki mu njegovi politični prijatelji pripravljajo lep sprejem.

Smrt mladega akademika na planinah

Jesenice, 28. avgusta. V soboto se je z večernim vlakom odpravil Jeseničan Albin Zupan, slušatelj tehnične fakultete na ljubljanski univerzi, v planino in je hotel v nedeljo zgodaj zjutraj preplezati desno stran sive stene Spika, ki je zelo težko dostopna tudi najbolj veščemu plezalcu in tudi zelo nevarna plezalna tura. Zupan je v noči od sobote na nedeljo prenočil v družbi drugih turistov v nekem seniku. Zgodaj zjutraj se je spravil sam na usodno polno turo, ne da bi slutil, da je to njegova zadnja življenjska pot v skalnih strminah.

Na takimenovani Zeleni glavi se nahajajoči turist Franc Sorli je zaslišal v precejšnji višini nad seboj, kot bi se nekaj trgalo. V istem hipu je videl, kako se je v velikih lokih odbijal od stene človek, ki je obležal nato v mali kotanji na kamniti steni. Sorli, videč nesrečo, se je takoj podal po zelo strmi poti do ponesrečenca, ki pa je bil že mrtev. Po legitimaciji, ki jo je imel pri sebi, je ugotovil, da je Albin Zupan, sin vlakovodje z Jesenice. Še istega večera sta se dva člana reševalne ekspedicije Mole in Zupančič podala na reševanje, v ponedeljek zjutraj pa so odšli na pomoč še Dovjak, Medja in Dular v Gozd-Martuljek in so ob 5. zjutraj krenili na pot. Ob pol 12. so že prišli z reševalnimi deli. Za prevoz v dolino so bile precejšnje težave zaradi težkega terena v tem delu skalovja. Po prenosu v Gozd-Martuljek se je sestala komisija in napravila uradni zapisnik. Nocoj ob 10. do 12. bodo preplezali ponesrečenca na Jesenice, kjer ga bodo položili k večnemu počitku. Naj počiva v miru! Hudo prizadetim staršem izrekamo naše globoko sožalje.

Japonska vlada je odstopila

Zaradi zveze med Nemčijo in Rusijo, se bo spremenila japonska zunanja politika

Tokio, 28. avg. AA. DNB. Vlada Hiranume je podala ostavko. Hiranuma je odšel na dvor, da predloži cesarju ostavko celotne vlade. Politični krogi izjavljajo, da je ostavka japonske vlade ložična posledica spremenjenega položaja v Evropi, do katerega je prišlo zaradi podpisa nemško-sovjetske nenapadalne pogodbe. Politični krogi pričakujejo, da bo sestavljena vlada nacionalne koncentracije.

Tokio, 28. avg. AA. DNB. Cesar je sprejel ostavko Hiranumove vlade. Do imenovanja nove vlade bo dosedanji kabinet še dalje vodil državne posle.

Tokio, 28. avg. AA. Havas. Japonska vlada je podala ostavko. Pričakujejo, da bo nova vlada imenovana v najkrajšem času. V javnosti omenjajo imena generalov v poklopu Noguchiabe, Hiroto in generala Arakija, ki naj bi sestavili novo vlado.

Tokio, 28. avg. AA. DNB. Agencija Domei poroča, da bo za novega japonskega zunanjega ministra imenovan japonski veleposlanik v Londonu Sidemicu. Ista agencija je izvedela, da bo finančno ministrstvo prevzel podguverner Nar. banke.

Tokio, 28. avg. AA. Reuter. Poučeni krogi trdijo, da bo novo japonsko vlado sestavil bivši vrhovni vojaški svetovalec Abe. Novi zunanji minister bi bil sedanji japonski veleposlanik v Londonu Sigemicu.

Tokio, 28. avg. AA. Reuter. Cesar je povelil mandat za sestavo nove vlade generalu Abeju.

Tokio, 28. avgusta. AA. Havas. Potem ko je podal kolektivno ostavko svoje vlade, je dal baron Hiranuma naslednjo izjavo: Čim sem po cesarjevem nalogu sestavil svojo vlado, sem v sodelovanju s svojimi tovariši storil vse, da spravim svoje delo v sklad z njegovimi željami, da bi se prebrodile vse težave, v katerih se mora japonska znajti, in da bi se uvedel novi red v Vzhodni Aziji z namenom, da bi se doseglo tisto, kar je bilo naloženo v dolžnost naših vojsk na Kitajskem. Zunanjo politiko smo vodili na podlagi moralnosti, kot glavni cilj pa smo imeli pred očmi svoje delo za korist svetovnega miru. Na tem načelu je bila naša evropska politika, katero smo od časa do časa dali cesarju v polrditev. Novi zapletljivi, ka-

kor tudi žuden položaj, ki je nastal v Evropi po sklenitvi nemško-sovjetskega nenapadalnega pakta, so prisilili Japonsko, da opusti svoje formule v zunanji politiki ter da najde in izvede popolnoma novo zunanjo politiko. Trdno sem prepričan, da prenova v notranji politiki in revizija zunanje politike z namenom, da se omogoči prebroditev težav, zahtevata spremembo političnega položaja in obnovo narodnih čustev. Iz tega razloga sem danes cesarju podal ostavko vlade.

Japonci se umikajo od Honkonga

Hongkong, 28. avg. AA. Reuter. Ponoči so se japonske čete začele umikati od meje angleškega ozemlja na potojanke v sosednjih vaseh in na sosednjih otokih.

Praske med Rusi in Japonci

Tokio, 28. avg. AA. Havas. List Asahi Šimbun poroča iz Hailara, da sta 20. avgusta dve motorizirani sovjetsko-mongolski divizionji prečkali reko Kalko in da se jima je pri svojem prodiranju na progi 15 km posrečilo spraviti v nevarnost bok japonskih čet. Po srditem boju so japonske čete, čim so dobile pomoč, prešle 24. avgusta v protinapad. Poročajo, da boji še vedno trajajo.

Kaj pričakuje Hitler od Hendersona

„Giornale d' Italia“ piše, da so bili vsi dosedanji napori za mir brezuspešni

Berlin, 28. avgusta. 5. Z negotovostjo in nervoznostjo pričakujejo povratek Hendersona, ker bo njegov odgovor odločilen za nadaljni potek dogodkov. Trenutno se lahko ugotovi samo eno, da je namreč diplomatska aktivnost, ki je v zadnjih 24 urah dosegla svoj vrhunec, zabeležila vse one uspehe, da ni prišlo do tistega, do česar ni smelo in ne sme priti. Kanceler Hitler še vedno pričakuje Hendersona, ki je v zadnjih 48 urah že dvakrat odgovoril svoj povratek v Berlin. O nemških zahtevah, ki jih je Hitler sporočil Hendersonu ob priliki razgovorov v petek, še vedno ni nič znanega, vsi znaki pa kažejo, da je Hitler zahteval od Anglije še enkrat odločno povrnitev Gdanske, eks-teritorijalen prehod čez poljsko Pomorje ter vzpostavitev meja iz leta 1914. Doslej še ni bilo odgovora, če se bo Poljska, kakor v Berlinu upajo, pomirila s tem, da se umakne na pritisk z Vzhodnega morja, kar bi pomenilo konec njenih ambicij, da postane evropska velesila. Ker general Brauchitsch ni imel nagovora na nemške čete, kot je bilo prvotno določeno, smatrajo tuji politični opazovalci, da pomenja to korak nazaj. Nasprotno pa Rooseveltovo pobudo tukaj povsem omalovažujejo in njegovega klica na Hitlerja listi niti ne omenjajo. Izjave nemških veleposlanikov v Belgiji, Švici, na Nizozemskem in v Luxemburgu, da bo Nemčija spoštovala njihovo nevtralnost za slučaj vojne, prav tako karakterizirajo nemške napore, da po možnosti vojno omeji. V medčasu pa Nemčija s polno paro nadaljuje vojne priprave, ki so dobile pravo obliko splošne mobilizacije. Mobilizacija vsega železniškega omrežja je bila izvršena sredi pred 10. uro. Od tega časa nimajo privatne razmere nobene prednosti več, temveč se

Roosevelt bo danes še enkrat posredoval

in ob izbruhu vojne proglasil nevtralnost USA

Washington, 28. avgusta. AA. Reuter: Krogi, ki so po navadi zelo dobro poučeni, trdijo, da bo Roosevelt še danes storil nov korak za ohranitev miru. Roosevelt meni, da bodo države latinske Amerike podprle njegovo akcijo, da se prepreči vojna. Prav tako mislijo poučeni krogi, da bo tudi sovjetska vlada posredovala za ohranitev miru.

Newyork, 28. avgusta. AA. Stefani: »Daily News« pravi, da namerava predsednik Združenih držav nasloviti ponoven dramatičen apel v korist miru. V ta namen bi Roosevelt rad pridobil že vnaprej pristaneke Stalina ter državnih poglavarjev južno ameriških republik. Diplomatska odposlanstva Združenih držav v teh državah so dobila ukaz, naj store potrebne korake. Roosevelt namreč meni, da je neobhodno potrebno sodelovanje Stalina.

Washington, 28. avgusta. AA. Stefani: Predsednik Roosevelt meni, da je kriza mnogo manj vznemirljiva kakor pretekli teden. Vendar pa Roosevelt ne misli, da bi moglo priti do kompromisne rešitve krize, ki bi omogočila sklicanje konference, katera bi se bavila z najvažnejšimi spori, ki so nastali med obema skupinama.

Washington, 28. avgusta. AA. DNB: Dobro informirani krogi trdijo, da bo Roosevelt za primer vojne v Evropi brez ozira na to, če bo vojna napovedana, ali ne, objavil, da stopi zakon o nevtralnosti v veljavo. Na podlagi tega akta bi bilo avtomatično prepovedano izvažati orožje in vojni material. Ta prepoved bi se nanašala tudi na letala, ki sta jih naročili Anglija in Francija.

Od Boga ljubljena

V »Osservatore Romano« beremo izpod peresa učenega benediktinca p. Roschinija lepo razlago imena Matere božje Marije, ki je za imenom Sinu božjega vsakemu kristjanu najsvetejše. Saj ga je nosilo bodi, ki je bilo izmed vesoljnega človeškega rodu najpopolnejše in kristjanu pomeni za Kristusom najvišji ideal življenja. Mati božja je tudi tista, čije češčenje najbolj druži krščanski vzhod in zahod, kakor nam v zadnjih dneh zopet živo pred očmi Elsa Mahler iz Basla, ki je izdala prelepo monografijo o ruskem slikarju Nesterovu, ki je kakor vsa ruska umetnost sploh, svoj čopič posvečal s posebno ljubeznijo prečisti Devici.

Razlagalci Marijinega imena so v teku stoletij nanizali okoli sedemdeset pomenov, ki da jih imo ime Myrjam, kakor jo imenuje Sveto pismo. Od vseh teh podmen je na podlagi vedno bolj izpopolnjujoče se znanosti starih jezikov in kultur prevladala tista, ki pravi, da pomeni Marija: ljubljeno od Boga, Myr je egiptovskega izvora in pomeni ljubljeno, ja(m) pa je judovska beseda za Boga. To ime je v Svetem pismu stare zaveze redko in ga je nosila prva Marija, sestra Mojzesa in Arona, čigar imena sta brezdomno egiptovskega izvora. Zenska imena, sestavljena z myr (ljubljena), zvezanim z imenom kakšnega boga ali boginje, so bila v Egiptu zelo pogosta. Ime Mojzeseve in Aronove sestre so judovski starši, ki so v Egiptu živeli kot kolonisti, nadeli svoji hčerki zato, da jo označijo kot ljubljeno od pravega Boga v nasprotju s podobnimi imeni njihovih poganskih malikovalskih gospodarjev.

To ime seveda najbolj pristojna Materi božji, ki je bila od Boga že iz večnosti najbolj ljubljena človeško bitje. Marija je, kakor je lepo zapisal pisatelj Silvio Pellico, edinstven misterij božje ljubezni, ki je ustvarila v njej najpopolnejšo umetnino človeškega rodu. Kakor pravi sv. Tomaž Akvinski, se božja ljubezen razlikuje od človeške v tem, da dobrote in lepote ustvarjenih stvari kot svojega predmeta ne predpostavljajo, ampak jo samo ustvari (božja ljubezen je povzročujoča, kakor pravi največji učitelj Cerkev). Nekaj ljubiti, znači za Boga to stvar ustvariti in obogatiti. Naše bitje je v celoti proizvod večne božje ljubezni, ki se kakor pravi božanski pesnik Dante, neprenehoma izdejstvuje v brezkončnih ljubeznih. Čim večja pa je božja ljubezen, tem obilnejši so njeni darovi, zaradi katere je bljubljena stvar ljubezni vredna. Marija pa je sprejela največ darov izmed vseh človeških otrok in tudi najvišje darove, ki jo povzdigujejo tik do meje božjega. Ne more biti večjega daru, kakor biti brez dedne krivde, katero mi imamo po padli naravi svojih prastarišev, ni ga večjega daru, kakor je biti od Boga namenjen za samo Mater božjo, ki je s svojim Sinom bila najtesneje udeležena pri delu človeškega odrešenja, ni ga večjega daru, kakor biti deležen neskončnega zaklada božjih milosti, ki nas dvigajo nad pri-rodo.

Krščansko človeštvo se je vedno tega zavedalo in vse, kar je božjega in Boga vredno ter k Njemu vodi, je v zavesti krščanskega človeka nerazdružno zvezano s prečisto Devico in Materjo Marijo. In prav narodi, ki se globoko zavedajo človeške ničnosti in grešnosti, obenem pa neskončne vrednosti večnega življenja, h kateremu je poklicana vsaka duša, so vedno za Bogom najbolj častili in časte Marijo, Myrjam, ljubljeno nad vse od samega joga.

Izredne odredbe v Franciji:

Prebivalstvo naj čimprej zapusti Pariz Vsi komunistični listi so ustavljeni

Pariz, 28. avgusta. AA. Stefani: Daladier je sprejel poljskega veleposlanika in mu sporočil protipredloge, ki jih Francija in Velika Britanija nameravata danes poslati Nemčiji. Zatem se je Daladier razgovarjal z zunanjim ministrom Bonnetom, generalom Weygandom ter veleposlanikoma USA in Romunije. Zunanji minister Bonnet je od svoje strani imel konferenco z belgijskim veleposlanikom.

V pariških krogih se širijo vesti, da so Hitlerjevi predlogi ne nanašajo samo na Gdansk, pač pa tudi na vsa svetovna vprašanja, posebno na reorganizacijo odnosov med vesilami na ta način, da se razdelje kolonije in surovine. V nekaterih krogih se opaža vendar nekaj optimizma zaradi razprav, ki jih stalno vodijo v London pri sami vladi o Hitlerjevih predlogih, ker mislijo, da

Sprejem predsednika vlade Dragiša Cvetkovića in novega vojnega ministra Milana Nedića na belgradskem kolodvoru

Izredne odredbe v Franciji:

Prebivalstvo naj čimprej zapusti Pariz Vsi komunistični listi so ustavljeni

bi londonska vlada te predloge takoj odklonila, če ne bi bili sprejemljivi. Ukrepi, kakršni se izdajajo za časa vojne, pa se še dalje podvzema v vsej Franciji. Med drugim je prepovedano vsem francoskim in tujim zasebnim potniškim letalom leteti nad zahodnim pasom Francije, to je zahodno od črte Pariz-Marseille. Oblasti so naslovile na civilno prebivalstvo nov poziv, da takoj zapusti Pariz razen v primeru, če to na noben način ne bi bilo mogoče, kajti potovanje po železnici bo za vse meščane ulegnilo v najkrajšem času omejeno na najmanjšo stopnjo ali pa celo ukinjeno. Policija je prepovedala vse komunistične dnevnike in tedenske časopise, ki se izhajajo v Franciji. Vsi profesorji in učitelji pariških šol, ki so se mudili na daljših počitnicah so nujno poklicani, da se stavijo na razpolago oblastem. Poklicani jih je ministrstvo za narodno prosveto, ki jim je izdalo ta ukaz. Istočasno se je zvedelo iz Tunisa, da so vsi tamkajšnji nemški državljani odpotovali v Tripolis.

„Bela knjiga“ odredb v Angliji

London, 28. avg. AA. Reuter. Vlada je objavila Belo knjigo, ki vsebuje prvi seznam ukrepov, ki so predvideni na podlagi zakona o pooblastilih, ki jih je dobila vlada zaradi izvedbe ukrepov narodne obrambe. — Ukrepi se tičejo v prvi vrsti ureditve plovbe ter letalske službe, preskrbovanja z življenjskimi potrebščinami in delovnih pogojev. Med temi ukrepi se nahaja tudi uredba, ki prepoveduje vsak promet in vsako sodelovanje z osebam, za katere velja prepričanje, da podpirajo sovražnika.

Minister za narodno zdravje ter generalni ravna-

Od 2. do 11. sept.

Ljubljanski velesejem

VELIKA KMETIJSKA RAZSTAVA (semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, žebete in med, mleko in mlečni proizvodi, vino, koze, ovce, perutnina, kuni, golobi, ribe, gobe, zdravilna zelišča kmetijski stroji). Gospodinska razstava. akvariji, industrija, obrt. LEPO ZABAVISVA — VELIK VARIETE. Tekma harmonikarjev 10. septembra. Nagradno žrebanje. — Številna lepa darila za obiskovalce velesejma. Polovična voznina na železnicah.

Pariz, 28. avgusta. AA. Havas: Službeni list objavlja uredbu z zakonsko močjo o kontroli tiska in publikacij. Uredba določa med drugim pooblastilo vladi, da izda vse potrebne ukrepe za organizacijo kontrole nad tiskom in publikacijami. Uredba pravi, da bo administrativna oblast lahko zaplenila vse članke, ki bi prekršili objavljene ukrepe. Počeniš z 28. avgustom letos so vsi tiskani članki ali rokopisi vseh vrst, kateri so namenjeni za javnost, besedila vseh radiofonskih oddaj in vse kinematografske projekcije podvržene preventivnemu nadzoru generalne poročevalske službe, ki ima pravico prepovedati objave oddaje ali projekcije poleg tega se prepoveduje izvoz iz države vseh fotografiranih in kinematografskih dokumentov. Vsak prekršek imenovanih odredb se bo kaznoval po odredbah imenovane uredbe.

Strasbourg, 28. avgusta. AA. Havas: Nemška izdaja lista »Humaniteit«, ki izhaja v Strasbourgu, je bila danes zjutraj prepovedana.

Pariz, 28. avgusta. AA. Havas: Predsednik vlade Daladier je ob 11. sprejel poljskega veleposlanika v Parizu Lukasijeviča. Minister Bonnet pa je sprejel danes dopolne angleškega veleposlanika, holandskega poslanika in apostolskega nuncija Valerija.

Oboroževanje trgovske mornarice

Kairo, 28. avg. Listi poročajo iz Aleksandrije, da so angleški in francoski trgovski parniki dobili ukaz, da se oborože zato, da se bodo mogli braniti, dokler ne bi dosele vojne ladje. Več trgovskih ladij je že bilo oboroženih s strojnimi in protiletalskimi topovi.

Mobilizacija na Nizozemskem

Haag, 28. avgusta. AA. (DNB.) Uradno se sporoča: Da bi mogla Holandska v polni meri izvršiti dolžnost in ohraniti svojo nevtralnost do vseh držav in z vsemi sredstvi, je danes izdala ukaz, da se mobilizira vojska in mornarica.

Haag, 28. avgusta. AA. (Reuter.) Holandska vlada je odredila mobilizacijo.

Vojaški ukrepi na Madžarskem

Budimpešta, 28. avgusta. AA. MTI: Vrhovni svet narodne obrambe, ki se sestane štirikrat do petkrat na leto pod regentovim predsedstvom, je zasedel danes dopoldne in razpravljal o sedanjem napetem evropskem položaju in o morebitnih vojaških ukrepih za obrambo države. Današnje posvetovanje je bilo tem potrebnije, ker je lansko jesen stopil v veljavo nov zakon o obrambi države, zakon, ki je preuredil obrambne ukrepe.

Vrhovni sovjet se je sestel

Moskva, 28. avgusta. AA. (DNB.) V Kremlju se je danes dopoldne sestel vrhovni Sovjet. Prisotni so bili vsi člani sovjetske vlade. Le Stalin ni bil prisoten. Sejo je otvoril predsednik vrhovnega sovjeta Andrejev. Nato je skupščina sprejela dnevni red zasedanja, ki obstoji iz teh treh točk:

1. predlog zakona o kmetijskem davku,
2. predlog zakona v splošni vojaški obveznosti,
3. ratifikacija nemško-sovjetskega nenapadalnega in konzultativnega pakta.

Pogodba med Nemčijo in Rusijo ratificirana

London, 28. avgusta. AA. (Reuter.) Nemško-sovjetski nenapadni pakt je bil danes ratificiran.

Španija ostane nevtralna

Madrid, 28. avg. AA. Havas. Stališče Španije do sedanjih evropskih problemov je, kakor se v političnih krogih zatrjuje, prva manifestacija nove politike, ki jo general Franco hoče voditi z oziranjem na mednarodni položaj. Ta politika je nevtralnost, ki naj omogoči mirne okoliščine za obnovo Španije. To je edini španski cilj. Španija je ena izmed redkih držav v Evropi, ki ni podvzela posebnih vojaških ukrepov v zadnjih dneh, razen da je prenehala z ukinjanjem lastniškega zbora.

Borba za Turčijo se nadaljuje

Von Papen je prinesel Ineniju Hitlerjevo pismo

Ankara, 28. avg. b. Dopisnik »Exange Telegrapha« poroča, da je predsednik turške vlade g. Ineni sporočil nemškemu veleposlaniku von Papenu, da bo Turčija izpolnila svoje obveznosti, ki jih je prevzela naprav Veliki Britaniji in Franciji. Kakor se čuje, je von Papen na svojem povratku izročil predsedniku turške vlade pismo g. Hitlerja, v katerem le-ta obljublja

lja Turčiji gospodarske prednosti, če bi Turčija navzlic svojim obveznostim ostala nevtralna. London, 28. avg. b. Jutri pričakujejo povratek turškega poslanika v Londonu, ki je bil pozvan v Ankaru, da poda poročilo o stališču angleške vlade. Poslanik Rudži Aras bo takoj stopil v zvezo z odgovornimi angleškimi državniki ter jim poročal o stališču Turčije do zadnjih evropskih dogodkov.

Prebivalstvo banovine Hrvatske

Kot znano, je bilo zadnje štetje prebivalstva v naši državi 31. marca 1931. Od tega štetja so nam na razpolago že podrobni podatki po občinah za število prebivalstva, za veroizpovedi ter za pismenost in nepismenost prebivalstva. Dočim se niso objavljali podatki o poklicni sestavi prebivalstva.

Po teh statističnih virih bo obsegala banovina Hrvatska:

število prebivalstva dne 31. marca 1931:
savska banovina 2.704.383
primorska banovina 901.660

deli drugih banovin:

Dubrovnik (doslej zetska ban.) . . . 50.201
Sid (donavska banovina) 31.353
Ilok (donavska banovina) 29.839
Brčko (drinska banovina) 97.626
Gradačac (vrbska banovina) 50.992
Derвента (vrbska banovina) 67.305
Travnik (drinska banovina) 45.386
Fojnica (drinska banovina) 25.146

Obe banovini, ki skupno v celoti tvorita hratsko banovino, sta imeli 3.606.043 prebivalcev, priključeni okraji ostalih banovin pa 401.829, tako ste skupno nova banovina Hrvatska 4.007.227 prebivalcev, dočim je imela vsa država 13.934.038 prebivalcev. Banovina Hrvatska je tvorila torej leta 1931 skoraj 28,76% vsega prebivalstva v državi ali skoraj tretjino.

Ce pogledamo sedaj prebivalstvo banovine Hrvatske po veroizpovedih, vidimo naslednjo razdelitev:

	katal.	pravosl.	muslim.
savska banovina	2.122.621	517.191	3.823
primorska banov.	692.496	138.375	69.360
priključeni okraji	206.889	112.368	70.697
skupno	3.022.016	767.934	143.880

Ce pogledamo po okrajih, vidimo, da je ogromna večina vseh okrajev katoliška, toda že v savski banovini je več okrajev s pretežno pravoslavim prebivalstvom, to so okraji: Donji Lapac, Glina, Gračac, Kamenica, Kostajnica, Pakrac, Slunj, Vojnić, Vrgin most in Vukovar. V primorski banovini so vsi okraji s katoliško večino prebivalstva le okraja Benkovac in Knin imata pravoslavno večino.

Muslimani imajo znatno število pripadnikov le v primorski banovini, kjer jih živi znatno število v okrajih: Bugojno, Konjice, Mostar in Stolica. Med priključenimi okraji ima Ilok poleg pretežnega katoliškega prebivalstva tudi močno število pravoslavcev in protestantov, kar velja tudi za Sid. Dubrovnik ima 94% katoličanov. Brčko je zelo mešan okraj s znatnim številom Muslimanov, tudi fojniški in travniški okraj imata poleg katoliške večine znatno število muslimanov, kar velja tudi za okraja iz vrbske banovine: Derвента in Gradačac.

Živalske kužne bolezni v Sloveniji

Po najnovejšem štirinajst dnevnem izkazu živalskih kužnih bolezni posnemamo, da obstoja vranični prisad, smrkvost, evinjska kuga, svinjska rdečica in kuga čebelarje v sledečih okrajih:

Vranični prisad.

Okraj Brežice: Bojenski ob. Globoko. Okraj Ljubljana: Škofljica ob. Šmarje.

Smrkavost.

Okraj Slovenjgradec: Radoše ob. Slovenjgradec.

Svinjska kuga.

Okraj Črnomelj: Hrib ob. Vinica. Okraj Kamnik: Vir ob. Dob; Proserje ob. Homec; Vel. Mengeš ob. Mengeš. Okraj Krško: Gorica ob. Lekovec. Okraj Maribor d. br.: Dogše ob. Pobrežje; Ruše ob. ista; Cigovci, Slovenska Bistrica, Zgor. Bistrica ob. Slov. Bistrica; Studenci ob. ista; Činžat, Kumen ob. Sv. Lovrene na Pohorju. Okraj Maribor l. br.: Vukovski dol ob. Jarenina; Sp. Komena ob. Komena; Rečica ob. Sv. Jakob v Sl. gor.; Vosek ob. Sv. Marijeta ob. Pesnici; Sv. Trojica v Sl. gor. ob. ista; Selnica ob. Muri, Čeršak ob. Sl. lj. v Sl. gor. Okraj Ptuj: Skorba ob. Slovenja vas; Stojinci ob. Sv. Marko n. Ptuj. Okraj Slovenjgradec: Lokovica, Dražmirje ob. Šostani; Topolšica ob. ista. Okraj Šmarje pri Jelšah: Zgor. Negovje ob. Rogaska Slatina. Okraj Ptuj mesto: Sp. Brež ob. Ptuj.

Svinjska rdečica.

Okraj Črnomelj: M. in V. Nerajc. Zapudje ob. Dragatuš. Okraj Dravograd: Planina ob. Vuhred; Sv. Danijel, St. Janž ob. Vuzenica. Okraj Gornji grad: Gornji grad ob. ista. Okraj Kamnik: Gozd ob. Kamniška Bistrica. Okraj Konjice: Kot ob. Oplotnica; Koroska vas ob. Zreče. Okraj Litija: Gaberje, Volavje ob. Trebeljevo. Okraj Ljubljana: M. Vrh, V. Vrh ob. Šmarje; Podlipa ob. Vrhnika. Okraj Logatec: Brezje ob. Begunje. Okraj Maribor d. br.: Črešnjevce ob. ista; Fram ob. ista; Jesenica, Kopravniki, Morje, Planina ob. Fram; Bohova, Pivoha, Sv. Miklavž ob. Hoče; Podboč ob. Poljčane; Spod. Gorica ob. Rače; Smolnik ob. Ruše; Skoke ob. Slivnica; Slov. Bistrica ob. ista; Studenci ob. ista; Kočno ob. Zg. Poljskava. Okraj Maribor l. br.: Pecnški dvor, Vukovski dol ob. Jarenina; Metava ob. Kozaki; Črešnjevce, Slemen, Vurmat ob. Selnica ob. Dravi; Čermenski ob. Sv. Rupert v Sl. gor.; Dobrenje ob. Sl. lj. v Sl. gor.; Ščavnica ob. Sv. Ana v Sl. gor. Okraj Radovljica: Bled, ezleče ob. Bled; Boh. Bistrica, Polje, Ribčev laz, Savica ob. Boh. Bistrica.

Kuga čebelarje.

Okraj Ljubljana: Borovnica, Breg. Dol ob. Borovnica; Vrzdence ob. Horjul. Okraj Ljutomer: Pristava ob. Ljutomer. Okraj Maribor d. br.: Brezje, Podova, Spod. Gorica ob. Rače. Okraj Ptuj: Podgorci ob. Sv. Lenart pri Vel. Nedelji.

Švicarsko-jugoslovanski plačilni promet. Švicarski obračunski urad objavlja, da lahko po zadnjih ukrepih finančnega ministra jugoslovanski izvozniki prosto prodajo tudi zadnjih 25% svojih deviz na borzah. Zaradi tega se lahko vplačila pri švicarski Narodni banki realizirajo za 80%, ne pa samo 55% kot dosedaj. Izplačilo v Jugoslaviji za kvoto 30% za likvidacijo švicarskih terjatev, ki obstojajo še iz prejšnjega kliringa, se nadaljuje še naprej po uradnem tečaju. To omogoča jugoslovanskim izvoznikom, da dobe za svoj izvoz v Švico za 100 švicarskih frankov približno 1190 din namesto dosedanjih 1130 din. Na drugi strani se znižata tozadevni preračunski tečaj za vplačila pri švicarski narodni banki za blago, fakturirano v dinarjih, od 8,85 na približno 8,40 švicarskih frankov za 100 din.

Radikalni postaji v Belgradu in Zagrebu bosta prešli v državne roke do konca prihodnjega meseca. Izdan je že nalog za popis imovine in inventarja.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina v juliju

V mesecu juliju je znašal po uradnih podatkih naš uvoz 433,8 (lani 403,2) milij. din, izvoz pa 407,9 (282,7) milij. din. Naslednja tabela nam kaže razvoj naše zunanje trgovine v zadnjih dveh mesecih (v milij. din):

	1938	1939	1938	1939
junij	411,8	428,3	372,5	432,5
julij	403,2	433,8	282,8	407,9

Naša trgovinska bilanca je bila junija letos še aktivna, toda julija je postala pasivna za majhno vsoto 25,9 milij. din. Vendar je v primeri z lanskim julijem opaziti znatno izboljšanje, saj je znašala pasivnost naše zunanje trgovine lani julija 120,5 milij. din.

Glavni predmeti našega uvoza so bili julija naslednji (vse v milij. din., v oklepajih podatki za junij):

Surov bombaž 25,24 (20,1), bomb. prediva 34,85 (28,4), bombažne tkanine 10,6 (11,3), eurova volna 11,0 (6,2), voln. prediva 16,5 (8,86), voln. tkanine 8,5 (5,55), evil, predivo 8,6 (8,1), nepredelano in polpredelano železo 6,1 (10,7), pločevina 4,0 (7,54), tračnice in železniški material 5,9 (8,14), razni popolnoma izdelani izdelki iz železa 20,5 (18,2), eurova nafta 12,0 (12,1), riž 5,3 (2,06), kava

4,9 (4,3), sladkor 9,1 (0,03), premog 18,05 (12,06), stroji, orodje in aparati 32,4 (47,4), elektrotehnični predmeti 13,25 (18,8), prevozna sredstva 31,07 (34,16), umetne organske barve 5,0 (5,6) itd.

Izvažali pa smo največ tele predmete:

Pšenica 6,6 (—), koruza 11,8 (15,6), sveže sadje 6,5 (2,4), konoplja 20,1 (21,7), konji 4,04 (2,9), goveda 8,1 (6,6), prašiči 62,3 (45,54), drobnica 3,2 (1,8), perutnina 3,34 (3,2), sveže meso 6,67 (5,4), evinjska mast 6,8 (3,7), jajca 11,5 (15,0), drva 0,7 (0,7), stavbni les 87,0 (88,46), oglje 1,15 (1,86), železniški pražgi 5,15 (2,1), izdelki iz lesa 3,6 (3,45), cement 4,65 (3,8), baker 17,9 (65,7), rude 31,64 (43,4) milij. din.

Skupno je znašal naš uvoz v prvih 7 mesecih t. l. 726,262 ton za 2,961,8 milij. din. Tako da se je letošnji uvoz v primeri z lanskim letom po teži zmanjšal za 3,75%, po vrednosti pa za 2,86%. Izvozili pa smo letos za 1,986,850 ton, po vrednosti 2,821,8 milij. din. (lani 2,129,351 ton za 2,670,35 milij. din), tako da se je v primeri z lanskim letom izvoz povečal po količini za 6,69%, po vrednosti za 5,67%. Pasivnost naše trgovinske bilance je znašala letos v prvih 7 mesecih le 139,9 milij. din, dočim je lani v istem razdobju dosegla 378,5 milij. din.

Papirni kartel povišuje cene kar brez odobritve

Prejeli smo: Zakon o kartelih § 7 določa, da se ima vsaka sprememba cen predložiti ministrstvu v roku dveh dni, sicer da nimajo pravne veljavnosti. Papirni kartel je že pred 16. junijem t. l. povišal cene vse vrstam papirja kljub temu, da ministrstvo še do danes teh cen ni potrdilo in jih najbrž tudi ne bo, ker je povišanje brez vsake stvarne podlage in ker so že prejšnje cene papirja previsoke.

Papirni kartel pod znano firmo »Centropapir« to-rej je kaka dva meseca brez zakonite podlage vzdržuje pretirano visoke cene in dikira vsem veletrgovcem papirja, tiskarskim podjetjem in posredno tudi konzumentu najvišje cene papirja, kar jih Evropa sploh pozna, samo zato, da nekaj ljudi opravi maslene dobice. Vsak odpor s strani kupcev je brezuspešen, ker »Centropapir« kratkotalno odkloni dobavo papirja in si torej hoče-koč primorati plačati nezakonito povišano ceno ali pa zapreti oblat, ker drugega vira za dobavo papirja ni. Čas bi bil, da se oblast zgane in naredi temu samolastnemu početju, te vsemogočne gospode, enkrat za vselej konec.

V Trgovskem listu št. 93 od 21. avgusta t. l. navaja »Centropapir« v članku pod naslovom »Novi cenik papirja« razne podatke, da bi s tem upravitelj pred javnostjo svoje početje. Vsi podatki so prikrojeni tako, da se vidi, kakor da so bile papirne tovarne ogrožene v svoji ekzistenci zaradi nemške konkurence po priključitvi Češke k Nemčiji. V resnici pa je stvar popolnoma drugačna, ker je papirni kartel že pred priključitvijo Avstrije k Nemčiji vodil razgovore z avstrijskimi in češkimi papirnimi koncerni za povišanje cen. Prav priključitev teh pokrajin k Nemčiji je začelo prekrizati račune papirne tovarne, ker bi sicer doživeli to povišanje že pred enim letom. Zanimivo je to, da je »Centropapir« povišal cene tudi onim papirjem in kartonu, ki se v naši državi niso izdelovali in se tudi sedaj ne izdelujejo ter se torej ni bilo bati nobene inozemske konkurence. S pogodbo, sklenjeno med jugoslovanskim papirnim kartelom in nemško papirno industrijo se je nemški papirni industriji omogočil znatno večji dobiček na račun našega konzumenta, naše prosvete in na račun naše šolobvezne mladine. Nemška papirna industrija bo tudi vnaprej dobavljala najmanj iste količine, ako ne več, papirja v Jugoslavijo kakor pred pogodbo, vendar s to razliko, da do dobila za blago znatno več kot doleži in kot dobiva za tako blago v drugih državah Evrope.

Naša papirna industrija je tako visoko zaščitena z uvozno carino, da bi v primeru, da se zadovoljuje z zakonito dovoljenim mešančnim dobičkom, lahko preprečila vsak uvoz papirja iz inozemstva, kar znaša ta carinska zaščita v posameznih primerih celo 100% na ceno inozemstva. V tem primeru bi naše delavstvo v papirnicah delalo lahko v polnem obsegu, ker bi naročila ostala doma in ne bi država morala letno plačevati za nepotrebno uvožen papir težke deset-milijonske zneske. Poleg tega bi vsa grafična in papirna industrija zaradi zmerne cene papirja znatno povišala in veliko število sedaj brezposelnega grafičnega, kartonažnega in knjigoveškega delavstva bi zopet prišlo do kruha, ker bi bile naše knjige in vse

ostalo papirno blago v ceni zmerno, da bi konzum lahko naraščal. Članek navaja kot primerjavo cene iz leta 1937, pozabljajo pa navesti, da se je prav v letu 1937, zaradi trenutnega pomanjkanja in podražitve celuloze, podražil tudi papir na svetovnih tržnicah iz čisto spekulativnih razlogov in da so te umetno zvišane cene držale le nekaj mesecev in so nato zopet padle.

Ce primerjamo cene iz leta 1936, pred ustanovitvijo kartela, vidimo, da so bile iste najmanj za 15 do 20% nižje, kot jih članek navaja za leto 1937, in torej tudi za približno toliko nižje, kot so današnje protizakonito zvišane cene, čeprav je danes cena celuloze skorajista, kot je bila leta 1936, in tudi plače delavstva in ostala režija ni bistveno spremenjena. Cen, ki jih članek navaja, so le važanske in večje odjeme, medtem ko morajo tiskarnari in drugi manjši odjemalci, ki plačujejo papir po balah, plačevati popolnoma druge cene, katere so za najmanj 15—20% višje od navedenih.

»Centropapir« terorizira tudi vse veletrgovce v državi in jim predpisuje detajlne cene, po katerih morajo prodajati papir. Vsak prestopok od strani trgovca ima za posledico hude represalije, kakor n. pr. ustavitve dobavljanja papirja itd. Odkar je sklenjena pogodba z nemškimi tovarniki, imajo tudi groziti Nemčije strog nalog prodajati papir po predpisanih cenah, ki so prilagojene popolnoma našim sedanjim cenam ne glede na to, koliko papir v resnici velja. Tako n. pr. zahtevajo danes nemški groziti za polkilejen brezlesni papir kar 9,85 RM-pri 100 kg več kot pa za polkilejen papir. Papirni kartel v svojem članku sam navaja, da so proizvajalci stroški za polkilejen papir za 15 par pri kg nižji kot za polkilejenega. Nemške tovarne pa sedaj dobijo kar 1,40 din za polkilejen papir več kot pa za polkilejenega in to vse le zato, da se izigra carinska ugodnost, ki jo predvideva carinska postavka 445, točka 1-b — za papir za tiskanje. Pri polkilejenem papirju so morale nemške tovarne zvišati svoje prejšnje cene kar za celih 60% — reci in beriti šestdeset odstotkov. Menda papirni kartel ne bo trdil, da so nemške tovarne preje delale te papirje z izgubo in čeprav so uživale visoke izvozne premije, so te iznašale največ polovico teža, za kolikor so sedaj cene papirju povišale. Popolnoma razumljivo je, da je bila ponudba s strani »Centropapirja« za nemške tovarne tako vabljiva, da je na no, brez ozira na razne ne-aristokratske zakone, takoj pristala; saj je »Centropapir« zagotovil nemški papirni industriji poleg tega tudi uvoz skoraj 500 vagonov letno in če upoštevamo zgoraj navedeno razliko v ceni, gre tu za desetmilijonske razlike.

Ako pregledamo bilance naših papirnih tovarn iz prejšnjih let, vidimo, da niso delale papirja izpod lastnih proizvajalnih stroškov, temveč nasprotno, imele so prav lepe dobičke. Razlika je le v tem, da se dela danes v nekaterih papirnicah mnogo manj kot prej, dobiček je pa še znatno večji, medtem ko delavstvo živi v tiski. Čas je res, da oblast posveti tej zadevi več pozornosti in napravi končno red.

Danes nepreklicno zadnjikrat! Ob 16., 19. in 21. uri
Jean Pierre Aumont, Charles Vauel in Marta Labarre
Telefon 22-21 KINO UNION Telefon 22-21

KINO SLOGA, tel. 27-30
Samo še danes ob
16., 19. in 21. uri

KRIK ULICE

S.O.S. Sahara

Velika socialna drama, ki nazorno pokaže miselnost in zablode današnjega časa. Razburljiva vsebina! — samo za zelo močne živce!

Spremembe na deviznem trgu

Padee angleškega funta na svetovnih borzah, zlasti odkar je angleški devizni sklad prenehal intervenirati v korist stabilnosti funta napram dolarju, je imel posledice tudi za naše tržišče. V svobodnem tržišču je pri nas ostal tečaj funta nespremenjen na 258, toda istočasno je narasel tečaj francoskega franka. Ker se zaradi političnega položaja drža frank napram funtu dokaj stalno, je tudi tečaj francoskega franka malo narasel. V večji meri pa je narasel tečaj drugih svobodnih deviz: Newyorka, Zeneve, Bruslja in Amsterdama. Tako je bila danes v svobodnem tržišču na naših borzah notacija naslednja v primeri s petkom:

	25. avgusta	28. avgusta
Newyork	5459,23—5519,23	5842,27—5902,27
Zeneva	1236,27—1247,27	1318,07—1328,07
Amsterdam	2944,53—2982,53	3139,82—3177,82
Bruselj	928,05—940,05	989,61—1001,61
Pariz	144,94—147,24	146,04—148,34
London	256,40—259,60	256,40—259,60

Curška borza beleži za zadnje dni naslednje tečaje glavnih deviz:

	25. avg.	26. avg.	28. avg.
London	20,50	19,62	18,75
Pariz	11,76	11,20	10,70
Newyork	446,—	446,—	446,—
Bruselj	75,25	75,25	75,—
Amsterdam	238,50	238,—	238,—

Iz tečajev na naših borzah je razvidno, da se je obdržal tečaj funta in da je padee funta prišel do izraza v povišanju tečajev drugih valut.

Borze

Dne 28. avgusta.

Angleški funt 258.—

Nemški čeki 14.30

Denar

Danes belgajska borza zaradi praznovanja praznika ni poslovala. Na zagrebški borzi je znašal promet v devizah 3,997.706 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt 193,40—196,60
Pariz 100 frankov 110,10—112,40
Newyork 100 dolarjev 4408,00—4463,00
Zeneva 100 frankov 995,00—1005,00

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14,20—14,40

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt 256,40—259,60
Pariz 100 frankov 146,04—148,34
Newyork 100 dolarjev 5842,27—5902,27
Zeneva 100 frankov 1318,07—1328,07

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem 31,90—32,60

Curih. Pariz 10,70, London 18,75, Newyork 446, Bruselj 75, Milan 23, Amsterdam 238, Berlin 177, Stockholm 94,50, Oslo 94.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 461 denar

v Zagrebu —

Ljubljana, Državni papirji: 7% inv. pos. 99 denar, agrarji 60 denar, vojna škoda promptna 461 den., begl. obv. 85,50 den., dalm. agrarji 80 den., 7% pos. DHB 99 denar.

Zagreb, Državni papirji: 7% inv. posojilo 99 denar, begl. obveznice 86—88,50—88, dalm. agrarji 80 den., 4% severni agrarji 58,50—59 (50), 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 202 blago, Trboveljska 176 blago, Gutmann 61 blago, Sladk. tov. Osijek 80 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Danes borza zaradi praznika ni poslovala.

Živilski sejni

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Slov. Konjicah dne 24. avgusta 1939. Voli II. vrste din 4,50, voli III. vrste din 4, telice II. vrste din 4,50, telice III. vrste din 4, krave druge vrste din 3,50, krave III. vrste din 3, teleta I. vrste din 4,50, teleta II. vrste din 4, prašiči šepharji din 8, prašiči pršutarji din 7 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste din 12, svinjina din 14, slanina din 16, evinjska mast din 18, čisti med din 16, goveje surove kože din 8, telečje surove kože din 10, evinjske surove kože din 6 za 1 kg. — Pšenica din 175, ječmen din 150, rž din 150, oves din 150, koruza din 175, fižol din 200, krompir din 80, lucerna din 60 seno din 45, slama din 20, jabolka I. vrste din 150, II. vrste din 100, III. vrste din 75, bruske I. vrste din 200, II. vrste din 150, III. vrste din 100, pšenična moka din 325, koruzna moka din 200, ajdova moka 250 din za 100 kg. — Drva 70 din za 1 m³, jaja 0,75 din za komad, mleko 1,50 din za liter, surovo maslo 28 din za kg in grozdje 6 din za kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih din 4 do 5 za liter, finejša eortirano vino pri vinogradnikih din 6 do 7 za liter.

Svinjski sejem v Ptuj dne 23. avgusta 1939. Dogon: 478 prašičev. Prodanih: 62 komadov. Cene: pršutarji 7,75 do 8 din, debele svinje 9 din in plemenske svinje 6,50 din do 7,50 din za ki žive teže. Mladi pujski 6 do 12 tednov stari 60 din do 170 din za glavo.

Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica vabi svoje člane, da se udeležijo s svojimi proizvodi Zelenjadne razstave na Ljubljanskem velesejmu »Ljubljana v jesen« od 2. do 11. septembra, na kateri so določeni podružnični Sadjarskega in vrtnarskega društva posebni dnevi, in sicer 4., 5. in 6. dan razstave. Razstavniki prator je brezplačen, glavni odbor kmetijske razstave pa bo nagradil razstavljalce z diplomami in event. kolajnam. Prijave je poslati do 25. t. m. Kmetijskemu razstavnemu odboru, zelenjadnemu odboru na Velesejmu.

Posebna številka Jugoslovanskega Lloydja, posvečena Nemčiji. Zagrebški gospodarski dnevnik »Jugoslovanski Lloyd« je izdal posebno številko, posvečeno Nemčiji. Na uvodnem mestu prinaša zdravici Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in nemškega kanclerja Hitlerja, zlasti podčrta dejstvo, da so sedanje skupne meje med Jugoslavijo in Nemčijo postavljene za vedno, kakor sta to izjavila navedena dva najbolj merodajna činitelja. Številka obsega lepo število prispevkov nemških gospodarstvenikov, ima mnogo ilustracij ter obsega 42 strani.

Murska Sobota

Radio. V mureskosobskem okraju je skupno instaliranih 390 radijskih aparatov. Od teh jih je v zasebnih stanovanjih 366, v gostinjah pa 24. Število radijskih naročnikov je posebno poskočilo v zadnjih dveh letih.

Kaj bremej v mureskosobskem okraju? V našem okraju ljudje največ čitajo tednike, ki jih prihaja v okraj 2960 izvodov. Polovico tega števila odpade na domača tednika »Novinec« (816 izvodov) in Mursko Krajino (680 izvodov). »Slovenski Gospodar« ima 625 naročnikov, »Domoljub« 125, ostali tedniki pa 777. Dnevnikov prihaja v naš okraj vsak dan nad 600 izvodov.

Nesreča pri igri. Joško Glaser, tretješolec, je na Kapeli pri igri tako nesrečno padel, da si je zlomil desnico. Posestnikov sin Franc Stibler iz Bakovec pa se je med kopanjem na Muri igral okrog mlinskega kolesa. Po nerodnosti je vtaknil roko v kolo, ki mu je zdrobilo prste na levi roki.

Beltinci

Drobne novice

Koledar

Torek, 29. avgusta: Obglavljenje Janeza Krstnika. Sabina. Ščip ob 23.09. Herschel napoveduje lepo vreme.

Sreda, 30. avgusta: Roza Limanska, devica; Pamahij.

Novi grobovi

† Milan Puc

V nedeljo popoldne so v Ljubljani pokopali 25 letnega keramika g. Milana Puc. Rajni je že več let bolehal za jetiko, dokler ji ni po trimesečnem hudem trpljenju podlegel. Bil je izmed vidnejših naših mladih keramikov. Njegovi izdelki, prefinjeni s posebno, čisto njegovo intimnostjo in nežnostjo, so se odlikovali po originalnosti. Zadnja leta je prav zaradi bolezni opustil ta dela. Nenadomestljiva vrzel je nastala z njegovo smrtjo zlasti na naših prosvetnih odrih, kjer se je do zadnjih moči udeleževal. Bil je duša in srce Rokodelskega odra v Ljubljani. Ko se je pred leti po poslu naselil v Belgradu, se je z velikim navdušenjem in postrtovalnostjo vrgel na delo v tamkajšnjem prosvetnem društvu, ki je prav po njegovi zaslugi začelo, kakor še nikoli prej. Nepozaben je njegov »Osborne« v »Koncu potic in njegova uprizoritev misterija »Animat«, dana v čast novoimenovanemu belgrajskemu nadškofu megr. dr. Ujčiču. Rajni Puc se je odlikoval kot režiser in preizkušeni igralec velike umetniške sile in velikega znanja. Mlad se je moral posloviti in pustiti mnogo načrtov in naših upov neizpoljenih. Umrl je poln vere v Boga in globoko vdan v Njegovo voljo.

Kako priljubljen je bil pokojni Milan Puc, je pričel njegov pogreb. Udeležilo se ga je izredno mnogo občanov in dolga vrsta članov rokodelskega društva z društveno zastavo. Pevski zbor mu je pred Zavetiščem sv. Jožefa in ob grobu zapel žalostinke pod vodstvom g. Lavriča. Pogreb je vodil mestni župnik g. Janko Barle. Ob odprtem grobu se je od blagodejajočih pokojnika poslovil predsednik rokodelskega društva g. kanonik Alojzij Stroj. Poudarjal je zlasti njegovo postrtovalno delavnost za vsestranski napredek društva. Zaradi svoje velike ljubezni do obrtne organizacije bo ostal blagi g. Milan Puc vsem v trajnem spominu. Naj mu sveti večna luč! Zalujmo naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gdč. Franciška Učak. Pogreb bo izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanjski cesti 9 danes popoldne ob 5. — Med nebeške krilatec je poklical Bog 6 letno hčerko-edinko Špelco Ljubico Ham. Pogreb bo danes popoldne ob 5 iz hiše žalosti Smartinska cesta 11 na pokopališče k Sv. Križu.

† V Žalni pri Višnji gori je umrl g. Anton Kastelic, posestnik, bivši župan občine Žalna in odbornik Hranilnice in posojilnice za Višnjo goro in okolico. Pogreb bo danes ob 9 popoldne v Višnji gori.

Naj jim sveti večna luč! Zalujmo naše sožalje!

Osebnosti

— Imenovan so za uradniške pripravnike v IX. pol. skupini diplomirani tehniki Zvonimir Kos, Anton Jakaš, Edvard Kikelj, Franjo Zemba, Henrik Fideršek in Franjo Trinajstić.

— Napredoval je v IX. pol. skupino drž. mojster Mirko Brežnjak.

— Za učitelja glasbe na klasični gimnaziji v Ljubljani je nastavljen g. Danilo Cerar.

— Istopil je iz državne službe uradniški pripravnik v IX. pol. skupini Andrej Armand.

Na potovanju in doma ne pridete v zadrego, če ste založeni s **Slamičevimi konzervami**.

— Dr. A. Korošec v Vrtih. Lepo zadnjo nedeljo avgusta je naš narodni voditelj dr. Anton Korošec, ki letuje v Begunjah, porabil za izlet v romantična Vrata pod našim očakom Triglavom. Novica o tem se je hitro raznesla po Mojstrani. Ob povratku iz Vrat je g. dr. Korošec namreč pri slapu Peričniku pričakala strumna četa slovenskih fantov in naraščajnikov ter zastopnikov prosvetnih organizacij. Našega voditelja je pozdravil g. župan iz Mojstrane Viktor Janša in mu v ime občine želel dobrodoščilo, mala deklica v narodni noši pa mu je izročila šopek planinskih cvetlic. G. dr. Korošec se je z vsemi prijazno pozdravil in pogovarjal.

— Državno priznana Trgovsko učilišče Ro-bida s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska ul. 15., vpisuje v enoletni tečaj vsak dan. Dijaki zavoda imajo ugodnosti rodbinskih doklad, žel. voznih kart itd. kakor dijaki državnih šol.

— Na taboru bojnikov bomo dne 3. septembra vsemu svetu povedali, da smo tudi Slovenci, čeprav maloštevilni, vendar odločno proti vojni. Toda priti morate vsi rodoljubi na tabor, da bo glas čim močnejši.

— Na jugoslovanskih železnikah imajo obiskovalci Ljubljanskega velesejane brezplačen povratek. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko dobe potrdilo o obisku velesejane, imajo s to izkaznico in staro vožno karto brezplačen povratek. Potovati v Ljubljano morejo od 28. avgusta do 11. septembra, vračajo pa se od 2. do 16. septembra.

— Na uradniški meščanski šoli v Mekinjah so popravni izpiti 30. in 31. avgusta ob 9. Vpisovanje je 1., 2. in 3. septembra ob 8 do 12 in od 14 do 18. V vpisovanju naj prinesejo učence zadnje šolske izpričevalo in s 5 din kolikavno, točno izpolnjeno prijavo. Učence, ki se vpišejo na novo, naj priloži tudi krstni list. Otvoritevna služba boja bo 1. septembra ob 8. Takoj nato se začne pouk. Gojenke morajo biti v zavodu 10. septembra do 17.

— Napredek mlekarstva zadrugištvu na Gorenjskem. Mlekarstvo je že od nekdaj važna panoga v gospodarstvu gorenjskega kmeta; tudi mlekarstvo zadrugištvu na Gorenjskem je staro že več desetletij. Da se gorenjskim mlekarstvom zadrugam omogoči še večji razmah in napredek, se je lani osnovala v Kranju Gorenjska mlekar-ska zadruga, ki bo s pomočjo kr. banske uprave dravske banovine zgradila v Kranju novo mle-karno, ki bo ustrezala tako rekoč potrebam vse Gorenjske. Model in načrte te nove mlekarne si boste lahko ogledali na mlekarški razstavi na ja-senskem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. sep-tembra.

— Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15 se vrši dnevno popoldne in popoldne. Šolska izvešča in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pismeno ali osebno. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje Edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost iz-pričeval, rodbinske doklade, železniške karte). Šolsna zbirna. Zadržite prospekt.

— Sprememba imena pošte. S 1. septembrom t. l. se spremeni naziv pošte »Videm pri Krškem« v »Videm ob Savici«.

— Pri saprtju, motnjah, v prebavi vzemite jutraj, še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josefa« grenčice.

— Za planinski tabor, katerega priredi Slo-venko planinsko društvo dne 3. septembra t. l. na Plešivcu, je generalno ravateljstvo državnih železnic v Belgradu s svojim odlokom z dne 24. avgusta 1939 Br. 78595-39 vsem udeležencem odobrilo 50 odstotni popust od normalne cene na državnih železnikah za vožnjo do Slovenjega Gra-da in nazaj do izhodiščne postaje. Kupljena četa vozovnica in železniška legitimacija K-13, ki jo dobi-te s predložitvijo za letošnje leto overovljene članske izkaznice SPD, velja za brezplačen povra-tek. Navedeni popust velja do Slovenjega Grada za potovanje v času od 1. do 3. septembra 1939 in za povratek iz Slovenjega Grada za čas od 3. do 5. septembra za vse razrede osebnih in brzih vlakov. Obrazec K-13 mora biti potrjen od vodstva planinskega tabora na Plešivcu dne 3. septembra 1939. Planinci, izrabite ugodnost znižane voznine ter se udeležite planinskega ta-bora v čim večjem številu. Iz Ljubljane bodo ime-li udeleženci še posebne ugodnosti v tem, ker vozi v soboto, dne 2. septembra t. l. ob 14.30 iz-pred evangelijske cerkve poseben avtobus do vno-žja Plešivca do Suhadola. Povratek od Suha-dola je v nedeljo, dne 3. septembra t. l. ob 19, tako da prispejo izletniki v Ljubljano okrog 22. Prijavite se za avtobusni izlet čimprej v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

— Drž. meščanska šola v Zalcu. Završni iz-piti bodo v sredo, dne 30. avgusta, popravni iz-piti za ostale učence pa 31. avgusta. Vpisovanje v vse razrede bo 1., 2. in 3. septembra ob 8 do 12. Učenci, ki se vpišejo v 1. razred, naj pri-nesejo s seboj zadnje letno izpričevalo, potrdilo o davkih za odmero šolnine in krstni list. Služba boja bo dne 9. septembra, pričetek rednega po-uka pa 11. septembra. Podrobnejša navodila so objavljena v letnem izveščju in na razglasni de-ski v šoli.

— Družba sv. Mohorja izda v prvih dneh septembra prvi del Moderndorferjeve Slovenske začetnice.

— Za letošnji kongres Zveze planinskih dru-štev kraljevine Jugoslavije, ki bo dne 8. in 9. sep-tembra t. l. v Nišu in ki je zvezan z izleti v oko-lico Niša in v Bolgarijo, je generalno ravatelj-stvo državnih železnic odobrilo polovično voznino s svojim odlokom z dne 24. avg. 1939 Br. 78606-39. Udeleženci kongresa mora kupiti na odhodni po-staji cel vozni listek in železniško izkaznico K-13 na podlagi za leto 1939 overovljene članske iz-kaznice svojega planinskega društva. Kupljena četa vozovnica velja za brezplačen povratek, ako ima udeleženec kongresa na obrazcu K-13 potrje-no, da se je udeležil kongresa Zveze. Ugodnost znižane voznine velja za potovanje v Niš v času od 6. do 9. septembra t. l., a za povratek iz Niša do izhodišča postaje za čas od 9. do 16. septem-bra t. l. Podrobne informacije o izletih po kon-gresu Zveze v Nišu dobi-te v pisarni Zveze pla-ninskih društev v Ljubljani, Aleksandrova c. 4-I, tel. 40-56.

— Na meščanski šoli v Mežici bodo popravni izpiti v četrtek, dne 31. avgusta ob 8 dalje. Vpi-sovanje pa bo 1., 2. in 3. septembra, vsakikrat ob 8 dalje. Novinci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu staršev oziroma odraslih svojcev. Uče-ni, ki prestopajo z ljudske šole na meščansko šolo, morajo pri vpisu predložiti izpričevalo. (Dijaška knjižica oziroma šolski izkaz ne zadostujeta.) Ostale podrobnosti so priobčene na uradni deski.

— Na državni realni gimnaziji v Kočevju bo vpisovanje za 1. razred dne 1. septembra ob 8 dalje. Prinesti je treba s seboj zadnje šolsko iz-pričevalo o položnem sprejemnem izpitu, krstni list in potrdilo davčne urave za odmero šolnine. Dne 2. septembra se bodo vpisovali učenci za ostale nižje razrede, dne 4. septembra pa za učence V. in VI. razreda. Vnanji peto- in šesto-šolci dobe oskrbovalnino za znižano ceno. Dne 5. septembra se vpisujejo dijaki z drugih zavodov in zamudniki.

— Važno za učence trgovskih akademij in šol. Založba »Štokrac« v Ljubljani je založila učno knjigo prof. ing. V. Črnetu »Trgovska aritmetika I. in II. del, ki je odobrena kot učbenik od pristojnega ministrstva za trgovske aka-demije, dvorazredne trgovske šole, abiturientske in druge enoletne trgovske tečaje. Knjiga je na-tisnjena in izide pravčasno za začetek šolskega leta. Založba opozarja učence, da je ta knjiga edini odobreni učbenik za našete šole; druge po-dobne knjige se pri pouku ne smejo uporabljati.

— V. Vodopivec: Devet blagoslovnih pesmi za mešan zbor. Izdal in opalografiral Roman Pa-hor. Čeprav Vodopivec v svojih skladbah ne iz-raža kakih globljih misli, vendar jih naši zbori radi pojejo. Lahke so, pa kljub temu glasbeno neoporečne; melodije skladatelju lepo teklo, tudi v harmoniji ne čutimo nikakih nasilnih prehodov in akokov. Tudi te blagoslovne pesmi imajo vse značilnosti Vodopivečevega sloga, zato se jih bodo cerkveni zbori, ki imajo zaradi lahke in pevne skladbe, z veseljem prijelili.

— Litjska kraljevna Kmečka zveza je s svojimi člani privedla kmetijsko-strokovno potovanje po Gorenjskem. Tega potovanja se je udeležilo 72 članov. Na tem potovanju smo si ogledali napre-dnejša gospodarstva gorenjskih posestnikov, kakor: posestvo g. Brodarja, g. Streina in g. Burgerja. Na Brezjah smo imeli skupno ev. mašo. Ker nam je čas dopuščal, smo si ogledali tudi Bled in okolico. Z vidnim zanimanjem so si naši člani ogledali vse praktične gospodarske naprave gorenjskih kmetov. Z zadovoljstvom nad tako lepim sprejemom smo se z veseljem vračali na svoje domove, zavedajoč se, da nam bo to potovanje mnogo koristilo za naše lastno bodoče delo. Izrekamo najlepšo zahvalo vsem onim gg. gospodarjem, ki so nas tako priazno sprejeli in razkazovali svoja posestva.

— Opozarjamo na izredno ugodno priliko po-tovanja s posebnim vlakom v Belgid na dan 2. septembra t. l. Cena 145 din po osebi. Vse prijave in informacije sprejemajo vse biljetarnice Putnika.

— Samo do 31. avgusta vpisujemo za tridnev-ni izlet v Gorico-Trst ali pa v Padovo-Benetke (v tehnični izvedbi Tujskoprometne zveze) od 8. do 10. septembra. Avto bo vozil skozi Vipavsko dol-i-no. Romanje na Sveto goro in na grob sv. Antona, izlet v zanimive Benetke. Spetoma obisk vseh zna-menitih krajev in ogled vseh zanimivosti. Brez-plačna podrobna navodila pošilja uprava »Po bož-jem svetlu«, Ljubljana, Sv. Petra napis 17.

— Bolne noge so pričetek hiranja telesa. Neguj noge s SANOPEDOM, da jih ohraniš zdrave. — Glavna zaloga: drogerija Jantigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Hud pes je popadel 8 letnega Mirka Habiga. sina tovarniškega delavca iz Grada pri Litiji. Pes je fantu pošteno ogrizel v levo nogo.

— Previdno ravnanj s živino! Ljudi žival lahko nehoti povzroči hudo nesrečo. Posestnik Stefan Donša iz Ivanjev v Prekmurju je gnil živino v hlev. Med vrati ga je krava tako hudo pritisnila k podboju, da mu je zmečkala prste na roki. Ste-fan Kerčmar, 16 letni posestnikov sin iz Pužavec pa bi na paši skoraj prišel ob življenje. Telica ga hudo z rogom sunila v prsa in mu odprla tako veliko rano, da so se pokazala pljuča. Odprljali so ga brž v bolnišnico v Murko Soboto, kamor so pripeljali tudi posestnika Antona Vogrinčiča iz Bakovec. Ko je na njivi oral, so se mu iz nezna-nega vzroka sprasile krave. Orač jih je hotel za-držati, pri tem pa je padel pod plug, ki so ga krave potegnile čezenj in mu povzročile precej hude poškodbe.

— Na vile je je nabodel. V Markišavcih pri Murki Soboti se je posestnika Karolina Franko pripravila s svojim sosedom. Beseda je dala be-so-do in ko je razjarjen posestnik menil, da v besedah ne more biti kaj svojih sosed, se je hudo spozabil in zabodel Frankovi vile v obraz, pri čemer ji je prizadel nerodne poškodbe, da je morala v bolnišnico.

Po državi

* Strahovita avtomobilska nesreča pri Novem Sadu. Na mednarodni cesti v bližini Novega Sada se je predinsodnim pripetila strahovita avtomobilska ne-sreča, ki je zahtevala deseterdeset človeških življenj. dve osebi pa sta tako hudo poškodovani, da visi njuno življenje na nitki. Avtomobil, v katerem sta se vozila major Stevan Gjurčević in profesor Blaž Puljevič iz Subotice, je hotel prehiteti avtomobil s kateram sta se peljala polkovnik Gjurčič in njegova soproga. Major Gjurčević, ki je vozil prvi avtomobil, pa ni bil dosti več šofiranja, ker je šele pred dvema me-secem položil šoferski izpit. Avtomobila sta se za-dela in oba razbila. Major Gjurčević in prof. Pu-ljevič sta ostala na mestu mrtva, polkovnik Gjurčič in njegova žena pa sta pri nezgodi dobila smrtonosne poškodbe.

* Čisti aluminij iz bauksita je pričela izdelovati tovarna aluminija v Lozovcu pri Šibeniku.

* Tudi v Slavoniji imajo vampirja. Zdi se, da so v naših južnih krajih prišli vampirji vseh vrst že kar v modo. V okolici Bjelovarja že deli časa straži najbrž kakšen normalen človek, ki nadleguje mlada de-kleta pa tudi odrasle ženske. Med žentvom v okolici Bjelovarja je zaradi tega zavladal velik poplah, tako da se nobena ne upa sama na polje, niti biti sama doma. Neka ženska je šla predvečernim iz Granice v Požejo na sejem. Med potjo je opazila, da se iz koruze ob cesti motovili strašna postava. Bil je to z brado in brki močno porasčen možki v rdeči srcaji in črnim klobukom čudne oblike. Ko ga je ženska zagledala, je takoj prišla na vse kriplje bežati. Posre-čilo se ji je, da je »vampirju« ušla. Orožništvo vneto išče »vampirja«, toda le-ta se zna uspešno skrivati.

* Nova palača Borze dela v Skoplju je bila te dni dograjena. Slavni stroki so znašli dva in pol milijona dinarjev. Sredi septembra bo nova zgradba izročena svojemu namenu.

Tabor kmečke mladine za Šaleško dolino

V nedeljo, 3. septembra bo v Škalah pri Velenju

velik tabor naše kmečke mladine organizirane v MKZ — iz vse Šaleške doline

Do pol 10 dop. zbiranje gostov, ob 10 blagoslovitev prapora MKZ v Škalah, nato sv. maša s pridigo. Sledi zborovanje na prostem. Popoldne po večernicah bo v dvorani veseloigra iz kmeč. življenja.

* Narodna železniška nesreča se je pripetila te dni osebnemu vlakom v bližini postaje Solana v Bosni. Ko je vlak vozil čez most v bližini postaje, je iztiril zadnji vagon in se tako nevarno nagnil čez most, da bi se skoraj zvrnil v 35 metrov globok prepad. Stroje-vodja je takoj ustavil vlak. Potniki, ki so bili v iz-tirjenem vagonu, so utrpeli lažje praske. Morali so izstopiti in oditi v druge vagon. Ker iztirjenega va-gona niso mogli spraviti nazaj na tračnice, so ga na licu mesta razdrli ter ga tako odstranili s proge. To delo je trajalo polnih šest ur in je seveda zaradi tega vso ta čas zastal železniški promet.

* Zborovanje planincev iz vse države bo letos v dneh 8. in 9. septembra v Skoplju. Izven zborovanja so predvidene razne skupinske ture v macedonsko gore in vožnja v Bolgarijo. Udeleženci zborovanja užijajo 50 odstotni popust na vseh jugoslovanskih želez-nicah.

* »Leteča lekarna« se imenuje veliko letalo znane nemške tvornice za zdravila »Bayer«. V četrtek je to letalo pristalo v Zagrebu, kjer je odloščilo veliko po-šiljko raznih zdravil za malarijo za zagrebško zastop-stvo Bayerja. V petek popoldne je letalo odletelo v Belgrad, kjer je prav tako odloščilo večjo količino zdravil. Ko se bo vračalo nazaj v Nemčijo, bo vo-zilo s seboj tudi zastopnike jugoslovanske lekarnarske zbornice.

* Mandolinist, ki svira noč in dan. Zagrebški mandolinist Kamilo Grašič je pred kratkim po-stavil svojevrsten rekord. Igral je na mandolini nepretrgoma 156 ur. Zdaj se je Grašič odločil, da ta svoj rekord potrdi s novim. To pot si je izbral Varaždin za svojo »senzacijo«. Prišel je evirati v soboto zjutraj ob šestih v varaždinski koledvorski restavraciji in doslej še ni nehal. Grašič se odpočije vsake tri ure po štiri minute in takrat tudi kaj malega použije.

* Drzen roparski napad v Novem Sadu. V soboto ponoči so vdrl v hišo vrtnarja Mija Cvetkoviča v Novem Sadu štirje zakrinski roparji. Cvetkovič je že ležal v postelji, njegova žena pa je še delala v kuhinji. Roparji so začeli ženo pretepali, da bi jo tako pripravili do tega, da bi povedala, kje je v hiši denar. Toda ženska je trdovratno molčala. Ko je od pretepanja padla v nezavest, so odšli roparji v sobo, kjer so pri-

Ljubljana, 29. avgusta

Gledališče

V ponedeljek 4. septembra se bodo začeli sprejemati abonenti za novo gledališko sezono. Razpisani so: Premierski, Sreda, Četrtek ter A in B. Lanskim abonentom so rezervirani njihovi lanski sedeži do sobote 9. septembra popoldne. Zaključek abonmaja bo v soboto 16. septembra. Cene iste kakor lani. Vse prijatelje našega gledališča vabimo, da vstopijo v krog stalnih gledaliških abonentov. Abonma je največja sigurnost, da vidi vsak ljubitelj gledališča vse pred-stave in najvažnejše uprizoritve celo sezono, po-leg tega pa še po tako ugodnih in nizkih cenah, kakor jih nudijo naša gledališča svojim abonentom. Abonenti se bodo sprejemali v veži dramskega gledališča dnevno od 10—12 in od 15—17. Abon-ma se plačuje v 10 zaporednih mesečnih obrokih, prvi obrok pri vpisu.

Radio Ljubljana

Torek, 29. avgusta: 12 Zbrane koračnice slavnih skladateljev (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Kmečki trio — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura: Ob 90 letnici južne železnice (Ludvik Mrzel, Ljubljana) — 20 Rossini: Viljem Tell, fantazija (plošče) — 20.10 Tuji — naši gostje (g. prof. E. Boje) — 20.30 Koncert lahke glasbe izvajajo Radijski orkester, vmeš poje pesne-smesice g. Mirko Premelj — 22 Napovedi, poro-čila — 22.15 Mojstri harmonike (plošče).

Drugi programi

Torek, 29. avgusta: Belgrad: 20 Nar. pesmi — 20.30 Čelo in klavir — 21 Simf. konc. — Za-greb: 20 Zab. konc. — 21 Luzern — Praga: 20.10 Nar. pesmi — 21 Simf. konc. — Bratislava: 20.10 Igra — 21 Simf. konc. — Sofija: 19.15 Nar. gl. — 20 Kvarter — 20.50 Ruske romance — Varšava: 19.30 Ork. in solisti — 21.05 Luzern (Simf. konc.) — Budimpešta: 19.40 Puccinijeva opera »Tosca« — 22 Jazz 23 Cig. ork. — Trst-Milan: 17.15 Kom. gl. — 21 Opera »Mirandac« — Rim-Bari: 21 Simf. konc. — 22.20 Violina — Dunaj: 19.15 Zbor — 20.15 Sedmograška spevoigra — Berlin: 19 Oper-na gl. — 20.15 Plezna gl. — Hamburg: 20.15 Čaj-kovskega konc. — Lipsko: 20.15 Vojaške pesmi

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyr-ševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova 7.

Poizvedovanja

Damski dežnik se je našel v nedeljskem vla-ku. Naslov v upravi lista.

Zavitek, koc in steklenica čaja so bili najdeni v bližini glavnega kolodvora. Dobi se na Mikloši-čevi cesti 6 Foto Studio.

čeli na satanske načine mučiti Cvetkoviča. Toda tudi ta jim ni hotel izdati, kje ima skrit denar. Tako so morali roparja oditi praznih rok. Cvetkoviča in njegovo ženo so prepeljali v bolnišnico, ker so njune poškodbe precej resnega značaja.

* Prijatelju odgriznil uho. Kmet Stiev v Velikem Gradistu se je zaradi neke malenkosti epri s svojim prijateljem kmetom Mikičem. Ko je obema zmanjkalo besed, sta se spoprijela in med ruvanjem je Stiev Mikiču odgriznil levo uho. Mikič je od strašne bolečine padel v nezavest. Stiev se bo moral pred sodiščem zagovarjati zaradi hude telesne poškodbe.

* Štiri leta ječe za uboj sina. Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Sremski Mitrovici se je v soboto zagovarjal premočni kmet Pavel Dorn iz Rume. Obtožnica ga je obtoževala, da je letos 22. julija v nekem bufetu v Rumi z nožem za-bodel svojega sina Matija do smrti. Dorn je na prigovarjanje svoje druge žene razdelil Matija, sina iz prvega zakona. Zaradi tega so že leta bili v družini na dnevnem redu hudi prepri. Kritičnega dne sta se oče in sin srečala v ne-kem bufetu v Rumi ter se spet sprla. Ko je Dorn pričel groziti Matiji, je ta razgalil praa in za-klical: »Zabodil« Dorn je potegnil nož in zabodel sina s tako silo, da je čez pol ure izdihnil. So-dišče ga je po kratki razpravi obsodilo na štiri leta ječe, štiri leta izgube častnih pravic, na pla-čilo odškodnine vdovi pokojnega sina v znesku 10.000 din in na plačilo 45.000 din kot vzdrževal-nino za tri njene otroke.

* Soproga poljskega predsednika vlade na poti skozi Zagreb. V soboto ponoči je potovala skozi Zagreb iz Italije soproga poljskega mini-sterkega predsednika Sladkovskega. Na kolodvoru jo je pozdravil zagrebški poljski generalni konzul. Gospa Sladkovski potuje preko Bukarešte v Varšavo.

* Velik ciganski proces v Petrovgradu. V so-boto se je pričel pred velikim senatom okrožnega sodišča v Petrovgradu velik proces proti ciganski tolpi, ki ima na vesti sedem roparskih umorov. Na zatožni klopi sedi 18 eiganov. Obtožnica, ki našteva njihove zločine, obsega 30 strani. Ob-ravnava proti ciganom bo trajala 14 dni.

Anekdoti

Slavnega kirurga Rudolfa Vischowa je v neki družbi vprašala neka gospa: »Gospod tajni svetnik, ali je res, da ljudje lahko žive tudi brez slepega črevesa?«

»Kako to mislite?« vpraša Vischow. »Bolniki lahko, kirurgi pa ne!«

»V radiu: Sedaj bo doktor Majer imel preda-vanje z naslovom: Kako se izognemo prometnim nevarnostem.«

Drugo jubilejno romanje na Sveto goro

Tretji vlak romarjev, ki so šli počastiti svetogorsko Kraljico, se je v nedeljo zvečer vrnil še malo pred napovedano uro. Počakali so romarje vlaki v vse smeri. Drugo romanje se je vršilo prav po istem sporedu kakor prvo. Ogledali so si najprej Trst in morje ter se dobri dve uri vozili v navdušenem razpoloženju po njem. Spetoma v Gorico so obiskali tudi sedaj veličastno in svojevrstno vojno pokopališče v Redipulji. Italijani z obduvanja vredno spoštljivostjo čuvajo ta njim tako sveti kraj.

Vlak je potem oddrpal proti Gorici in kmalu smo zagledali naš cilj — Sveto goro, kjer prebiva naša Kraljica na mestu, ki si ga je prav pred štiristo leti sama izbrala. Zdaj je prihajal že drugi tisoč Slovencev iz Jugoslavije, da se pokloni svoji Kraljici in materi, ki je štiristo let z visokega prestola branila svoj narod.

Iz Gorice so avtobusi potegnili 607 romarjev do prečala, nato pa se je zvrstila dolga procesija z gorečimi baklami po vijugasti cesti navzgor. Iz vse dolge vrste je kipele neprestana molitev in petje. Ko so se romarji že približali svetišču, je na Sveti gori zvon zazvonil, prav kakor so peli v procesiji:

»Na Sveti gori zvon zvoni,
Hite k Mariji romarji...«

Procesija je trajala dolgo uro, preden je zadnji romar prispel v veličastno Marijino svetišče. Koj nato je stopil na leco g. dr. Jerko Gržinčič in v toplih besedah govoril o dobri naši materi Mariji, ki nas brani in varuje v vseh nevar-

nostih. Po govoru so romarji navdušeno odpevali pri litanih in še potem so se vrstile pesmi Mariji na čast do pozne, pozne noči. Šele ob dveh so orgle utihnile.

Ob osmih je g. prošt Ignacij Nadraš stopil na prižnico ter v prepletem govoru bodril romarje, naj le pojo Mariji, svoji milostni materi in za mir naj jo prosijo. Ona sama, svetogorska Marija, dobro ve, kaj pomeni vojna, saj je morala bežati s svojega prestola na Sveti gori, nje- no svetišče je bilo v razvalinah, griči in hribi okrog in krog pa so s prelito krvjo poškrbljeni in napojeni...

Med sv. mašo gospoda prošta se je vse ljudstvo pridružil pevce na koro, da je donela pesem za pesmijo pred Marijin prestol. Romarjem bodo ti zadnji slovesni trenutki ostali nepozabni.

Kmalu po sveti maši so se začele gruče za gruče trgati spred svetišča in so se spuščale do prečala, odkoder so jih avtobusi zvozili do Gorice. Popoldne že pred drugo uro pa so se romarji začeli zbirati na severnem kolodvoru, stopili so v velik gost krog in do odhoda prepevali vesele in domoljubne pesmi. K slovesu so prišli tudi Gočani, kdor je mogel, ter so se s solznimi očmi poslovili od romarjev.

Veselo razpoloženje je trajalo vso pot do Ljubljane.

Romarjem se je toliko čustev in spominov v dveh prekratkih dneh vtisnilo v dušo, da jih bodo le polagoma razbirali in pripovedovali svojem, kako lepo je bilo pri Mariji na Sveti gori in kako veselo med potjo.

II. slovenski dan na Kočevskem

Kočevski Slovenci vabijo slovensko ljudstvo na svoj II. slovenski dan na Kočevskem, ki bo v nedeljo, 3. septembra v Mozlju z otvoritvijo in blagoslovitvijo prvega slovenskega Prosvetnega doma na Kočevskem pod pokroviteljstvom narodnega voditelja g. Antona Korošca.

Slovenski dnevi na Kočevskem so se pričeli lani osore v Kočevju pod pokroviteljstvom in z govorom takratnega notranjega ministra dr. A. Korošca in obetajo biti važni mejniki v prosvetnem in narodnem življenju kočevskih Slovencev. Lani se je obhajal na prvi slovenski dan dvajsetletni jubilej obstoja naše države in napravil načrt za nadaljnje delo, letos pa bo II. slovenski dan z znamenju že ustvarjene ideje z otvoritvijo Prosvetnega doma v Mozlju, ki je prvi na Kočevskem. Slovenski dan privabi domala vse Slovence, živeče na Kočevskem, ki smatrajo ta dan za svoj praznik, se ga vesele in so ponosni nanj. Pridejo pa tudi okoliščani in Slovenci od blizu in daleč, kar tolažilno vpliva na kočevske Slovence, ki so mnogi tako osamljeni med drugorodci, da zaradi svoje teškine le redko pridejo v večjo slovensko družbo. To pa jim tudi vpliva nov pogum in nove moči za težko gospodarsko in narodno življenje. Letos je spored Slovenskega dneva v Mozlju zelo pester. Na predvečer (v soboto) zakurijo slovenski fante v Mozlju in okolici kresove. V nedeljo ob pol 9 se zberejo udeleženci pri kapelici pod Mozljem, ob 9 slavnostni sprevid skozi Mozelj k novemu domu, kjer bo vsuščilski prof. dr. Fran Lukman blagoslovil dom in opravil sv. mašo z govorom. Nato se prične slovesno narodno zborovanje s pozdravi odposlancev s Kočevskega in drugod, in govora glavnih govornikov: urednika g. Terseglava in bivšega nar. poslanca g. Škulja. Ob 2 je telovadni nastop članov in mladev FO in članic DK, nato »ziljsko števhanje« na telovadišču. Ljudska veselica z godbo in ribolovom zaključijo celodnevno slavlje, ki ob ob vsakem vremenu!

Pridite — organizacije v krogih, drugi v narodnih nošah, društva z zastavami. Mozelj je tudi lepa izletna točka na cesti proti vinorodnemu Maverlu in Črnomlju. Dohod z vlakom ob 8 v Kočevje, kjer je za prevoz v Mozelj preskrbljeno (9 km od Kočevja).

Pridite, bratje in sestre, da pokažemo, kako Slovenci ljubimo svojo kril!

Škofjeloški muzej odprt

Škofja Loka, 27. avgusta.

Danes je bil tukaj slovesno odprt mestni muzej, ki ga oskrbuje posebno Muzejsko društvo v Škofji Loki pod predsedništvom zgodovinarja g. prof. dr. Pavla Blaznika. Ob 11 dopoldne se je v posvetovalnici škofjeloške mestne občine zbralo število predstavnikov loškega javnega življenja, celotni mestni odbor, predstavniki oblasti, predvsem zastopnik bana g. prosv. inšp. dr. Lovro Sušnik, načelnik loškega okraja g. Kaki, zastopnik komandanta polka polkovnik Gladič, ravnatelj Dolenc, dosedanj biviš poslanec škofjeloškega okraja, mestni župan Ziberl, banovinski svetnik Planina ter zastopnika muzejskih društev univ. prof. dr. Kos in dr. Zontar. Vse te je imenoma pozdravil predsednik dr. Blaznik, ki je v svojem govoru podal zgodovino zasnutka mestnega muzeja, ki je bil podan z obrtno razstavo pred leti, dočim je zamisel izšla iz kroga škofjeloških profesorjev. Naznačil je tudi naloge loškega muzeja, ki je sedaj šele začel živeti, ima pa pred seboj še velik razvoj in veliko dela. Za njim je v imenu bana dr. Natlačenca pozdravil zamisel loškega muzeja dr. Sušnik, na kar je mestni župan Ziberl v imenu mesta pozdravil novo kulturno postojanko v mestu in obljubil vso svojo pomoč in naklonjenost mestne uprave. V imenu muzejskih društev v Sloveniji pa je pozdravil otvoritev univ. prof. dr. Kos. S tem je bila slavnostna otvoritvena seja končana ter so prireditelji razkazali gostom in občinstvu zbirko loških zanimivosti, ki so jih razstavili v 4 sobah. O vsebini muzeja smo pa v našem listu že poročali. Kogar zanima razvoj loškega okraja, si bo ogledal mestni muzej v mestni hiši.

Litija

Morda bo kdo rekel od naših naročnikov, da se v časopisih vsega spominimo, bodi to važno ali ne, le bivšega g. kaplana Ivana Pavlina, ki nas je pred 10 dnevi zapustil na ne. Odšel je od nas nepričakovano, ker ga hoče imeti Bog na drugem mestu svojega vinograda. Zares, komaj je bil dobro zastavljen pri nas, da je šlo doli prav uspešno k napredku, pa je moral iti, ki ni pričakoval ne on ne mi, ki smo ga izgubili. Samo dve leti je deloval pri nas, pa so bili sadovi njegovega dela zelo bogati. To čutimo osebno zdaj, ko ga ni več med nami. Lepo je bilo slovo in prisrčno, ko se je takorekoč vsa župnija poslavljala od njega, ki smo ga vsi tako vzljubili v tem kratkem času. Vedno bo ostal pri vseh v dobrem spominu zaradi marljivosti in resnega dela, njegovih naukov in potrpljenja, ki ga je imel z nami v cerkvi, šoli, društvu ali tudi zasebnem življenju. Bog naj povsod, kjer bo deloval, tako blagoslovi njegov trud in prizadevanje. — Dobo došlo obnem kličemo in božji blagoslov novemu g. kaplanu Francu

Mihelčiču, ki je prišel med nas. Naj bi bil vreden naslednik svojega prednika. — Z avgustom je začela poslovati v prostorih »Ljudskega doma« novoustanovljena »Ljudska posojilnica«, namenjena predvsem za male vlagatelje. Poslovni dnevi so ob sredo od 8.—12. in ob nedeljak od 9.—11. V nedeljo, 27. t. m. je bila blagoslovljena nova zgradba dekliške Marijine družbe, katero so po lepih načrtih g. prof. St. Kregarja izdelale šolske sestre iz Ljubljane. — Na letnem telovadišču, ki ima tako lepo lego kot na rivjeri in ki je tako prostrana, bi bilo železi še več živahnosti in več življenja. — Občina je nabavila nov stroj za konzerviranje in zapiranje pločevinastih pušč »Lancet«. Poslužite se gal

LJUBLJANA

Uršulinske šole v Ljubljani

Na uršulinski realni gimnaziji bo vpisovanje 1. in 2. septembra od 8.—12. Učenke I. razreda, ki so na tukajšnji gimnaziji napravile sprejemni izpit, naj se javijo pri vpisovanju, da poravnajo pristojbine. Učenke, ki obiskujejo ostale razrede, naj prinese s seboj zadnje letno izpisevalno. Gojenkam, ki bodo stanoval v uršulinskem zavodu in posejajo uršulinsko gimnazijo, se ni treba osebno zglašiti pri vpisovanju. Zadošča ustna ali pisarna prijava, da ostanejo še nadalje v penzionatu. Za vpis v tukajšnjo gimnazijo ni treba davčnega potrdila. Plačuje se le zavodska šolnina, ki znaša 60 din mesečno. Pri vpisu plača vsaka učenka tudi 50-dinarski kolek za prijavo, 20 din za zdravstveni fond in 30 din za knjižnico in učila.

Na uršulinski meščanski šoli bo vpisovanje 1. in 2. septembra od 8.—12. V I. razred se sprejemajo učenke, ki so dovršile 4. razred ljudske šole ali razred višje narodne ali srednje šole. Vsaka učenka naj prinese k vpisovanju zadnje šolsko izpisevalno (izkaz o šolskem napredku). — Davčnega potrdila ni treba.

Na uršulinski učiteljski šoli bo vpisovanje 1. septembra, na vadnici pa 3. in 4. septembra od 8 do 12.

Na uršulinski ljudski šoli se vrši naknadno vpisovanje v petek, dne 1. septembra od 8.—12. V soboto, dne 2. septembra je šolska sv. maša, v ponedeljek, dne 4. septembra se prične redni pouk.

Učiteljska šola in vadnica, realna gimnazija in meščanska šola imajo odprto sv. mašo 11. septembra. Takoj nato se prične redni pouk. — Gojenke, ki ostanejo v zavodu, morajo biti dne 11. septembra že v zavodu.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri in četrtek ob 8. uri

Moja boš!

Odslej redne medtedenske predstave po znižanih cenah!

Proslava kraljevega rojstnega dne. Vsa narodna, kulturna, bojevnika, telesno-izgledna, humanitarna in gasilska društva mestno poglavarstvo vlijudno vabi, da se njih predstavniki zanesljivo udeležijo sestanka, ki bo v sredo 30. t. m. ob 18 v veliki dvorani mestnega poglavarstva. Na sestanku bo predložen načrt in po njem urejen razpored proslave kraljevega rojstnega dne 6. septembra, ki naj bo v teh časih res manifestanten izraz skupnosti, ljubezni, spoštovanja in vdanosti vsega ljubljanskega prebivalstva našemu mlademu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II.

I Sv. maša zadušnica za pokojnim Miroslavom Lukmanom bo darovana v sredo 30. t. m. ob 8 zjutraj v stolnici pred glavnim oltarjem.

I Umestnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek, 31. avgusta izlet v Cerkle in Velesovo. Odhod s Kongresnega trga ob dveh popoldne. Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek do četrta ob 11 dopoldne. Avtobus 20 din.

I 50. godovni in rojstni dan obhaja danes v krogu svoje rodbine znani polic. uradnik g. Janko Benedičič, vodja polic. ekspoziture na tuk. gl. kolodvoru. Želimo našemu zvestemu tovarišu in prijatelju k 50-letnici vse najbolje, z željo, da bi ostal v naši sredi še mnogo let, zdrav in čil, kakor je danes.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve časi naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. rež. S. br. 30474/35.

I Za mestne reveže je namesto venca na grob v počastitev spomina na svojega ustanovnega in dolgoletnega zvestega člana dr. Miroslava Lukana, velikega župana v p. Ljubljanski športni klub daroval 300 din. Mestno poglavarstvo izreka da-

Kranj

Nova ilirska grobišča odkrita. Pri razkopavanju hribečka na Jezerski cesti pri tovarni Prešeren za gradnjo novega modernega cestnišča, so delavci našli na ostanke starih grobišč iz ilirskih časov. Ze lani so v bližini pri Prahovi vili našli sledove teh grobišč in to je dalo slutiti, da morajo na tem terenu biti še večja grobišča. Delavci bi najbrž pri izkopavanju ne polagali nobene važnosti, če jih ne bi na to opozoril kamnosek g. Jeglič Rudolf, ki je po naključju prišel mimo. Dal je takoj poklicati znanega strokovnjaka g. prof. dr. Joža Zontarja. Na pobudo g. profesorja je okrajni načelnik g. Lipovšek posredoval pri sekciji za gradnjo ceste, da so na tem mestu ustavili dela. Odkopali so eno popolnoma nedotaknjeno žaro v premeru 50 cm. V žari je bil pepel, nekaj okrasov in fibul. Zара sama predstavljala edinstven primer v našem muzeju. Ostali grobovi so bili poškodovani in se niso ohranili v celoti. Več odkritij se pričakuje pri nadaljnjem odkopavanju terena. S to najdbo se odkriva elika stare ilirske naselbine v Kranju.

Na državni mešanski šoli v Kranju bodo popravni izpiti dne 31. avgusta ob 8. Vpisovanje v prvi, drugi in tretji razred bo dne 1., 2. in 3. septembra od 8 do 12. Dne 9. septembra ob 8 uro sluha božja, v ponedeljek, dne 11. septembra pa se prične redni pouk.

Kamnik

Vpisovanje v državno meščansko šolo v Kamniku bo 1., 2., 3. septembra 1939 vsak dan od 10 do 12 v deški šoli v Kamniku. V prvi razred se smejo vpisati učenci, ki so dovršili IV. razred ljudske šole brez slabe ocene ali učenci, ki so dovršili kak razred višje ljudske šole. Njihova starost prvega januarja 1939 ne sme presegati 14 let. K vpisovanju naj prinese vsak učenec zadnje šolske izpisevalno, krstni list in davčno potrdilo. Vpisovanje se bo vršilo na deški šoli v Kamniku. O pričetku pouka bo vsak učenec obveščen pri vpisu.

Lisičji eldorado je na Starem gradu. Lovci trdijo, da tam najmanj 20 lisic, ki pridno hodijo v vas k posestnikom v Podgori in Novem trgu ter jim odnašajo perutnino. Doslej se je posrečilo ustreliti samo 2 lisici.

Gasilec v Tunjicah bodo v nedeljo, 3. sept. z veliko slovesnostjo praznovali blagoslovitev novega gasilnega doma, ki so ga zgradili v letošnjem poletju.

rovalcem najlepšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastiti rajne z dobrimi deli!

I Skavti s Kodeljevega se vrnejo v torek, dne 29. t. m. z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 6 zvečer. Mamice, pridite, da pozdravite svoje sinčke!

I Novogradnja sejmiska Ljubljanskega velesejma. Poročali smo že, da bo Ljubljanski velesejem gradil novo sejmisko, ker so dosedanje objekti, ki so leseni in so bili pred 20. leti le začasno postavljeni, že doslužili. Sedaj je mestni gradbeni urad določil regulacno črto za novogradnjo. Velesejmska uprava je povabila pet arhitektov, da predložijo idejne projekte do 1. oktobra letos.

Specijalistka za ženske bolezni in porodništvo

dr. J. Žitko

zopet redno ordinira

I Ljubljansko Narodno gledališče bo vpizorilo za časa jesenskega velesejma v drami in v operi serijo predstav. Drama bo vpizorila tri najuspešnejše veselice minule sezone, in sicer: Neopravičeno uro, Veliko ekušnjavo in Upniki, na plan. Prva dramska predstava bo v nedeljo, dne 3. septembra. Operni repertoar bo zasedel sedem večerov, in sicer bo prva predstava že v soboto 2. septembra na dan otvoritve jesenske velesejmske razslave. 5. septembra pa bo v operi slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Na sporedu bodo naslednja dela: Prodana nevesta, Ero, Traviata, Trubadur ter Plesni večer na izvorno slovensko simfonično glasbo, poleg tega še dve opereti: Vse za šalo in Pod to goro zeleno. Predprodaja vstopnic bo začela v soboto 2. septembra dopoldne ob 10 v opernem gledališču.

I Šola za moderno plesno umetnost Mete Vidmarjeve se prične 1. septembra. Vpisovanje vsak dan od 18.—19. Gajeva 9.

I Sadržarska in vrtnarska podružnica Ljubljana-mesto priredi v sredo 30. t. m. izlet v St. Vid nad Ljubljano z ogledom vrta znanega strokovnjaka g. Frida Lenarda in obsežnih sadovnjakov knezoškofjskega zavoda v St. Vidu. Uspeh raznih načinov obzrovanja sadnega drevja bo pojasnjeval g. Frido Lenard. Sestanek ob končni tramvajski postaji v St. Vidu nad Ljubljano točno ob 16. — Člani in gostje vabljeni!

I Za izpopolnitev grajskih žane, ki po načrtih mojstra Plečnika postajajo vedno bolj množne in slikovite, je mestna občina pravkar razpisala težaška, zidarska, železobetonska in kanalizacijska dela za zgraditev monumentalnega stebrišča na južni strani. Stebrišče bo nosilo ploščad, od koder bo najlepši pogled na južno stran mesta in vse Ljubljansko barje. Pred stebriščem bo pa prostorna terasa, ki bo pač najbolj sončna v vsej Ljubljani in zato v prvih pomladanskih dnevih silno privlačna zlasti za bolj priletno obiskovalce Gradu, predvsem pa seveda za razposajeni družbi. Odpiranje ponudb bo 7. septembra t. l.

I Ponedeljski gostje v bolnišnici. Vsak ponedeljek pride v ljubljansko bolnišnico več bolnikov, ki so v soboto zvečer ali v nedeljo postali žrtve bojevitih junakov, ki so pregledno pogledali v kozarec. Tako je 26letni Franc Sinkovec, sin kovaškega mojstra iz Zdol pri Moravčah dobil v nedeljo več vbovov z nožem v prsa. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. 39letni Zidkar Jože Zidanek iz Notranjih gor je pa je po naključju zašel med bojevitke peteline, ki so se merili pred gostilno in je dobil udarec po levem očesu. Zatekel se je v ljubljansko bolnišnico.

I V Ljubljani umrli od 18. do 24. avgusta t. l.: Matija Babšek, 71 let, posestnik, Štepanja vas 7; Karolina Hinterlechner, 55 let, učiteljica v p. Resljeva cesta 30; Jožeta Sterle, 6 mesecev, hči posestnika, Crna vas 147. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Alojzija Plazar, 16 let, dninarica, Hrušica 10. obš. St. Janž; Peter Zalta, 5 let, sin kjužavničarskega pomočnika, Predovčeva 33; Kristo Kečič, 28 let, delavec, Vrhnika; Vera Milost roj. Letnar, žena uradnika mest. pogl. Jesenkova 9; Jakob Polanšek, 55 let, posestnik, Konjski vrh 50; Luče pri Gornjem gradu; Franc Kocjančič, 69 let, posestnik, Dobje 19 pri Mojastrani; Janez Kunšek, 66 let, posestnik, Vranje, obš. Zabukovec pri Brezjah; Slavka Boršek, 1 leto, hči delavca, Tepe 11, obš. Polnik pri Litiji; Ivan Strelec, 35 let, vrtnar, Goritane 16 pri Medvodah; Ivana Ravlenik, 56 let, gospodinja, Radomlje 38 pri Kam-

Slovenjegoriški kmečki tabor

»Slovenjegoriški kmečki tabor« je stanovska prireditelj kmečke stanovske organizacije, manifestacija slovenske narodne in stanovske misli ob severni meji ter se vrši v nedeljo dne 3. sept. 1939, po sporedu kakor je bil objavljen. — Okrajna kmečka zveza Sv. Lenart v Slov. gor.

Celje

c Dan obsoletjske mladine na Bizeljskem. Številnim prosvetnim taborom in telovadnim nastopom slovenske katoliške mladine se je pridružila tudi obsoletjska mladina na Bizeljskem. Komaj pred letom ustanovljeni odtsek je pokazal uspeh svojega dela in z javno prireditvijo stopil na plan. Dopoldanski sprevid, ki je štel okoli 250 članov fantovskega odseka in dekliškega krožka, izključno samo domače mladine z Bizeljskega in od Sv. Petra pod Svetimi gorami, je krenil mimo župne cerkve na taborni prostor, kjer je bila sv. maša. Na taboru, ki je bil po sv. maši, je govoril predsednik g. Lojze Zorenč in navduševal mladino k zvestobi do Boga, naroda in države. Popoldanskega telovadnega nastopa se je udeležilo še mnogo več občanstva kot dopoldne. Prihletili so, tudi oddaljenejši odseki iz Brežic, Rajhenburga, Celja in drugod. Telovadni nastop je pokazal uspehe dela naše mladine v dolgih zimskih mesecih in je prav lepo uspel. Ob koncu je govoril g. župnik Rančigaj, zastopnik celjske podzveze brat Lah ter domači g. kaplan. Tako smo videli lepe uspehe požitvalne bizeljske mladine in prepričani smo, da bodo naše vrste ob letu še močnejše in naša borbenost za vzvišene cilje še večja.

c Vpisovanje v otroški vrtec v Gaberju bo v petek, 1. septembra.

c Smrt 63letnega moža v strugi Savinje. Na Polzeli v Savinjski dolini je utonil v strugi Savinje, ki teče mimo opuščene tovarne 63 letni Ocvirk I.

c Kolardacija občinske ceste Vrbje—Gotovlje —Podlog—Sv. Peter, ki jo je izvršil okrajni cestni odbor v Celju, bo te dni. Cesta meri 6 km in je bila dograjena tekem 5 mesecev. Veljala je ca 200.000 din, v tem pa ni vračunjeno ljudsko delo, ki je vredno okrog 30.000 din.

c Nove kamnolome porfirja je odprl okrajni cestni odbor v Veliki Pirešici in Socki. Vsa zemljišča, kjer se nahajata kamen, je odkupil.

c Na cesti Vransko—Lipa se je začel pred dnevi z gradnjo železobetonskega mostu čez potok Merinjško. Oporni zidovi so dokončani in se je pričelo že z betoniranjem železobetonske nosilne konstrukcije.

c V Zrečah bo v nedeljo, 3. septembra mladinski nastop. Vse prijatelje naše mladine vabimo, da pohite v nedeljo v Zreče in dajo tako priznanje naši mladini.

c Avtobusni izlet kongregacije celjskih gospa v Gorico. Sv. goro in Trst bo 8. in 9. sept. Prijave sprejemajo šolske sestre v Celju.

c V celjski bolnišnici sta umrla 47 letna posestnica Jožeta Tevž iz Kramš pri Božni in 20 letna Marija Špiler iz Malagaona pri Desenčju. Naj v miru počivata!

c Smrtna nesreča v Gaberju. Cesta blizu vojaškega skladišča v Gaberju je bila prizorišče smrtno nesreče 30 letne tovarniške delavke Gozdnik Terezije iz Trnovelj pri Celju. Terezija se je peljala s kolesom po cesti. Nasproti ji je privozil z dvoprežnim vozom 14 letni sin posestnika Moškotevc I. iz Stopč pri St. Jurju, ki je peljal opeko. Stopal je za vozom. Kolesarka se je zadel v sprednji del voza, padla pod voz tako, da ji je šlo kolo čez trebuh. Prepeljali so jo v celjsko bolnišnico, kjer pa je že čez dve uri izdihnila. Pokojina je bila edina opora družini, kajti mož je že dalj časa brezposeln, ima pa tudi dva nepreskrbljena otroka. Vsem dobrim sremem priporočamo ubogo družino. Naj rajna v miru počiva, svojem naše iskreno sožalje!

c Smrtna žrtve, 33 letnega zlatarskega pomočnika Mordeja Davorina, ki se je ponesrečil z avtomobilom neke blizu Ptuja, so pripeljali večeraj popoldne v Celje, kjer ga bodo položili k večnemu počitku. Z Mordejem so se ponesrečili tudi Almoslehner in njegova žena in ga. Wolfova. Vsi so v domači oskrbi. Mordej zapušča ženo in nepreskrbljenega otroka. Mordeja, ki je mnogo deloval pri Prostovoljni gasilski četi v Celju, bomo ohranili v najlepšem spominu. Naj v miru počiva, svojem naše iskreno sožalje!

Iz Julijske Krajine

Skoraj 1000 romarjev s Potojščine na Sveti gori. Zadnje nedeljo, 20. avg., nekaj ur po odhodu 1600 jugoslovanskih romarjev, je dospelo k čudodelni Materi na Sv. gori 940 vernikov iz potojške, trnovske in jelanske dekanije. Spremljali so jih številni domači duhovniki. Ostali so na gori vso noč. Po opravljenih pobožnostih so se v ponedeljek vrnili v Gorico, kjer so si ogledali razne zanimivosti. Popoldne ob 2 so se s svojim posebnim vlakom vrnili domov.

Pomembno delo goriškega rojaka. »Da li znate italijanski« je naslov novemu praktičnemu učbeniku, ki ga je napisal naš mladi goriški rojak, delavni g. Dušan Vidmar po svojih lekcijah italijanskega jezika v belgrajski »Politici«. Knjiga je pravkar izšla in nima nobenih posebnih velikih zahtev, temveč le namen, da bo na kolikor mogoče lahek, jasev in tudi zabaven način pomagala pri učenju zlasti samoukom. Založba Jugo-Istok v Beogradu, cena 50 din.

Suša. V goriški okolici, še bolj pa na Krasu južno od Komna že dolge tedne ni bilo dežja. Suša je močno prizadela vse poljske prideleke, zlasti koruzo in krompir. Tudi otave ne bo. Celotna je začela ponekod močno trpeti; grozdje je ovenelo in drobno. Zlasti Krasovec se boje za svoj dobri teran. Zadnje dni smo imeli sicer nekoliko dežja, pa ga je bilo premalo.

Pod orožje! V petek so bili iz previdnostnih razlogov poklicani pod orožje letnika 1903 in 1913. Vpoklicani se morajo zglašiti pri svojih vojaških poveljstvih do 3. septembra. S temi vpoklicani imata sedaj naša italijanska armada pod orožjem šest letnikov in še nekaj odstotkov specialistov, ki pripadajo raznim letnikom. Mornarica in letalstvo sta od 21. avgusta sem okraj polnoštevno v vojaški službi. Milica je vpoklicala 35 bataljonov. Za družine vpoklicanih so od 1. septembra naprej določene sledeče povikane podpore: za ženo dnevno 6 lir, za vsakega otroka dnevno 2 liri.

niku; Ivan Trtnik, 78 let, poslodajca tob. tov. v p. Stari trg 15; Anica Svoljšak, 3 mesece, hči delavca, Bezenškova ulica 23.

KULTURNI OBZORNIK

Jubilejna številka »Etnologa«

Pred kratkim je izšel »Etnolog«, glasnik Etnografskega muzeja v Ljubljani, za leto 1937-1939, knjiga X-XI, obsegajoča 432 strani. Dva praznika hkrati slavi »Etnolog«: svoj vstop v drugo desetletje in 60 letnico svojega urednika dr. Nika Zupaniča, ravnatelja Etnografskega muzeja. Slovensko narodoslovje je skupno z narodopisjem (etnologija-etnografija) ena od mlajših vej naše znanosti, ki zasluži največje ljubezni, nege in vseobse pozornosti. Slovenci narodoslovni častijo bi moral biti naša najljubša in najdragocenejša knjiga, njen vsakokratni izid bi moral pomeniti prazničen dogodek, ki bi se ga morali vsi, v prvi vrsti seveda slovenski izobraženci in razumniki globoko zavediti. Kajti slovensko narodoslovje odvija najtehtnejše in največje znanje o slovenskem narodu, podaja najbolj resnično, čisto podobo slov. ljudstva glede na njegov rod, zemljo, pokrajino, umetnost, glede na njegove običaje in navade, vere in uvere, pesmi, pripovedke, ples, noše itd. Slov. narodoslovje kaže na svojevite narodove značilnosti in obenem na podobnosti, ki ga vežejo in družijo z bratimi slovanskimi in drugimi evropskimi narodi v veliko človeško družino. Zato je slov. narodoslovje največji glasnik narodove individualnosti ter skupnosti slovenskih narodov. Slovenstvo in elovanstvo ništa prazni besedi, ako se vključimo na dognanja in izledke slovenskega in slovanskega narodoslovja. — Ako pregledamo vse letnike »Etnologa« od začetka njegovega izhajanja (1926), najdemo, da ni bil zgolj tolmač slovenskega narodoslovja, nego v veliki meri erbohrvatskega in ostalega slovanskega narodoslovnega sveta. »Etnolog« je slovensko-slovanska narodoslovna revija, ki je v prvi vrsti antropološko in filološko-etnološko usmerjena, v drugi vrsti šele v ljudsko umetnost ter v versko-duševno narodoslovje. »Etnolog« je v svojem bistvu podoba njegovega urednika dr. N. Zupaniča. Slovan in etnolog-antropolog. Mimo tega pa daje prvim letnikom »Etnologa« svojstvo pečat narodoslovno delo rajnega dr. Stanka Vurnika. Njegove razprave o slov. avbi in peči, o naši kmečki hiši, o panjskih končnicah ter glasbeni folklori belokrajinski so obogatile slov. narodoslovje. Ob letošnjem jubilejnim »Etnologu« se tega in marsičesa dobro zavedamo. Zavedamo se končno, da je delo, ki ga je dr. Niko Zupanič s svojim glasilom opravil, veliko epiro današnjih razmer in slabe državne podpore. »Etnologu« ob vstopu v drugo desetletje od srca želimo, da bi bil še nadalje neutrudljiv glasnik in temeljit graditelj slovenskega narodoslovja. Veliko je še dela, komaj smo na začetku poti. Primerjajmo samo naše narodoslovje z zavidi-ljivo višino narodoslovij drugih narodov. Slej ali prej moramo prirediti ko osrednje-znanstvenim nalogam slov. narodoslovja. Kajti mi slov. narodoslovja znanstveno sploh še nismo utemeljili, nismo razne raztresene izsledke, zapiske narodnega blaga, vse naše običaje, noše, pesmi, bajke, pripovedke in pravilice povezali v neko trdno, znanstveno utemeljeno enoto, v knjigo z naslovom »Slovensko narodoslovje«. In kje so potem še druge znanstvene naloge slov. narodoslovja? Na priliko: bistvo, pota in naloge slov. narodoslovja, zgodovina, razni problemi itd. Kakor vemo iz vzgledov pri raznih evropskih narodih, je narodoslovje izvečje propevalo radi ljubezni narodoslovcev do tega predmeta ter radi mnogih pobud in silne delavnosti narodoslovnih društev. Kaj bi pomenilo danes slov. narodoslovje, ako ne bi bilo ljubezni in brezprimerne po-zrtvovalnosti Valvazorja in toliko drugih kulturnih delavcev in popotnikov? Vendar na drugo zasebno pobudo, to je na ustanovitve prepotrebne Slovenskega narodoslovnega društva, ki bi bilo v veliko oporo Etnografskemu muzeju in v korist slov. narodoslovju, že leta in leta zaman čakamo.

Jubilejni »Etnolog« prinaša 36 raznovrstnih razprav in člankov, ki jih je napisalo 34 sotrudnikov. Od teh 20 Slovencev, 6 Srbohrvatov, 3 Poljakov, 1 Bolgar, 1 Čeh, 1 Rus, 1 Ukrajinec in 1 Lužiški Srb. Priloge vodno besedo je prispeval sedanji kustos Etnografskega muzeja F. K. Kos, ki med drugim poudarja tesno povezavo »Etnologa« z Zupaničevim imenom. Od raznih razprav odličnih slovenskih avtorjev naj omenim in prvi vrsti antropološke: »Antropološka sestava Slovanov in luči izsledkov poljskega proučavanja« (J. Czekanowski), »Preneandertaloidi in postneandertaloidi ter njihovo razmerje do neandertalske rase« (K. Stolychwo), »K proučavanju rassenosti Lužiških Srbov« (W. Kóčka), »Teglo mozka v B'lgariji« (St. Vatev). Dalje je arheološko - antropološkega značaja razprava J. Skutla: »Avareja najdišča na Moravskem«. Razne erbohrvatske običaje in njih kultno-

mitološke podlage prikazujejo ter odkrivajo: S. Dušančič (Svatbeni običaji v Pristini, »Boja«), I. T. Frančič (Jugoslovenska žetva), M. S. Vlahović (O nošenju krsta v Ibarskom Kolašinu i pečkoj nahiji). Poznani pisatelj črnogorskih anekdot M. M. Pavičević razpravlja o »Gorskem Vijencu« kot narodnem delu. Končno so pozdravili 60 letnico dr. Zupaniča še sledeči: V. Ščerbakivskij s staroslovnio razpravo »O neindogermanskim plemenih na ukrajinskem ozemlju za časa Herodota«, naš stari znanec dr. N. Preobraženski, J. Páta, P. Škok, P. Z. Petrovič.

Številne in različne značaja so razprave in doneki slovenskih narodoslovcev, zgodovinarjev, antropologov in jezikoslovcev. Zupnik Anton Mrkun objavlja »Ljudsko medicino v Dobrépoljski dolini«, ki poleg »voječasne Košir-Möderndorferjeve« »Koroške ljudske medicine« v CZN pomeni važen donos k obci podobi slov. ljudske medicine. I. Kostial filološko-etnografsko razpravlja »O osel-niku« ter v članku »Kdo je »divja horda«?« doka-že, da take psovke kot so udomačene pri Srbih, imajo tudi drugi narodi, predvsem Nemci. Zgodovinar Milko Kos objavlja vrsto srednjeveških, etin iz metliškega mestnega arhiva. M. Markič zlasti s kultno-mitološko-filološkega vidika osvet-ljuje etimologije »Celovec«, »Hrvat« i. dr. Msgr. Viktor Steska, umetnostni zgodovinar, objavlja in-ventar na Kurešku iz l. 1757, važen in zanimiv v imenoslovnem pogledu. Prepotreben in nov donos k slovenski ljudsko-umetniški problematiki pred-stavlja J. Karlovška »Estetika slovenske arhitek-ture«. I. Šašija narodopisni prispevek »Svetniki in evetnice v slov. pregovorih in vremenskih priso-lavicah« prinaša deloma pregovore in prislalice, ob-javljene v Mohorjevi knjigi: Kocbek-Šašelj, Slov. pregovori, deloma pa novo, več ali manj nepozna-no blago M. Gaspari ugotavlja velike zasluge, ki jih ima za slov. narodopisje Albert Sit. Dr. M. Malnerič je pod naslovom »Črnomaljsko kolo« za-pisal nekaj pripomb k narodoslovnim študijam Fr. Marolta in B. Orla o belokranjskih plesih. (Izdala Gl. Matica 1936). Dragoceno zbirko grbišelsko-belokrajinskega narodnega blaga predstavlja K. Zu-panič »Sopek poljskih cvetlic iz Gribelj v Beli Krajini«. Rajko Ložar in Boris Orel sta avtorja razprav o »malem kruhku« in drugih podobnjakih na Slovenskem. V njunih razpravah je »mali kru-hek« prvič narodoslovno - znanstveno prikazan in obdelan. J. Glonar dodaja k »Slovenskim narodnim pesmim I., one epike slov. narodne pesmi, ki so njih motivi »incest« in ki jih je Strekelj svoječaso kot »pohujšilive« izločil. B. Saria primerja sred-njeveški zagovor iz Stične z raznimi variantami. Božo Škerlj odgovarja v antropološki razpravi na vprašanje: »Ali je Pithecanthropus erectus pred-hodnik sedanjih hominidov?« Dr. A. Zdešar ob-javlja »Nekaj drobcev stare slovenske besede iz etare slovenske besede iz menških kstnih knjig«. Urednik dr. N. Zupanič je prispeval dve tehtni antropološko - etnološki oziroma zgodovinsko-etnološki razpravi: »Problem povzročitve me-tamorfoze možganske lobanje z ozirom na kranjski indeks pri Jugoslovenih« ter »Značenje barv-nega atributa v imenu »Crvena« Hrvatska«. Zlasti je važna prva antropološka razprava, ki doprinese dokaz »za rasno preoblikovanje Jugoslovenov pri njihovem prihodu v Panonijo, Norik in Ilirik po brhicefaliji tamošnjega rimskega provincialnega prebivalstva t. j. romaniziranih in neoromanizira-nih Ilirov in Kelto v kratkoglavce Slovence in Srbohrvate«, ter pobija mnenje nemškega antro-pologa K. Toldta, ki nam »predpostavlja alpske Nemce kot brhicefalno zamenjo«. Dr. Fr. Stele priobčuje narodno blago, ki ga je zapisal po pripo-vedovanju svojega starega očeta Tomaža Steleta iz Tunjca. To narodno blago iz kamniškega okraja eestoji iz pripovedk, legend in anekdot, poznanih in nepoznanih, vsakeor pa važnih kot variante v narodoslovno-primerjalnem pogledu. Rajka Nah-tigala »Donesek k zgodovini vprašanja o imenu Hr-vat« ter F. Kosa poročilo o paleolitskih najdbah ob Nevljici zaključujeta slovenski del razprav in člankov. Nekateri članke spremljajo številne slike. Omenimo naj zgolj slike škofješkega »malega kruhka« in drugega prazničnega peciva.

Radi omejenega prostora nam ni mogoče vse-bine posameznih člankov in razprav izčrpnije po-dati. Vendar že ta ekop in kratak prikaz nas je utrdil v spoznanju, kako silno bogata in narodo-slovno vsestranska knjiga je jubilejni »Etnolog«, kako važen nov člen v zgradbi slovenske in elo-vanske znanosti. B. Orel.

Josip Priol: Spravljanje in shranjevanje sadja

Po naročilu Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo je ravnatelj banovskega vinar-ske in sadjarske šole v Mariboru napisal to po-ljudno navodilo, kako sadje spravljamo, razbiramo, vlagamo, razpolijamo in shranjujemo. Pravkar je izšla knjiga v drugi, popolnoma predelani in pomnoženi izdaji. Knjigo je g. ravnatelj temeljito predelal ter prilagodil sodobnim zahtevam med-narodne sadne trgovine. Poleg svojih lastnih iz-kušenj je upošteval novejšje izsledke domačega in tujega slovstva, zlasti pa zahteve in predpise nemškega trga, na katerega smo kot izvozna po-krajina prvenstveno navezani. Oziroma se je tudi na najnovejšje uredbe ministrstva za trgovino in industrijo v Belgradu, ki se nanašajo na kontrolo sadja in sadnih izdelkov ter na vlaganje za izvoz določenega presnega sadja. Popolnoma na novo in izčrpnio je obdelal poglavje o shranjevanju sadja in o sadnih skladiščih, saj je prav to vprašanje dandanes v ospredju zanimanja in bo pri-dobilo v bodoče še večjo veljavo.

Zato upamo, da bodo tudi drugo izdajo naši sadjarji in izvozniki toplo sprejeli. Postane naj jim zanesljiv svetovalec in jih vodi do čim večjih uspehov. Dobro bo pa služila knjiga tudi našim sadjarskim predavateljem, kmetijskim in kmečko-nadaljevalnim šolam, sadjarskim pomočnikom, te-čajnikom, sadjarskim zadrugam i. dr.

Opozarjamo vse, da nemudoma sežejo po tej krasni, 134 strani obsegajoči in bogato ilustrirani knjigi, ki jo bodo prav sedaj, ko sadje dozoreva, nujno potrebovali. Cena za člane in podružnice SVD 12 din. — Cena za nečlane in v knjigarnah 15 dinarjev.

Dr. J. Lovrenčič: Kažipot na Sveto goro pri Gorici

Kažipot na Sveto goro pri Gorici. — Sestavil dr. Joža Lovrenčič, str. 71. Letos je bilo za gori-ske Slovence jubilejno leto svetogorske Matere božje, njihove zaščitnice. Za to priliko je pesnik

Joža Lovrenčič že lani napisal lepo legendo o Urški Frilgojki, kateri se je pred štiristo leti prikazala Marija in Skalnici in zahtevala, da ji tam zgradi svetišče. Tako je Sveta gora izrazito slovanska božja pot. Ob letošnjem jubileju so Slovenci tudi iz naše države priredili več romanj na Sveto goro. Za te predvse je bil spisan ta kažipot, ki ga je izdal salezijski zavod na Ra-kovniku, ki pa vsebuje veliko več, kakor pa bi človek od samega naslova pričakoval. Dr. Lovrenčič spada namreč med najboljše poznavalce slovenske goriške kulturne zgodovine, o kateri je napisal že več člankov in študij ter je zato svoj kažipot od Ljubljane preko Trsta do Gorice na-polnil s kulturno politično zgodovino slovenskega naroda na goriških tleh. In prav ta povezanost teh krajev s slovensko zgodovino in s spomeniki slovenske kulturne tvornosti, dajejo temu topo-pisu veliko vrednost. Tako se človek pouči tu o početkih Postojnske jame ter njeni krassoti, o značju reke Pivke, o predjamskem vitezu, o trnovskih pesnikih, o tržaškem čitalniškem živ-ljenju, o slovenski morski obali pri Devinu, o zgodovini Gorice in njeni pomembnosti za slo-vensko slovstvo, o grozotah vojne ter končno o zgodovini Svete gore. Na povratku pa gremo čez Sv. Lucijo, ki nam je dala Preglja, na Podbrdo in po Selški dolini v Ljubljano. Tako se je popis romarske poti iz Ljubljane preko Trsta v Gorico in nazaj čez Podbrdo spremenil v kulturno zgo-dovinski pogled na ta naš kraj ob Soči, katerega naj bi naši ljudje obiskovali s toplim srcem in takimi očmi, kot je gledal nanj pisatelj te knji-žice, ki jo vsem priporočamo.

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom« naloge letošnjega leta!

Zgodovinska slika zgodovinskega trenutka: Nemški zunanji minister v. Ribbentrop in vladar So-vjetske Rusije Stalin sta si podala roke

O strahotah povodnji v Tien-tsinu

Povodenj, ki jo je v Tien-tsinu povzročila reka Pai-ho, zavzema vedno večji obseg. Poročila pravi-jo, da take povodnji Tien-tsin še ni doživel. Be-gunci, ki v trumah beže iz mesta, pripovedujejo, da je voda uničila cele ulice in da je po okoli-ških vaseh na tisoče ljudi utonilo v naraslih vo-dah. Dolej števila žrtev še ni bilo mogoče ugotoviti. Angleški, francoski in belgijski konzul so nujno pozvali svoje državljane, naj čimprej za-puste ogroženo mesto, ker se je bati, da bi na poplavljenem ozemlju mogla izbruhniti kuga. V angleški in francoski koncesiji love trupla utop-ljenih živali, ki jih voda vala s seboj, in jih na velikih grmadah sežigajo. Tudi vse vojaške po-

sadke so zaposlene skora izključeno s čistjenjem ulic, kjer odvažajo nesnago in mrtva trupla, da bi se ne zaredile bolezni. Najtežje pa je organi-zirati transporte beguncev, ker primanjkuje pro-metnih sredstev. Francoske oblasti so v svoji koncesiji zaplenile vse zaloge riža in moke, vsak izvoz živil iz koncesije je prepovedan. Angleži so pomorski posadki v Vaihavaju ukazali, da si mora vse ladje čimbolj založiti z živilom. Angleške čete so se vse umaknile iz svojih vojašnic, le tu in tam so ostali majhni oddelki, kolikor jih je treba za vzdrževanje reda. Cete, ki hodijo po mestu in ustavljajo prodiranje povodnji, do kolen gaziyo v vodi in blatu. Povodenj zavzema silno velik obseg in je za Tien-tsin velika nesreča.

ŠPORT

Primorje — prvak države v atletiki

Dolgo časa si je zagrebška Concordia lastila ponosni naslov državnega prvaka v atletiki. Ljub-ljansko Primorje, ki je bilo leta in leta nespor-ni prvak, je končno, ko so se nevrzdrne razmere spremenile, spet poseglo v boj in ponudilo Con-cordiji match v dvoje, match, ki naj bi odločil, kdo je resnični državni prvak v atletiki. Concordia se je nekaj časa tega boja otepal, letos pa ga je morala sprejeti, saj je vzporedno s Primorjem po-stala finalist države v atletiki. Srečanje je bilo od-rejeno za Ljubljano, in sicer za 26. in 27. av-gust, obakrat s pričetkom ob štirih popoldne. Za tekmovalce je vladalo v našem mestu in tudi v Zagrebu precejšnje zanimanje. Ze prvi dan je Primorje vodilo s približno 1000 točkami, drugi dan pa je svojo prednost še povečalo, tako da je končno zmagovalo kar z 2000 točkami. Zdaj je bilo torej končno na zelenem polju rešeno vprašanje, kdo je resnično v tej državi najboljši v atletiki. Razložno, jasno in učinkovito je dokazalo ljubljansko Primorje, da je klub, ki za zdaj še nima v tej športni panogi resnega nasprotnika. Hkratu pa se je pri tej prički tudi pokazalo, da je prava mera za to, kdo kaj velja, boj na zeleni trati, ne pa boj za zeleno mizo, boj s peresi in črnilom. V nedeljskem, zaključnem delu tekmovalja so bili dose-ženi naslednji rezultati:

Skok v daljavo: 1. Dremil (Concordia) 687, 2. Kosec (Primorje) 634, 3. Martini (Pr) 622, 4. Egri (C) 585, 5. Požar (Pr) 584, 6. Bergman (C) 577 cm. Primorje 1765 točk, Concordia 1671.

Tek na 110 m preko zaprek: 1. Jurkovič (C) 18,4, 2. Martini (Pr) 19,4, 3. Dremil (C) 19,7, 4. Bergman (C) 20, 5. Skušek (Pr) 20,1, 6. Polak (Pr) 20,2. — Primorje 1180 točk, Concordia 1304 točke.

Tek na 200 m: 1. Skušek (Pr) 23,6, 2. Dremil (C) 24,1, 3. Gaberšek (Pr) 24,4, 4. Poljšak (Pr) 24,7, 5. Hegol (C) 24,7, 6. Kločkov (C) 25,4. — Primorje 1880 točk, Concordia 1730.

Tek na 1500 m: 1. Goršek (Pr) 4:10, 2. Kot-nik (C) 4:12,6, 3. Srakar (C) 4:19, 4. Kien (Pr) 4:20,2, 5. Hlebec (Pr) 4:39,6, 6. Kovačević (C) 4:51. — Primorje 2062 točk, Concordia 1968.

Met diska: 1. Kovačević (C) 41,07 m, 2. dr. Manojlovič (C) 40,96, 3. Narančič (C) 38,79, 4. Ko-sec 36,87, 5. Kajfež 34,35, 6. Korčec (vsi trije Pri-morje) 32,25. — Primorje 1696 točk, Concordia pa 2159.

Tek na 10.000 m: 1. Krajeec (C) 35:32, 2. Perc (Pr) 35:53, 3. Vidal (C) 37:07, 4. Tavčar (Pr) 38:37, 5. Bezljaj 40:47. Zagrebčan Galeš, ki je prispel na cilj kot drugi, je bil diskvalificiran. — Primorje 1453 točk, Concordia 1229.

Tek na 400 m: 1. Gaberšek (Pr) 52,6, 2. Poljšak (Pr) 53,3, 3. Urbančič (Pr) 54,5, 4. Junek (C) 55,8, 5. Marečič (C) 59,7, 6. Markušič (C) 62,6. — Primorje 2053 točk, Concordia 1416 točk.

V tej panogi si je priborilo Primorje toliko prednosti, da je bilo že računati s sigurno zmago Ljubljancev.

V metu kopja so bili izredno slabi rezultati. Razlog bo najbrž iskati v naglici, kajti Zagreb-čanom se je mudilo priti na večerni brz vlak. Prvi je bil Markušič (C) 48,54 m, 2. Kovačević (C) 48 m, 3. dr. Miloš (Pr) 44,4 m, 4. inž. Marek (Pr) 41,36, 5. Kajfež (Pr) 40,47 m, 6. Martini (Pr). — Primorje 1228 točk, Concordia 1600 točk.

Stafeta 4 krat 100 m: 1. Primorje 46,6, 2. Concordia 46,8. V tej panogi je žele zadnji tekač Primorjanske stafete priboriti svojemu klubu zma-

go. Tekel je odlično. — Primorje 686 točk, Con-cordia 602 točk.

Skok s palico: 1. Gašperšič (Pr) 310 cm, 2. Kosec (Pr) 3 m, 3. Jurkovič (C) 290 cm, 4. Polak (Pr) 290 cm, 5. Bergman (C) 280 cm, 6. Dolenc (C) 260 cm. — Primorje 1505 točk, Concordia 1261. Ta disciplina se je končala že v popolnem mraku, tako da tekmovalci niso niti bate več videli.

Končno stanje točk, ki so jih dosegli po trije najboljši zagrebški in ljubljanski atleti vsak za svoj klub, je: Primorje 31.260, Concordia pa 29.821 točk.

Avstralija : Jugoslavija 4 : 1

Prvi dan se je tekmovalje med Jugoslavijo in Avstralijo v medzonskem finalu Davisovega po-kala končalo z 1:1. Punčec je premagal Bromwicha s 6:2, 8:6, 0:6 in 6:2, Quist pa je premagal Mitča s 6:0, 6:4, 6:3. V doubleju sta Avstraleca Quist in Bromwich zmagala nad Jugoslovonom Punčecom in Kukuljevičem s 6:2, 6:3, 6:3. Veliko zanimanje je vladalo za končno tekmo med posamezniki. Zal za Jugoslavijo ni mogel nastopiti Punčec, ki bi bil prav gotovo premagal drugega avstralskega igralca Quista. Pri tekmi v dvoje si je bil namreč poškodoval nogo. Namesto njega je nastopil Ku-kuljevič, ki je igral s Quistom. Proti Bromwichu pa je nastopil Mitč. Oba Jugoslovana sta svojo tekmo izgubila v treh setih. Bromwich je najprej premagal Mitča s 6:1, 6:3, 6:2. Quist pa je od-pravil Kukuljeviča s 6:2, 6:3, 6:4. Na ta način je Avstralija zmagala v medzonskem finalu nad Ju-goslavijo s 4:1 ter se bo v dneh od 2. do 4. sep-tembra v Philadelphiji pomerila v izzivalni rundi z Ameriko. Strokovnjaki sodijo, da si bo Avstra-lija letos popolnoma gotovo končno vendarle že osvojila Davisov pokal. Naši igralci so se držali prav dobro, zlasti Punčec. Letos smo sicer izgubili, če bo pa napredek tako nage, se zna ob letu osorej zgoditi kaj boljšega. Škoda je le, da nima-mo še enega Punčeca!

Tekme v hrvaško-slovenski ligi

Včeraj so se pričele tekme v hrvaško-sloven-ski ligi. V Zagrebu je gostovala Ljubljana, ki je igrala z Gradjanskim. Po obupno slabu igri, ki jo je moštvo prikazalo prejšnjo nedeljo v tekmi s Concordijo na domačem terenu, tudi v Zagrebu ni poželo nobenih lavorik ter temeljito potrdilo slabe prognoze. Izgubilo je srečanje z Gradjan-skim prav visoko, z 0:5. Moštvo je danes v taki formi, da upravičeno vzbuja skrbri vsem prijate-ljem in podžigalcem.

V prvi tekmi sta se v Zagrebu srečala Con-cordia in osiješka Slavia. Tekma je potekala zelo ostro in napeto ter je končala z 2:2, kar vsekakor predstavlja prav lep uspeh Osiječanov. Tekmo med Gradjanskim in Ljubljano je zelo dobro sodil g. Macoratti, tekmo med Slavijo in Concordio pa g. Camernik.

V Sarajevu je bila tekma med Saškom in va-raždinsko Slavijo. Zmagal je Sašk z 1:0.

V Splitu je gostoval zagrebški Hašk, ki je zmagal nad Splitom s 4:1.

Nemilo presenečenje pa je zadelo Hajduka. Baška ga je namreč na domačih tleh premagala z 2:1.

Tekme v srbski skupini

V srbski skupini je bil včeraj prav tako za-četek sezone. Origrana pa je bila ena sama tekma, v kateri je zmagalo Jedinstvo na domačem terenu nad sarajevsko Slavijo po težkem boju z 2:1.

MARIBOR

Maribor in dogodki na drugi strani meje Nemški državljani se vračajo. — Ukinjeni vlaki

Maribor, 28. avgusta.

Obmejni položaj Maribora stopa posebno v ospredje vselej takrat, kadar se odigrava na drugi strani meje veliki dogodki. Ze nekajkrat smo imeli tako v Mariboru priložnost opazovati iz neposredne bližine velike prevarne in vselej nam je pri takih prilikah sama od sebe prihajala na misel prijetna zavest, kako lepo je, da živimo pri nas v takšnem miru. Posebno pa se zavedamo tega sedaj, ko so se zbrali nad našimi sosedi grozeči oblaki vojnega viharja, dočim sije nad nami toplo sonce miru. Vsi so zadovoljni in srečni, da živijo v naši državi.

V Mariboru in vzdolž vse meje opazujemo, da se pripravljajo v Nemčiji usodni dogodki. Nastale so velike izpremembe kar čez noč. Sinoč ob 22. je bil ukinjen med našo državo in Nemčijo reden promet z vlaki. Ukinila ga je Nemčija, ki rabi za prevoze čim več lokomotiv in vozov. Obratujejo zaenkrat samo lokalni vlaki med Mariborom in Gradcem, in sicer na dan dva osebnina in en brzi vlak. Ukinjeni so tudi vsi tranzitni nemški vagoni pri brzih vlakih, ki so poprej vozili v vse centre naše države in v Italijo. Ukinjeni so tudi vsi tovorni vlaki izvenšiš dveh nočnih, s katerimi se vsak dan pošiljajo iz naše države v Nemčijo transporti žive in zaklane živine.

Iz Nemčije prihajajo v Maribor danes vlaki skoraj prazni. Dovoljenje za potovanje v ino-

stvo dobe v Nemčiji samo še žene, otroci in zelo stari mošje. Vse drugo mora ostati doma. Nasprotno pa naši državljani lahko po mili volji potujejo tja, če imajo potni list. Tudi v ožjem obmejnem prometu je ista slika. Naši ljudje lahko gredo gori, iz Nemčije pa prihajajo samo ženske. Nemško mejo je zasedlo njihovo vojaštvo. So to sami starostni rezervisti.

Včerajšnja nedelja je v Mariboru potekla po dolgem času spet brez nemškega obiska. Prejšnje nedelje je prišlo čez mejo na stotine avtomobilov, po deset in več avtobusov, vlaki so bili prenapolnjeni. Nemški nedeljski izletniki so Maribor in okolico vedno kar preplavili. Včeraj pa jih ni bilo.

Pač pa je Maribor poln nemških turistov in letoviščarjev, ki se v masah vračajo iz vse države domov. Nekateri so dobili pozive za mobilizacijo, drugi hite domov s svojimi družinami zaradi negotovega položaja. Brzovlaki, ki so prihajali včeraj iz naših morskih letovišč, so bili natrpani s potniki za Nemčijo do zadnjega kotička. Izpraznila se je tudi mariborska okolica, Dravska dolina, Ptuj in Haloze. V vseh teh krajih je bilo letos izredno veliko letoviščarjev iz Nemčije. Za te letoviščarje iz mariborske okolice in iz Maribora sta morala biti formirana dva posebna vlaka. Eden je odpeljal včeraj popoldne ob petih, drugi pa danes dopoldne ob 11. Zanimivi prizori so se odigrali pri vlakih. Ljudje so vstopali resnih obrazov.

m Kmetje bodo lahko prodajali sadje po vsem mestu. V Slovenskih goricah je letos ogromno lepega sadja, zlasti hrušk, breskev in dosti tudi zgodnjih jabolk. Ker pa je prevoz zgodnjega sadja v Nemčijo sedaj onemogočen, so se slovenjgorske občine obrnile na mesto Maribor s posebno prošnjo, naj bi mesto šlo slovenjgorskim prebivalstvu na roko ter mu omogočilo lažje vnovčevanje sadnega pridelka v mestu. Mariborska mestna občina je pokazala veliko razumevanje in uvidevnost. Pod vodstvom podžupana Zebota je včeraj dopoldne pregledala posebna komisija, v kateri je bil tudi bivši slovenjgorski poslanec Spindler, vse mesto ter je določila posamezne točke, na katerih bodo lahko kmetje prodajali sadje z vozov. Vozovi s sadjem se bodo lahko ustavljali sedaj ne samo na trgu, temveč tudi pred kolodvorom, v Prešernovi ulici, na Trgu Svobode, pred magdalenskim parkom ter še po drugih širših ulicah. Na ta način bo omogočeno, da bodo kmetje po vsem mestu prodajali sadje, kar bo konzum nedvomno zelo dvignilo. Na trg, ki je precej oddaljen, je le malokateri meščan zašel, če pa bo imel plemenito in dobro sadje tako rekoč pred nosom in še tako poceni — saj se dobi kila hrušk in jabolk že za dinar, pa bo gotovo rad seel po njem.

m Ivo Anžlovar angažiran v Ljubljani. Mariborsko gledališče je zadeli huda izguba. Operni pevec Ivo Anžlovar, ki je deloval v Mariboru dve leti ter je v tem času pokazal veliko usposobljenost in uporabnost, je podpisal angažman za ljubljansko opero. V prihodnji sezoni bo sodeloval v Mariboru samo še kot gost.

m Znanja gostilničarica umrla. V Stritarjevi ulici št. 7 je umrla v starosti 55 let znana gostilničarka in posestnica Ema Dolajš. Naj počiva v miru!

m Dr. Rudolf Lovrec, Strossmayerjeva 8 zopet redno ordinira.

m Ravnateljstvo Legatove šole v Mariboru naznanja, da je ministrstvo za trgovino in industrijo v Belgradu podelila Ant. Rud. Legatovemu Enoletnemu trgovskemu tečaju pravico javnosti. Državni uslužbenec, oziroma njihovi otroci dobivajo draginske doklade kakor na vseh javnih šolah, vse učenske in učenci uživajo ugodnost glede dijaških vozni kart na železnici, končno izpričujevali nadomešča vso učno dobo in dve leti pomožniške prakse v trgovinski obrti. Vpisovanje dnevno, tudi ob nedeljah od 10.—12. v šolski pisarni Maribor, Vrazova ulica 4. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Lastni dijaški internat.

m Prepovedana ozka železna ploščina na asfaltirani cesti. Na državni cesti Maribor—Št. Lj. so na delu, ki je asfaltiran ter vodi od križišča z lenarsko cesto pa do meje, strogo prepovedana vsa vozila z ozkimi železnimi ploščami, ker preveč razdirajo cesto. Vsi prestopki se bodo zelo strogo kaznovali.

m Vlom v tovarno usnja. V skladišče tovarne usnja Kirbiš v Sv. Trojici v Slov. gor. je bil izvršen vlom ter je vlomilec odnesel za 1500 din usnja. Iz Maribora so pripeljali policijskega psa, ki je vlomilca zasledoval podrug kilometra daleč, potem pa se je po izhojeni poti sled izgubila.

m Strel na lovni avto. Prevoznik Leopold Uhl je prijavil policiji, da je v nedeljo, ko se je peljal s svojim tovornim avtomobilom iz Selnice proti Fali, streljal nanj nepoznan motociklist. Dohitel ga je na cesti motocikel s priklopo, oboje rdeče pobarvano. Na motornem kolesu in v priklopi so bile tri osebe. Nekdo izmed njih je tik za avtomobilom oddal pet strel, ki so vsi prebili gorjo zadajo desko ter so obšli v deski soferjeve kabine. Nato je motocikel izginil s tako naglico naprej, da Uhl ni imel prilike zapomniti si številke. Policija je uvedla sedaj preiskavo.

m Nevihita in toča v Mariboru. Včeraj popoldne je nastala nad Mariborom strahovita nevihta z gromom, hudim nalivom in točo. Ulice so bile zaradi nalivov po nekaj minutah naravnost preplavljene. Potem se je vsula kakor grah debela toča, ki pa k sreči ni napravila mnogo škode. Med nevihto je divjal hud vihar, ki je zelo otresel bogato obloženo sadno drevje.

m Požigalec v Razvanju. V Razvanju pri Mariboru so dobili nekateri posestniki grozljiva pisma, da jim bo imetje požgano. In res je nastal v noči od nedelje na ponedeljek požar na gospodarskem poslopju posestnika Rota. Ogenj se je posrečilo omejiti na goreči objekt in rešiti živino, vendar pa znaša škoda okrog 200.000 din. Gasile so požarne brambe iz Razvanja, Bohove, Pobrežja, Studencev in Hoš. Požig je povzročil med domačini veliko razburjenja strahu pred nadaljnjimi požigi.

m Smrtina avtomobilska nesreča. Na cesti med Sv. Lovrencem na Dravskem polju in Hajdino se je pripetila včeraj popoldne usodna nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Okrog 4. popoldne se je pripeljal zlatarski pomočnik Martin Mordej v avtomobilu zlatarske tvrdke Almos Lehner iz Celja. V avtomobilu sta se poleg Mordeja nahajali še njegova žena in gospa Almos Lehner. Na svedu posuti cesti je Mordej naenkrat izgubil oblast nad krmilom ter je voz z vso silo zdrknil v jarek. Voz se je prevrnil in so vse osebe zletele v velikem loku na travo, le Mordeja je avto pritisnil na tla. Slučajno se je pripeljal mimo z avtomobilom cestni mojster Stefan Močnik ter pomagal Mordeju iz smrtnih pastí. Prepeljal ga je v celjsko bolnišnico. Kmalu po prevozu je pa Mordej umrl.

m Smrt zaradi noža. Preteklo soboto je bil v Oplotnici zaboden z nožem v pretepu 25 letni Janez Vetrh iz Gorice pri Oplotnici. Rana je bila smrtonosna. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer pa je včeraj poškodb podlegel. Državno pravništvo v Mariboru je odredilo obdukcijo trupla.

m 12 oseb Roganove tolpe so spravili sedaj že pod ključ. Večina aretacij so izvršili studenčki orožniki, ker je bil sedež tolpe v Studenčih. Obtežili material proti članom tolpe je sedaj skoraj že ves zbran, manjka samo še glavna oseba — vodja Rogan, ki se še vedno srečno in spretno aktivira pred zasledovalci.

da so se odpirala v vežo, kajti ko sem jih oprezno odprl, sem slišal glasove nekoliko proč odondod. Njuno glasno govorjenje mi je izsledovalo precej olajševalo, ker sem mogel tako brez skrbi stopati naprej in mi je po drugi strani pregluševalo lahen šum, ki sem ga morda delal, ko sem si tipal ož utiral pot po veži. A tokrat je kazalo, da eta možkarja vso svojo pozornost vrgla na veter, vsaj, glede svojega glasu. Bila sta vse bolj podobna besnečima psoma in na misel mi je prišlo, da je to bržkone njun prvi sestanek, vsaj prvi, pri katerem ni bilo ženske zraven. Vesel sem bil vsekar, da ni bilo ženske tukaj. Ona bi me bila nedvomno slišala. Kakor hitro sem prišel z dosti blizu, je bilo prvo, kar sem slišal, ime mojega nekdanjega prijatelja.

»Za Boga, to pa je le preveč,« je vzklíknil drugi. »Preveč od družabnika Ponsonby Pageta. Rečem vam, da mi ni bilo nič košljivejše spraviti ga s sveta, kakor ubiti podgano. To je napravilo iz Anglije prijetnejšo in varnejšo deželo.«

»Za ljudi vaše vrste.«

»Vidite, z vami bi bilo prav tako, če bi ne bila vstopila ona ter vas slišala cviliti.«

»Cviliti! Cviliti, pravite?«

»Tako je. Stari izsiljevalec je bil mrtev, njegov zaveznik pa je cvileč prosil za življenje. Tako je bil po mojih mislih položaj.«

V tistihi, ki je za tem nastopila, sem slišal nekakšen čuden glas — nekakšen pridušen glas. Nato je Kinloch dejal mirno:

»Preneumni ste, da bi si mogli ta trenutek misliti, pri čem sem bil tisto noč. Saj vam je vaša žena gotovo povedala, da sem bil v tisti sobi zgolj po naključju.«

»Moja žena mi je marsikaj povedala. Samo tega mi ni povedala, kako ste mi mogli odtujiti njeno srce.«

»Vi podlež! Najbolje je, da že odidete, če sploh mislite iti.«

Moža eta skočila pokoncu. Kazalo je, kakor da eta hotela drug drugemu skočiti za vrat. Ampak nič gotovo ni bilo, da so zločince ni misli popuhati. Saj je bilo v Kinlochovem glasu nekaj takega, kar bi bilo utegnilo drugega skloniti, da

Nova razmejitev banovine Hrvatske

Legenda:

Savska banovina je označena črno.

Primorska banovina je črkana.

Osem priključenih okrajev je črkanih v drugi smeri.

Skupna površina hrvatske banovine 66.323 km²

Predsednik Bolivije umrl

German Busch, po rodu Nemec, ki je v Boliviji napravil državni udar in se postavil za predsednika države, je pred kratkim umrl. O vzrokih njegove nenadne smrti poročajo iz La Paza: Državni predsednik je doma v krogu svoje dru-

žine praznoval svoj rojstni dan. Pri tem je za zabavo vzel v roke revolver, ki pa se je zaradi nerodnega prijema sprožil. Kroglja mu je šla skozi desno senco. Hitro so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so mu zdravniki skušali rešiti življenje z operacijo, pa ni bilo več mogoče.

Druga poročila pa pravijo, da je predsednik German Busch zaradi prenapornega dela zadnjih dni veliko trpel na duševni potlosti. Po neki družinski slavnosti pri njegovem svaku so ga našli v njegovem stanovanju mrtvega, ustreljenega v glavo.

Za njim je vodstvo države prevzel vojni minister general Quintanilla, ki je bil soglasno izvoljen za začasnega predsednika države. V tem svojstvu je že izdal poziv na prebivalstvo, naj ohrani red in disciplino. Vojska in vlada sta dala jamstvo, da bodo državni posli tudi za naprej potekali po smernicah, ki jih je začel prvi predsednik nove Bolivije German Busch.

Evangelij sv. Janeza v arabščini

Svedski učenjak dr. Oscar Loeftgren, profesor semitskih jezikov na univerzi v Upsali, je pred kratkim v ambrozijanski knjižnici v Milanu med množico 2000 raznih starih orientalskih rokopisov našel tudi evangelij sv. Janeza, pisan v arabščini.

ni. Rokopis ima 270 listov. Evangelij sv. Janeza je bil v arabščini najbrž prestavljen iz sirskega jezika. Strokovnjaki pravijo, da takega evangelija doslej še ni bilo in ta najdba pomeni za zgodovino sv. pisma nove zaveze veliko pridobitev. Rokopis izvira iz l. 1342. in ima naslov: »Božje skrivnosti«.

Najsevernejše mesto sveta praznuje 150 letnico obstoja

Norveško mesto Hammerfest, ki je obenem najsevernejše evropsko mesto, praznuje letos 150 letnico svojega obstoja. Ze pred 300 leti je bila tu majhna vasica, kjer so se ustavljali in počivali trgovci s kožami in loveci na severno divjad, zlasti pa je v vasici služila kot oporišče kito-lavcem. Norveški kralj je naselbini l. 1789. podelil mestne pravice. Mesto se je odlej silno hitro razvijalo in je kmalu postalo važno trgovsko središče evropskega severa. L. 1890. je Hammerfest pogorel, v nesreči je bila tudi sreča, ker je s tem izginilo preprosto, brez enotnega načrta sezidano mesto. Kmalu je na pogorišču nastalo novo mesto, povsem moderno, s širokimi ulicami in lepimi stavbami, med katerimi sicer še prevladujejo lesene stavbe. Mesto ima samo 4000 prebivalcev, pa kljub temu vsako leto sprejme do 18.000 tujcev, ki večinoma od maja do julija v vsem udobju uživajo lepoto zamaknenih pokrajin in čar polnočnega sonca. Hammerfest je najbolj severno mesto na svetu. Leži na 70° 40' 11" severne širine, na zahodnem obrežju otoka Kvalø.

Tudi Bernard Shaw se stara

Bernard Shaw, ki je doslej tako neutrudno sodeloval pri pripravah za uprizoritve njegovih del, se nič več ne udeležuje slavnostnih predelav v Malvernu, ki se prirejajo prav za prav njemu na čast. V teh dneh baš pripravljajo njegovo najnovejšo delo »V zlatih dneh kralja Karla«. Prej si kake skušnje brez Shawa skoro ni bilo mogoče misliti, vedno je bil zraven in je pomagal režiserju s svojimi nasveti, letos ga ni bilo niti k eni. »Saj lahko opravite brez mene,« odgovarja režiserjem, »če se ne bolje.« Zakaj ne hodi več k skušnjam, je sam razložil nekemu prijatelju, ki mu je dejal: »Režije sem sploh opustil. To je trdo delo in jaz sem že prestar za to. Sicer pa itak sam morem voditi komaj 1 odstotek svojih del in mister Alf, ki že sedem let vodi vse uprizoritve v Malvernu, že pozna vse moje zvijaje in je prav tako merodajen kot sem bil jaz.«

Samo v enem trenutku sem se bal, da me bo odkril. To je bilo tedaj, ko je stopil na tla, da je zaprl za seboj vrata garaže, ko sva se odpeljala. Na srečo pa vendarle ni bil prižgal žarometov spredaj, pa zato ni od hišnega zidu odsevala luč, po kateri bi me bil mogel prav dobro opaziti žedečega v temi. Ko sem ga slišal pri delu z vrati, sem potegnil kožuho in stopil preko preproge preko sebe. Zdaj sem ee čutil precej varnega, kajti prostor med sedeži je pri tistem tipu avta ozek in tla so v njem zadaj dosti nižja kakor spredaj, tako da sem bil precej globoko pod sedežem.

Brez luči sva se peljala preko občinekega sveta in dresla po travi za čuda tiho in gladko. A ko sva prišla skozi vijugasto ulico ven na dolgo ravno Rimsko cesto, je prižgal luči in pospešil brzino. Da so gorele luči, sem opazil po drobnem žarku, ki je prihajal zadaj tik nad sedežem okoli luknjico, pripravu, ki jo imajo ti avti nalašč za to, da more voznik videti ali gori luči zadaj.

Potegnil sem eno roko izpod preproge ter na tistem osvetljenem mestu pogledal na svojo zapeljavo noč. Videč, da je bila 10.33, sem sklepal dvojno — prvič, da se je moralo McNabu nekaj zgoditi, in drugič, da nepoznana luka, proti kateri sva bila namenjena, ni mogla biti posebno daleč. Kaj mi je bilo stori? Moja odgovornost za McNabovo odsotnost je bila težka in mi ni ugajala. Medtem sva naglo brzela po ravni prazni cesti in že zdavnaj sem začutil, da se spuščava z obronka nizdol. Vse niže in niže sva brzela z vratolomno naglico. Skrito sem pogledoval ob strani iz avta, medtem ko so številne vijuge in ovinki nedvomno zahtevali od voznika polno pozornost.

Ko sva spet hitela po odprtem ozemlju mimo samotnih temnih hiš, sem sodel, da vozi proti Folkestonu. Po pravilu povračajočih se pobliških sem polagoma sprevidel, da se voziva mimo svetilnikov. Brzina je postala enakomerna. Na tistem sem se ukvarjal z mučnim vprašanjem, kako spraviti zločince v roke folkestoneke policije, preden se bo zavedel, kaj je z njim. Neznansko rad bi bil videl, da bi bilo moje delo opravljeno dobro in lepo, brez zmede in hrupa, kakor bi bila to, McNabova želja.

SLEPEC

Detektivska povest

»No?«

Ta glas je prišel od tistega, ki je bil odprl duri, in ji bil skoraj krulč.

»Vse je urejeno. Colin bo odpul ob osek okoli enajstih.«

»Kje pa je zdaj?«

»Čakala vas bo na pomoči in se bova z vami vred vkrčala.«

Tokrat sem prepoznal glas. Njegov naglas je bil sicer drugačen, ampak po barvi in višini je bil Kinlochov. Tovariš se je posmehljivo zasmajal. »Takrat sem menil čoln,« je dejal. »Ob enajstih.«

»Da; to mi je dalo ravno zadosti časa za to, kar vam imam povedati,« je blazno odvrnil Kinloch.

»Stopite torej v sobo. Zal, da sem v temi. Toda saj vam je seveda znan vsak kot v hiši.« Zapiranje vrat je preekalo ta posmehljivi glas.

Tiho ležal sem premišljeval sam pri sebi, kar sem bil slišal. Ni mi bila mar sovražnost, ki je vladala med njima. Vzemirjala me je samo, da eta Kinloch in ženska že vse pripravila za morilec beg. Ona se bo nekje z njim esla — ime tistega kraja je pravkar uslo omenitvi — ter jo bo z njim popihala. Kako? Gotovo ne s postnim parnikom, ker ti niso odvisni od plime ali oseke. S kakšno majhnim čolnom pa tudi ne iz letega razloga. To mora bržkone biti kakšen neustalen parnik, ki je ta čas zasidran v kakšni notranji luki tega ali onega južnovzhodnega pristanišča. Katerega neki? Saj jih je kakšnega pol tuceta v razdalji tridesetih milj. Trenutno sem bil radoveden, koliko ima Kinloch tovariš povedati. Če mu je preostajalo samo toliko časa, da mu bo tisto povedal, tedaj bi ee utegnil zločince skoraj na mah odstraniti, še preden bi bil McNab tu. Ta možnost me je pri priči spravila na noge. Za vsak primer sem moral kaj več dognati, bodisi glede odhodne luke ali pa kakor koli že preprečiti zločinca dohod do nje.

Vrata so bila za spoznanje odprta. Kazalo je,

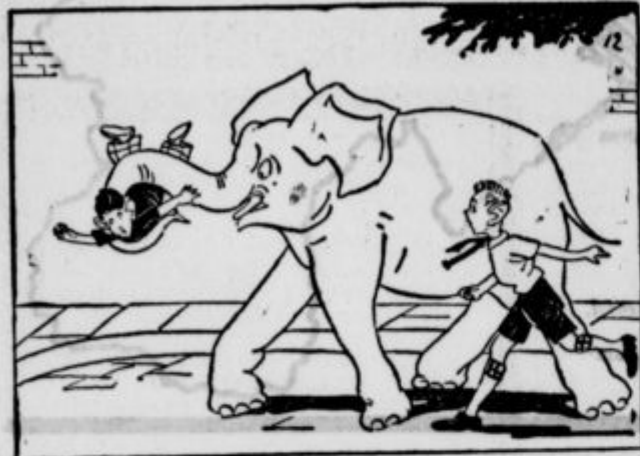
Otroški kotiček

SLON SAMBO

(11) S stisnjeno pestjo je v svoji divji jezi udaril Sambo po rilcu. Ni slišal, kako ga je Jan posvaril: »Pazi se, Filip!« In že je bil Sambo divji...

(12) Sambo je Filipa zgrabil z rilcem in ga je stresal sem in tja. Filipa je bilo strah in groza. In Jan je stal zraven in ni vedel, kako bi prijatelju pomagal. Tedajci je Sambo s Filipom v rilcu zdrevil iz živalskega vrta.

Pedikiranje

odstranjevanje kurjih oči brez krvavenja in bolečin. Prevzamem takoj, izplačam v gotovini. — Ponudbe z opisom in ceno pod »Gotovina« na PUBLICITAS d. d., Zagreb, Ilica 9.

Kupim vilo na Bledu

na lepem prostoru, po možnosti z vrtom. Prevzamem takoj, izplačam v gotovini. — Ponudbe z opisom in ceno pod »Gotovina« na PUBLICITAS d. d., Zagreb, Ilica 9.

DARUVAR

mineralno in blatno kopališče

Radioaktivni termalni vrelci 38—50°C. Zdravljenje revmatizma, išiasa in ženskih bolezni. Vse leto odprto! Glavna sezona od 15. jun. do 31. avgusta. Izen sezone znatni popusti ob pavšalni ceni. Vse informacije daje Uprava kopališča.

Pozor! Dolgoletna in poznana trdka Triglav-Slovenac v Beogradu ima na razpolago: **Palate in hiše za rento, vile** za najem in stavbišča v vseh krajih Beograda. Zato je v interesu vsakega kupca, da se pred nakupom obrne na trdki Triglav-Slovenac v Beogradu, ki da vsakemu kupcu na razpolago avto za ogled stavb brez obveze nakupa G. g. kupci ne pozabite pred nakupom obiskati trdki

TRIGLAV-SLOVENAC, Hartvigova 3/I.
Tel. 26728 v Beogradu

Umrli nam je po dolgem, težkem trpljenju naša nepozabna, dobra sestra, teta in svakinja, gospodična

Franciška Učak

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 29. t. m. ob pol 5 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, 31. t. m. ob 9 popoldne v župni cerkvi Mar. Oznanjenja.

V Ljubljani, 28. avgusta 1939.

Globoko žalujejo rodine:
Učak-Smole-Pavič in ostalo sorodstvo

Zahvala

Ob težki ločitvi od naše srčno ljubljene

Line

učiteljice v pok.

se zahvaljujemo vsem, ki so predrago obiskovali in tolažili za časa njene bolezni, ter onim, ki so jo spremlili na njeni poslednji poti in ji nasuli na tiho gomilo toliko lepega cvetja. Priserčna hvala za vse opravljene molitve. — Posebej smo dolžni se zahvaliti pred. g. dr. Jos. Demšarju, ki je našo ljubljeno spremljal v zadnjih urah v pobožni molitvi do praga večnosti ter njenim ljubim tovarišem, tovarišicam in znancem iz Poljčan in ostalih krajev, ki so zadnjikrat pohiteli k njej kakor tudi vsem čestitim sestram v Ljubljani. Hvala za vse izraze sočustvovanja v tej ali oni obliki. — Sv. maša zadušnica bo darovana v cerkvi Srca Jezusovega ob osmini njene smrti, t. j. v sredo, dne 30. avgusta ob pol 7.

Njeni žalujoči svojci: Hinterlechner-Cončevi.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ščitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši snesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računajo enokolonjska, 3 mm visoka petstina vrstica po 3 din. — Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vrtnar

mlad, dobro izveščen v vrtnarstvu in sadjarstvu, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pomočnik« 14034. (a)

10.000 din kaveje vložim za mesto sluga, avtoprevoznika ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14262. (a)

Služkinja

začetnica, išče službo pri kračanski družini. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Služkinja« 14255. (a)

Službo dobe

Pridno in pošteno dekle za k živini in za poljska dela išče takoj gostilna Gabrijelčič, Brezje. (b)

Pekovski pomočnik

mladoletni, za dežele, se sprejme takoj. — Pekarna Henigman, Toplice št. 31, Dolenjsko. (b)

Prirojevalka

prvovrstna moč, z daljšo prakso, zmožna voditi večjo šivalnico, se takoj sprejme pri trdki Goričar, Ljubljana. (b)

Vzgojiteljica

najraje učiteljico, z znanjem nemščine, resno, zdravo, sprejemem takoj k otrokom v starosti 6 do 9 let. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Vzgojiteljica« štev. 14.073. (b)

Gospa z enim otrokom

v okolici Ljubljane, takoj sprejme zanesljivo dekle, vajeno nekoliko kuhe. Zgledati se pri Bernik, Karlovska 15. (b)

Mladega skladiščnika

z meščanskošol. izobrazbo, vojaščin prostega, išče za skladišče barv. Drogišči imajo prednost. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Slovenec« nemško št. 14214. (b)

Vinski potnik

vpeljan, dobil takojšnjo zaposlitev. — Ponudbe z navedbo dosežan. službovanja in zahtevkov na naslov: Osebnostni vinar, Krasna zadruha, Ljubljana, Kongresni trg 2. (b)

Natakarico

resno, pošteno, približno 30 let staro, dobro izveščeno, z znanjem nemščine, takoj sprejemem. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Poštena« št. 14.077. (b)

Dve služkinji

dobrega obnašanja, potrebujem takoj. — Plača, stanovanje, hrana, polovico potnih stroškov po prihodu in mesečno 150 din. — Pismene ponudbe: Kiršner Milan, hotel Evropa, Bičeljina. (b)

Razpis

Občina Novo mesto, okraj Novo mesto, razpisuje pragmatično mesto občinskega računkega uradnika. — Šolska izobrazba: višji tečajni izpit. Prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v Službenem listu pri tej občini. (b)

Vajenci

14 letna deklica

iz poštene hiše, z enim razredom mešč. šole, se želi izučiti v trgovini. — Ima posebno veselje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14200. (v)

Kupimo

Srebro, drage kamne in vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

Jos. Eberle — Ljubljana
Tyrševa 2 (palaca hotela »Slon«)

Pouk

Dekliški pensionat

»NADJA«

bo otvorjen 1. septembra. Konverzacija v tujih jezikih. Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 14. Gojenke bodo imele v pensionatu stanovanje, hrano, sodobno vzgojo in konverzacijo v angleščini, francoščini in nemščini. Zahtevajte prospekte. — Vsak turek in četrtek (izvzemši praznike) se gojenke od 10—11 popoldne lahko vpišejo in osebno dobe vse zaželeno informacije.

Denar

Hranilne knjižice

3% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

Podjeten fant

z nekaj gotovine pristopi kot družabnik k poštenim in vernim osebam, ki posedujejo trgovino ali gostilno. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Lepa bodočnost« št. 14256. (d)

Stanovanja

ISČEJO:

V Novem mestu

iščem takoj 2—3 sobe s kuhinjo, visoko pritličje, z verando, ali prvo nadstropje z balkonom. Naslov v podružnici »Slov.« v Novem mestu pod 14218

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

oddam takoj. Riharjeva 6

Štirisobno stanovanje

se odda za oktober. — Frankopanska 21. Polzeve se pri hišniku. (s)

Dvosobno stanovanje

s pritlikinami, se odda takoj s 1. septembrom ali s 1. oktobrom. Zvezna ul. št. 21, Zelena jama, (č)

Krasno stanovanje

oddam takoj boljši družini v Ljubljani: dve sobi, kabinet, kuhinja, kopalnica, pralnica, vrt in garaža. Plačljivo 100.000 din za deset let. Naslov pove uprava »Slov.« pod 14232

Dijaki

Dijaka

sprejemam na stanovanje in vso oskrbo. Korosčeva št. 8-II, desno, Maribor.

Hrano in stanovanje

pri katoliški družini išče višješolka. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Višješolka« št. 14054. (d)

Več dijakov

sprejemam na hrano in stanovanje po ugodni ceni. Za nižje šole pomoč pri učenju. Bitenc, Gosposka 10, drugi vhod. D

Dijaški dom v Kočevju

sprejema s 1. septembrom 1939 kot gojenke dijakke prvih 6 razredov Državne realne gimnazije v Kočevju. Šolskoletna oskrbina 5000 din. Pišite po prospekt. Nadzorstvo profesorjev. (r)

Prodamo

Sedlarsko obrt

dobro vpeljana, prodaj. I. Kralj, Zelezniki.

Šolske torbice

in aktovke v veliki izbiri priporoča Kravos, Maribor, Aleksandrova 12. (l)

Slive

za žganjekuho — vsako množino — vagonsko ali z avtom, lahko dobavi po najnižji ceni Franc Mastnak, trgovec v Sv. Juriju ob. juž. žel. (l)

Sveže bosanske češnje

prave, debele, za vkuhanje in marmelado, kg po 2.50 din, kosare 45 kg, franko prevoz, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Železnina »STABIL«

Ljubljana, Celovška cesta 72

nudi po nizkih cenah vse vrste gradbenega materiala, pohištveno in stavbeno okovje, orodje za vse obrti; nakup starih kovin.

2951

DRVA
PREMOG
IVSCHUMI
DOLENSKA
CESTA

Vnajem

ODDAJO:

Delavnico

preko 80 m², oddam. Pojasnila: Ljubljana, Hranilniška ulica 3-I. (n)

Velika hiša

z lepim stanovanjem in vrtom ter veliko kovasko in sedlarsko delavnico in hlevom itd., se odda v najem. — I. Kralj, Zelezniki. (n)

Posedstva

Sončna parcela

pri tramvaju naprodaj. Wester, Hradeckega cesta 8. (p)

Malo posestvo

pri Mariboru, pripravno za upokojenca, naprodaj za 18.000 din. Pismene ponudbe z znamko 3 din za odgovor na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Sončna lega 1264«. (p)

„SLOVENEČ“

na 10 straneh, je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

»ŠIK« trikotažno perilo

dobite po tovarniških cenah na Gospodarski cesti št. 13 (Kolizej) Ljubljana.

X. št. 12428-1974, 1939.

Razpis o licitaciji

Mestno poglavarstvo v Mariboru razpisuje za oddajo pečarskih, slikarskih, tapetniških in parketnih del ter opremo trezorja in dobavo tehtnic za gradnjo carinarnice v Mariboru

1. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 12. septembra 1939 ob 11 popoldne v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Františkanska ulica št. 8.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na zneske odobrenega uradnega proračuna za

1. pečarska dela . . . din 13.266.20
2. slikarska dela . . . din 15.969.29
3. tapetniška dela . . . din 4.185.—
4. parketna dela . . . din 52.055.78
5. opremo trezorja . . . din 75.000.—
6. dobavo tehtnic . . . din 56.000.—

Predpisana kaveja znaša za:

1. pečarska dela . . . din 1.500.—
2. slikarska dela . . . din 2.000.—
3. tapetniška dela . . . din 500.—
4. parketna dela . . . din 6.000.—
5. opremo trezorja . . . din 8.000.—
6. dobavo tehtnic . . . din 6.000.—

ter se mora položiti pri blagajni mestne občine mariborske najkasneje do 10 na dan licitacije.

Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti povračilu napravniških stroškov med uradnimi urami v pisarni mestnega gradbenega urada v Mariboru.

Ponudbe morajo biti taksirane z državnimi koleki za:

1. pečarska dela . . . din 50.—
2. slikarska dela . . . din 50.—
3. tapetniška dela . . . din 50.—
4. parketna dela . . . din 100.—
5. opremo trezorja . . . din 100.—
6. dobavo tehtnic . . . din 100.—

in predložene s predpisanimi dokumenti na dan licitacije med 10. in 11. uro.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji na razglasni deski mestnega poglavarstva mariborskega.

Mestno poglavarstvo mariborsko dne 16. 8. 1939.
Predsednik: dr. Juvan I. r.

Nova hiša

z velikim vrtom in sadonosnikom, naprodaj za 26.000 din, polovico na obroke. Neposredni kupec vprašajo: Robek, Meljska št. 22, Maribor. (p)

Rentabilno hišo

v Ljubljani z 56.000 din čistega donosa, poceni prodaja realiteta pisarna Tribuč, Tržaska 42, telefon 2605. (p)

Gostilna

z lepim gostilniškim vrtom in pritlikinami v Zg. Radvanju pri Mariboru se pod ugodnimi pogoji prodaja ali odda v najem. Natančnejše informacije daje Mestna hranilnica v Mariboru. (p)

Velika trgovska hiša

dvanadstropna, v središču mesta Celja, s trgovskimi lokali in velikimi skladišči naprodaj. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Kapital« štev. 14.078. (p)

V globoki žalosti potrta javljam, da je ljubi Bog poklical k sebi med nebeške krljatec mojo ljubljeno, zlato hčerkico edinko, nečakinjo in vnukinjo

Špelco Ljubico Ham

v 6. letu starosti. — Na njeni zadnji poti jo spremimo v torek, dne 29. t. m. ob 5 popoldne iz hiše žalosti Smartinska cesta 11 na pokopališče k Sv. Križu, kjer položimo našo nepozabno Špelco k zlatemu ateku v rodbinsko grobnico k večnemu počitku. — Maša zadušnica za pokojno se bo darovala v ponedeljek, dne 4. septembra t. l. ob pol 7 zjutraj v župni cerkvi Sv. Petra.

V Ljubljani, dne 28. avgusta 1939.

Neutolažljiva mamica: Elka roj. Moré.
Žalujoči rodbini: Ham-Moré in ostalo sorodstvo.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V VIŠNJI GORI
SPOROČA, DA JE UMRLO DNE 27. AVGUSTA T. L.

ANTON KASTELIC

NJEN ODBORNIK IN BIVŠI ŽUPAN OBČINE ŽALNA

POGREB BO 29. AVGUSTA OB 9 DOPOLDNE V VIŠNJI GORI

NJEGOVI RODBINI NAŠE SOŽALJE!

V VIŠNJI GORI, DNE 28. AVGUSTA 1939.

NAČELSTVO